

HƏQİQƏT OLDUĞU KİMİ

Birinci cild

Məhəmməd Ticani

(Səməvi Tunisi)

ÖN SÖZ

İnsanları doğru yola yönəldən, şərəf və hörmət sahibi edən, onlara saysız-hesabsız nemət bağışlayan mərhəmətli və mehriban Allaha şükürlər olsun! Belə ki, Qurani-Kərimdə buyrulur: "Biz Adəm övladlarını şərəfli və hörmətli etdik, onları suda və quruda (gəmilərə, heyvanlara və başqa nəqliyyat vasitələrinə) mindirib sahib etdik, özlərinə təmiz ruzi verdik və onları yaratdığımız məxluqatın çoxundan xeyli üstün etdik."¹

Yüksək məqama malik olan mələklərin insana şəcdə etməsini əmr edən və bu əmrə təslim olmayanları Öz dərgahından qovan Allaha həmd edirəm! Allah-taala doğru yolu bizə göstərmişdir və əgər bu yolu bizə tanıtdırmasaydı, həmin yolu tapa bilməzdik. Eləcə də doğru yolu tapmaq üçün bizə müxtəlif zəminələr yaratmışdır ki, onların vasitəsilə və Ona pərəstiş etməklə yüksək məqamlara, səciyyəvi xüsusiyyətlərə və insani keyfiyyətlərə malik olaq. Əsaslı dəlillər və aşkar sübutlarla qaranlıqları bizim üçün işıqlandırdı və özümüzdən olan peyğəmbərlər göndərdi ki, Onun ayələrini bizə oxusunlar, qaranlıqları aydınlığa, azğınlığı doğru yola çevirsinlər. Allah bizə həm də həqiqəti batıldən ayırd etmək üçün əql və idrak qüvvəsi bağışladı.

Peyğəmbərlərin sonuncusu və kainatın ən şərəflisi olan, bütün insanlara lütf və mərhəmət sayılan, qiyamət günündə Allahın iznilə şəfaət edən peyğəmbərimiz və ağamız həzrət Mühəmməd (s)-in, eləcə də, Allah dərgahında yüksək məqama malik olan, ümməti cəhalət quyusundan xilas edən, azğın yollardan çəkindirən və möminlərin başıucalığına səbəb olan Əhli-beytinin pak ruhlarına salam və salavat olsun! Belə ki, Hər kəs Əhli-beyt (ə)-a məhəbbət və rəhbərliyinə sarılsa, nicat tapmış, hər kəs də onlardan

¹ "İsra" surəsi, 70-ci ayə.

üz çevirsə azğınlığa yuvarlanmış və münafiq adını qazanmışlar. Onlarla düşmənçilik edən şəxsləri İlahi əzab gözləyir. İnsan onları qəbul etmədən Allah dərğahına yaxınlaşa bilməz.

Sonra səhabələr içərisində Allahın razılığını qazanmaq və dinin nəşr olunması yolunda bir-birlərilə əhd-peyman bağlayan və bu əhd-peymanlarında vəfali qalan Əhli-beyt dostlarına, tərəfdarlarına və qiyamət gününə qədər onlara itaət edənlərə salam olsun!

İlahi! Mən əlimə qələm-kağız almışam, işimi asan et, sözlərimin başa düşülməsi üçün dilimdən düyünü aç və kitabımı oxuyan hər bir şəxsi haqqa yönəlt ki, Sənin köməyinlə yersiz təəssüb və qərəzliliklərdən əl çəkib, həqiqəti dərk etsinlər. Çünki bu işə yalnız Sən qadirsən!

İlahi! Səni Öz izzət və cəlalına, bəndələrinə qarşı məhəbbətinə və Peyğəmbərinin (s) uca məqamına and verirəm ki, həqiqəti dərk etmək üçün həbibin həzrət Mühəmməd (s)-ə iman gətirən möminlərin düşüncə qabiliyyətlərini artır ki, Peyğəmbər (s)-in xanədanından olan imamların məqam və mənzilətini qavrayıb başa düşsünlər, hamılıqla – vəhdət və birlik bayrağı altında – elmə, gözəl nəsihətlərə və dostluğa əsaslanıb, dini yaymaq üçün əllərindən gələni əsirgəməsinlər. Çünki fitnə-fəsad dünyanın hər bir yerini bürümüşdür.

Əgər Sənin bizə bəxş etdiyən səbir olmasaydı, qəlbimizə ümitsizliklə dolar və bununla da zərər çəkənlərdən olardıq! Çünki zərər çəkənlərdən – kafirlərdən başqa heç kəs Allahın rəhmətindən naümid olmaz. İlahi, bizi naümidlərdən deyil, səbir əhlindən qərar ver!

İlahi! Yer üzünün höccəti olan İmam Məhdi (ə)-a hər an yardım et və onu qoruyub saxla ki, zühur edib kamil qüdrətlə və qətiyyətlə yer üzünə hakim olsun. İlahi, bizi o həzrətin dostlarından və köməkçilərindən qərar ver, hüzurunda şəhadət məqamına nail olmağı bizə nəsib et! Sən hər şeyi eşidən və bilənsən!

İlahi! Bizi hidayət et və qəlblərimizi azğınlığa salma, Öz rəhmətini bizə nazil et; çünki Sən bəxşiş edənsən!

İlahi! Sənə həmd və şükürlər edir, Peyğəmbər (s) və onun pak Əhli-beytinə salam göndəririk!

MÜQƏDDİMƏ

Həzrət Peyğəmbəri-Əkrəm (s) buyurmuşdur: “Allah dərgahında alimin qələmi şəhidlərin qanından üstündür.”¹

Hər hansı bir müəllif xalqı doğru yola yönəldən, onların arasında vəhdət və birlik yaradan, eləcə də onlara faydalı olan məsələlər haqqında söz açmalı və onları qaranlıqdan aydınlığa çıxarmalıdır. Çünki insan Allah dininin nəşr olunması və ədalətin bəraqərar edilməsi yolunda şəhadət məqamına nail olsa, yalnız həmin səhnəni görənlər onlara təsir qoya bilər. Lakin camaat arasında elə alimlər vardır ki, tədris etməklə onları öz elmindən faydalandırır, hazırkı və gələcək nəsillərin istifadəsi üçün kitablar yazırlar. Onların insanlara verdiyi xeyir-bərəkət qiyamət gününə qədər qalır. Hər bir şey xərclənməklə azalır, elm isə bağışlamaqla daha da artır.

Həzrət Peyğəmbəri-Əkrəm (s) Əli (ə)-a buyurmuşdur: “Əgər Allah-taala sənin vasitənlə bir nəfəri hidayət etsə, bu, sənin üçün üstünə günəşin saçdığı hər bir şeydən, yaxud dünya və onun içindəkilərdən yaxşıdır.”²

Əsrlər öncə yaşamış alimlərin isə olmuşdur ki, əqidələri və elmləri yüzlərlə kitab və nüsxədə çap olunmuş və həmişə insanların doğru yola yönəlməsinə səbəb olmuşdur.

1 “Əl-əsrarül-mərfuə”, Əli Qari, səh. 312; “Kəşful-xifa”, 2-ci cild, səh. 280; “Əl-fəvaidül-məcmuə”, Şovkani, səh. 287; “Əd-durərül-müntəsirə fil-əhadisil-muştəhirə”, Süyuti, səh. 141.

2 “Əz-zöhd”, İbni Mübarək, səh. 484, hədis: 1375.

Şəhidlər diri olub, Allah dərgahındakı ruzilərdən bəhrələndiyi kimi, alim də xalqı haqqa doğru hidayət etdiyi üçün Allah dərgahında diridir. Sair insanlar da onun barəsində həmişə yaxşı fikirdə olmuş, onu yaxşı adla yad edir və Allahdan onun bağışlanmasını diləmişlər.

Mən isə alimlərdən deyiləm, belə bir iddia da etmirəm; xudbinlikdən Allaha pənah aparır, özümü alimlərin xidmətçisi sayır və onların əkdiklərini biçirəm.

Allah-taala mənə “Necə hidayət oldum” kitabını yazmaqda müvəffəqiyyət əta etdikdən sonra çoxlu oxucular və təhqiqatçılar məni təşviq etdilər ki, “Düz danışanlarla birgə” adlı digər bir kitab yazım. Bu kitab da alqışla qarşılandı. Bu iş məni əlavə təhqiqat aparmağa rəğbətləndirdi, təhqiqatımı davam etdirib, “Zikr əhlindən soruşun” adlı üçüncü kitabı təlif etdim ki, orada İslamı və Peyğəmbər (s)-i müdafiə etmiş, o həzrətə vurulan ittihamlara cavab vermiş, ona və Əhli-beytinə qarşı tökülən məkrli tədbirləri faş etmişəm.

Mənə dünyanın bir çox ərəb və İslam ölkələrindən dostluq hissi və məhəbbətlə dolu olan məktublar göndərilmişdir. Həmçinin, məni dünyanın islami müəssisələri tərəfindən keçirilən çoxlu elmi konfranslara dəvət etmişlər. Mən də Amerikada, İranda, İngiltərədə, Pakistanda, Kenyada, Şveçariyada və qərbi Afrika ölkələrində keçirilən konfranslarda iştirak etmişəm.

Hər vaxt ali təhsilli cavanları və elmi şəxsiyyətləri görürdüm, onların İslama qərribə şəkildə və daha da meyilli olmaları ilə rastlaşırdım. Onlar da məndən daha

artıq məlumat istəyir və “yeni bir kitab yazmısınızmi?” – deyə soruşurdular.

Mənə bu müvəffəqiyyəti əta etdiyinə görə Allaha həmd və şükürlər edirəm! Allahdan istəmişəm ki, bundan da artıq mənə kömək etsin və yol göstərsin. Məhz Onun köməyi ilə bu kitabı haqq axtaran müsəlmanlara hədiyyə edirəm. Ümidvaram ki, bu kitab təhqiq əhli və haqq axtaranlar üçün faydalı olsun və bilsinlər ki, düşmənlərin zəhərli oxuna hədəf tutulan yalnız “İmamıyyə şiası” adlı bir məzhəbdir. Nicat tapmış fırqə məhz onlardır, həm də həqiqi əhli-sünnə həmin şialərdir. Mən sünnə dedikdə İslam Peyğəmbəri həzrət Mühəmməd (s)-in İlahi vəhy vasitəsilə aldığı sünnəni nəzərdə tuturam.

O, nəfsani istəklər üzündən danışmır, dediklərinin hamısı vəhyə əsaslanır. Mən tezliklə oxuculara göstərəcəyəm ki, şialərin müxaliflərinin “Əhli-sünnə və cəmaat” adını özlərinə götürməsi ata-babalarının uydurduqları yalan sünnədən başqa bir şey deyildir. Bu barədə Allah-taala heç bir ayə nazil etmədiyi kimi, İslam Peyğəmbəri də ondan narahatdır.

Çünki Peyğəmbər (s)-in adından çoxlu yalan hədislər nəql olunmuş, düzgün hədislər, o həzrətin həqiqi rəftar və əməli müsəlmanlardan gizli saxlanılmışdır. Onların Peyğəmbər sünnəsinin müsəlmanlardan gizlətməkdə bəhanələri bu olmuşdur ki, sünnə Allahın kəlamı ilə qarışa bilər və müsəlmanlar səhvə düşə bilərlər. Lakin bu dəlil hörümçəyin torundan da zəif və süstdür. Səhih olan çoxlu hədislər unudldu və onlara əsla ehtiram göstərilmədi.

Peyğəmbərdən sonra bir çox xurafatlar “şəri hökm” sayılıb, o həzrətə nisbət verilmişdir.

O həzrətdən sonra tarixdə alçaqlıq sifəti ilə tanınan bir çoxları vəzifəyə keçmiş və onların səhvlərini aradan qaldırmaq və onları günahsız qələmə vermək üçün müxtəlif bəhanələr gətirmişlər.

Bunun müqabilində isə elə şərəfli və hörmətli şəxsiyyətlər olmuşdur ki, ondan sonra heç kəsin yadına düşməmiş, məzlum olmuş, hətta bir çox vaxtlarda lənətlənmişlər. Onlar elə adları yaşatmışlar ki, zahiri gözəl və aldadıcı, batini isə küfr və azğınlıqdan başqa bir şey deyildir. {əhənnəm əhli olan bir çox adamların qəbirlərini ziyarət edirlər. Böyük Allah bunların hamısını gözəl üslubla bu ayədə belə buyurmuşdur:

“(Ya Mühəmməd!) Elə insanlar vardır ki, onun dünya həyatı haqqındakı sözləri sənin xoşuna gələr. O, qəlbində olana da Allahı şahid göstərər, halbuki Allah fitnə-fəsadı sevməz. Ona “Allahdan qorx!” – deyildiyi zaman lovğalıq onu günah törətməyə vadar edər. Belə şəxslərə cəhənnəm kifayətdir. Ora nə pis yerdir.”¹

Bəlkə də mən “uçurt, qoy düzəlsin” – kimi nəsihət etsəm, puç bir söz danışmamış olaram. Haqq ardınca olan təhqiqatçı hər bir şeyi həqiqət kimi qəbul etməməli, onun əksini də nəzərə almalı, nəticədə hansı tərəfin doğru olduğunu dərk etməli və siyasət vasitəsilə gizli qalmış həqiqətləri üzə çıxarmalıdır. Əlbəttə, cəmiyyətin çoxluğuna da aldanmamalıdır, çünki Allah-taala buyurur:

¹ “Bəqərə” surəsi, 204-205-ci ayələr.

“Əgər sən yer üzündə olanların əksəriyyətinə itaət etsən, onlar səni Allahın yolundan azdırarlar. Onlar yalnız zənnə uyar və yalan danışarlar.”¹

Bəzən avam xalqı aldatmaq üçün batilə haqq donu geyindirir və çox vaxtlar da bu işə müvəffəq olurlar. Çünki xalq ya sadə fikirlidir, ya da məsələyə nikbin nəzərlə yanaşırlar. Bəzi vaxtlar batilin qələbə çalması onun tərəfdarının çoxluğuna görədir, belə bir vaxtda Allahın vədəsi kerçəklənənə qədər haqq gizli qalmalıdır. Allahın vədəsi – batilin məhv olmasıdır. Bəli, batil mütləq məhv olacaqdır.

Bunun ən gözəl nümunəsi Qurani-kərimin həzrət Yəqub və onun övladları barəsində açıqladığı hekayədir. Belə ki, ayədə buyurulur:

“Onlar axşam üstü ağlaya-ağlaya atalarının yanına gəlib dedilər: “Ata! Biz yarışa getdik, Yusifi vəsaitlərimizin yanında qoymuşduq. Bir də xəbər tutduq ki, qurd onu yemişdir. İndi biz doğru danışsaq da, sən bizə inanmayacaqsan!”²

Əgər onlar düz danışan olsaydılar, belə deməli idilər: “Sən bizə inanmayacaqsan, çünki biz yalançıyıq.”

Allahın peyğəmbəri olan və vəhyə əsaslanan həzrət Yəqub heç bir iş görə bilməyib, onların batil sözləri qarşısında təslim oldu və yalan danışdıqlarını bildiyi halda, Allahdan dözümlü səbir istədi və dedi:

“Xeyr, sizin öz nəfsiniz sizi (aldadaraq) bu işə sövq etmişdir. Mənə yalnız tükənməz, dözümlü səbir

1 “Ənam” surəsi, 116-cı ayə.

2 “Yusif” surəsi, 16-17-ci ayələr.

gərəkdir. (Yusifin barəsində) dediklərinizin yalan olduğunu (sübut etmk üçün) yalnız Allahdan kömək diləmək lazımdır!"¹

O, nə edə bilərdi, onun on bir övladı bir-birləri ilə əlbir olub, qanlı köynəklə səhnə düzəltdilər və Yusifi əldən verdikləri üçün ağlamağa başladılar!

Görəsən, Yəqub (ə) onların yalanlarını ifşa edib, quyunun kənarına gedərək öz əziz oğlunu oradan çıxartmalı, sonra da onları bu çirkin işlərinə görə cəzalandırmalı idimi?!

Heç vaxt! Çünki bu iş nadanların tutduğu iş bənzəyir ki, Allahın hidayətindən qafilidirlər, lakin həzrət Yəqub (ə) doğru yolu seçir və əql ilə hərəkət edir. Allah-taala onun barəsində buyurur:

"Şübhəsiz ki, Yəqub onu (vəhylə) öyrətdiyimiz üçün bir elm sahibi idi. Lakin insanların əksəriyyəti bilməz."²

O, məhz bu elmə və əqlə görə, onlardan üz çevirdi və dedi:

"Heyif sənə, Yusif! Və dərd-qəmdən (həmişə ağlamaqdan) Yəqubun gözlərinə ağ gəldi. O, qəzəbini söndürdü."³

Əgər Yəqub (ə) öz oğlanları ilə dediyimiz kimi davranıb, oğlu Yusifi quyudan çıxartsaydı və onları cəzalandırsaydı, onların Yusifə qarşı kin-küdurətləri daha da artacaqdı, hətta bu iş atalarını öldürmək

1 "Yusif" surəsi, 18-ci ayə.

2 "Yusif" surəsi, 68-ci ayə.

3 "Yusif" surəsi, 84-cü ayə.

dərəcəsinə gətirib çıxara bilərdi. Bəlkə də, onların bu sözü həmin məsələyə işarədir:

“(Onlar Yəquba) dedilər: “Allaha and olsun ki, sən Yusif deyə-deyə xəstələnib əldən düşəcək, ya da öləcəksən!”¹

Buradan başa düşülür ki, bəzi hallarda sükut etmək – əgər batillə müxalifət etmək başqalarının fəsada düşməsinə və məhv olmasına səbəb olsa, eləcə də haqqı deməyib sükut etmək uzun müddətli olsa da belə, ümumxalqın xeyrinə nəticələnsə – bəyənilməşdir.

Belə olan təqdirdə, çarəsizlik ucbatından Həzrət Peyğəmbəri-Əkrəm (s)-in buyurduğu “Haqqı deməkdə sükut edən şəxs lal şeytandır” – hədisin Quran və əql ilə uyğun gəlsin deyə, başqa cür başa düşmək (və onu təvil etmək) lazımdır.

İslam Peyğəmbərinin həyatına nəzər saldıqda, görəcəyik ki, o həzrət bir çox hallarda İslamın və müsəlmanların mənafeələrini qoruyub saxlamaq üçün sükut etmişdir. Peyğəmbər (s)-in “Hüdeybiyyə” sülhündə və digər yerlərdəki üslubu buna canlı bir şahiddir. Həmçinin, Əmirəl-möminin Əli (ə) də əmisi oğlu Peyğəmbəri-Əkrəm (s) dünyadan getdikdən sonra sükut etmişdir.

Belə ki, o həzrət “Nəhcül-bəlağə”də belə buyurmuşdur: “Mən iki şeyin arasında sərgərdan vəziyyətdə qaldım, öz-özümə düşündüm ki, kəsilmiş qolumla hücum edim, yoxsa bu zülmət korluğuna səbir edim? Özü də elə bir korluq ki, qocaları əldən salır və uşaqları qocaldır. Mömin isə Rəbbi ilə görüşənə qədər

¹ “Yusif” surəsi, 85-ci ayə.

bu zülmətdə əzab və işkəncə çəkər. Gördüm ki, səbir etmək ağıllı və doğru bir işdir, buna görə də gözümde tikan olduğu və boğazımda sümük qaldığı halda səbir etdim...”¹

Əgər imam Əli (ə) öz haqqı olan xilafət barəsində sükut etməyib, İslamın və müsəlmanların məsləhət və mənafeələrini nəzərə almasaydı, Peyğəmbəri-Əkrəm (s)-dən sonra İslam dini Allahın və Peyğəmbər (s)-in istədiyi kimi öz yerini tuta bilməzdi. Bu həqiqəti camaatın əksəriyyəti bilmirlər, buna görə də belə dəlil gətirirlər:

Əbu Bəkr və Ömər in xilafəti düzgün və qanuni idi, çünki Əli (ə) onların müqabilində sükut etmişdir. Hətta əlavə edərək deyirlər ki, əgər Peyğəmbər (s) Əli (ə)-i özündən sonra xəlifə təyin etmiş olsaydı, onda həzrət Əli (ə)-ın sükut etməyə ixtiyarı yox idi. Çünki xilafət onun haqqı idi və haqq sözü deməyən və sükut edən şəxs lal bir şeytandır. Bəli, onlar belə sözləri tarix boyu təkrar etməkdədirlər.

Belə sözlər danışanlar haqqı yalnız nəfsi istəklərdə görür, sükutun faydasını və onun uzun müddətli mənafeyini dərk etmirlər. Onlar başa düşümlər ki, belə bir mənafeyi tez bir zamanda aradan gedən mənafe ilə müqayisə edildikdə, o, daha da əhatəli olar. Xüsusilə, batilin tərəfdarları çoxluq təşkil etdikdə, dərhal onunla çarpışma çox az fayda verər, nəinki həqiqətin aydın olması üçün sükut etmək və zaman amilindən istifadə etmək.

1 “Nəhcül-bəlağə”, Sübhi Saleh, xütbə: 3, səh. 48.

Həzrət Peyğəmbər (s)-in Hüdeybiyyə müharibəsində haqqı deməkdə sükut edib, Qüreyşin və batil fikirli müşriklərin şərtlərini qəbul etməsi Ömər ibni Xəttabı qəzəbləndirdi və o həzrətə dedi: “Sən haqq olaraq göndərilən bir peyğəmbər deyilsənmi? Məgər biz haqlı, onlar isə batil deyilmi? Belə isə, nə üçün dində xar və zəlilliyi qəbul etməliyik?!”

Mənim fikrimcə, əgər o həzrətin Ömər ibni Xəttabın və çoxlu səhabələrin yanında sükut etməsi zahirdə mənfə yənə malik olsaydı belə, həqiqət tam bunun əksini və onun İslam və müsəlmanlar üçün müsbət, çoxlu faydalı olduğunu göstərdi. Bu hadisənin faydaları qısa bir zamanda görünməsə də, müsbət nəticəsi bir ildən sonra aşkar oldu. Həmin vaxtlarda Peyğəmbər (s) Məkkə şəhərini müharibə etmədən fəth etdi və bununla da camaat dəstə-dəstə İslam dininə üz gətirdilər. Belə bir zamanda Peyğəmbəri-Əkrəm (s) Ömər ibni Xəttabı çağıraraq, haqqı deməkdə sükut etməsinin müsbət nəticəsini və bu işin faydasını ona başa saldı.

Bizim bu dəlilləri gətirməkdə məqsədimiz həqiqəti aşkar etməkdir; əgər batilin tərəfdarı çoxalsa, haqqa qələbə çalar və bu iş labüddür. Əli (ə) haqq ilə, haqq da o həzrətlə birgə olduğu halda, batil fikirli Müaviyə ilə mübarizə etmək üçün özünə tərəfdar olacaq bir kəs tapa bilmədi. Çünki Müaviyənin tərəfdarı çox və haqqı tapdalamaq qüdrətinə malik idi. İnsanlar dünya quludur, din isə onların dillərinin məsxərəsinə çevrilmişdir. Onlar haqqı sevmədilər və batilə üz gətirdilər. Çünki haqq acı və çətin, batil isə asan və rahatdır. Bu da uca Allahın buyruğudur:

“Peyğəmbər onlara haqq ilə gəldi, lakin onların əksəriyyəti haqqı xoşlamır.”¹

Batıl olan Yezid haqq olan imam Hüseyn (ə)-a məhz bu səbəbə görə (zahirdə) qalib gəldi, eləcə də batıl olan Əməvi və Abbasi xəlifələri – İslam və müsəlmanları hifz etmək üçün sükut etdikləri halda şəhid olan haqq imamlarına qarşı – həmin hərəkətləri davam etdirdilər

On ikinci imam da batilə görə qeybdə yaşayır. Haqqın tərəfdarlarının çoxalmasını gördükdə, Allah-taala o həzrətə icazə verəcək ki, zühur edib, dünya səviyyəsində haqqın batilə qələbə çalacağı bir inqilab yaratsın. Bəli, o həzrət dünyanın zülm və fəsadla doluğu bir vaxtda zühur edib, dünyanı haqq-ədalətlə dolduracaq.

Haqqı sevməyən, batilə yardım edən insanlar çoxdur, onların içərisində haqq tərəfdarları olduqca azdır. Bunlar yalnız Allahın köməyi və möcüzə gücü ilə batilə qələbə çalacaqlar. Bu, Quranın buyurduğu bir həqiqətdir:

“Neçə dəfə olub ki, az bir dəstə Allahın izni ilə çox bir dəstəyə qalib gəlib! Allah səbir edənlərlədir.”²

Az olan haqq tərəfdarları səbir etdikləri üçün Allah-taala onlara möcüzə göstərməklə yardım edir və mələklər göndərir ki, onlarla birgə batilə qarşı vuruşsunlar. Əgər Allah-taala birbaşa yardım etməsə, haqq batilə qalib gəlməz.

1 “Muminun” surəsi, 70-ci ayə.

2 “Bəqərə” surəsi, 249-cu ayə.

Müasir dövrdə biz bu acı həqiqəti dərk edirik və görürük ki, haqqı müdafiə edən həqiqi möminlər məhkum və məğlub olurlar. Halbuki batilin tərəfdarları Allahı tanımır, hər yerdə hökmranlıq edir, xalqların və millətlərin heysiyyətləri ilə oynayırlar. Bəli, Allahın köməyi olmadan zülmə məruz qalan möminlər kafirlərlə müharibədə qələbəyə nail ola bilməzlər. Məhz buna görə də rəvayətlərdə bəyan olunmuşdur ki, imam Məhdi (ə) zühur edərkən çoxlu möcüzələr baş verəcəkdir.

Bu söz tənbellik, süstlük və mənfi intizar mənasında deyildir; dediyimiz kimi, haqqın tərəfdarı çoxaldıqda, qələbə çala bilər. Buna görə də müsəlmanların Əhli-beyt (ə)-a məhəbbət əsasında qurulan düzgün islami əqidəni qəbul etmələri, Peyğəmbər (s)-in əmanət olaraq tapşırdığı Allahın Kitabına və Əhli-beyt (ə)-a sarılmaları imam Məhdi (ə)-in dostlarından sayılmasına kifayət edir.

Bu sözləri deyərək böyük Allahdan istəyirəm ki, məni bağışlasın, çünki mən müsəlmanların əksəriyyətinə tabe olmaqla səhvə düşmüşdüm. İndi isə azlıq təşkil edən müsəlmanlara tabe olub, doğru yoldayam. Bu yolda çox olan qrupun danlağından qorxmadığım kimi, az olan qrupun məni tərifi etməkləri ilə də öyünmürəm. Çünki məqsədim yalnız Allahın, Peyğəmbər (s)-in və Əhli-beyt imamlarının razılığını qazanmaqdır.

Xalqın razılığını qazanmaq mümkün deyildir, çünki xalq yalnız xoşladıkları şeyləri qəbul edir, istəkləri ilə uyğun olanlara üz gətirirlər, insanların bu istəkləri də müxtəlifdir:

“Əgər haqq onların nəfslərinin istəklərinə tabe olsaydı, göylər, yer və onlarda olanlar bir-birinə dəyərdi.”¹

İnsanların əksəriyyəti haqqdan üz çevirdiklərindən (haqq ilə müxalifət etmək məqsədilə) peyğəmbərləri öldürdülər. Çünki peyğəmbərlərin proqramları onların istəkləri ilə uyğun gəlmirdi. Allah-taala buyurur:

“Hər dəfə istəkləri ilə uyğun olmayan bir əmrlə gələn peyğəmbərə təkəbbür göstərmədinizmi?! Məhz buna görə də onların bir qismini təkzib etdiniz, bir qismini isə öldürdünüz.”²

Bəzilərinin məni təhqir etmələri, yaxud lənətləmələri yeni bir məsələ deyildir, çünki kitablarımda açıqladığım həqiqətlərə dözə bilməyib, çarəsizlik üzündən nalayiq sözlərə, söyüşlərə üz gətirirlər. Nadan şəxslərin adəti də məhz budur!

Mən heç bir vəchlə haqq üstündə kimsə ilə al-ver etmərəm və qorxaqlıq tələsinə düşər olmam, dilim, qədəmlərim, qələmimlə Allahın Rəsulunu və onun Əhli-beytini müdafiə edirəm. İnşaalaha, bu, onların razılığına və mənim nicat tapmağıma səbəb olacaq! Mənim müvəffəqiyyətim Allahın əlindədir, yalnız Ona təvəkkül edir və Ona tərəf üz çevirərəm!

Məhəmməd Ticani Səməvi (Tunisi)

1 “Muminun” surəsi, 71-ci ayə.

2 “Bəqərə” surəsi, 87-ci ayə.

ŞİƏNİN MƏNASI

Heç bir təəssübə yol vermədən şiə haqqında danışmaq istəsək, onları belə tərif etməliyik: Peyğəmbər (s) ailəsindən olan Əli (ə) və onun on bir övladını istəyən və onlara itaət edən islami bir məzhəb. (Bu məzhəb ardıcılıarı) fiqhın ibadət və ticarət məsələlərində onlara itaət edir, Peyğəmbərdən savayı heç kəsi onlardan üstün tutmurlar.

Bu, şiə haqqında qısa, eyni zamanda daha doğru bir tərifdir. Şiəyə böhtan atıb onları İslamın düşməni, Həzrət Əli (ə)-ın peyğəmbər olmasına inanması, ya Əbdullah ibni Səbaya nisbət verilməsi aşkar yalandan savayı bir şey deyildir.

Oxuduğum bir çox kitab və məqalələrdə müəlliflər şiəni kafir, dindən uzaq olan bir məzhəb kimi tanıtdırmaq istəyirlər. Lakin onların sözü töhmət və yalandır. Bu barədə onların heç bir dəlil və sübutu olmadan öz ata-babalarının sözlərini təkrar edirlər. Güclə xalqa hakim olan, Peyğəmbər ailəsini və onların hamıçılarını qətlə yetirib avara salan nasibilərin fikirlərini təbliğ edirlər.

Şiə haqqında qeyd olunan ləqəblərdən biri “Rafiziyyə–Rəvafiz” kəlməsidir. Bu sözə şiənin düşmənlərinin kitablarında tez-tez rast gəlmək olar. Sözü əsl mənəsi “müxaliflər” deməkdir. Oxucu ilk baxışda şiənin İslamın hökm və əsasları ilə müxalif olduğunu, yaxud Peyğəmbərin risalətini inkar etiyi üçün

bu adı qazanmasını düşünə bilər. Lakin həqiqət başqa cürdür.

Şiələr Peyğəmbər (s)-dən sonra Əli (ə)-ı xəlifə kimi tanıyıb onu Peyğəmbərin həqiqi canişini bilirdilər. Elə buna görə də nə Ömər və Əbu Bəkrin, nə Bəni Ümyyənin, nə də Bəni Abbasın xilafətini tanımadıqları üçün şiyə bu adı verərək onu pis adla tanımaq istəyirdilər. Bu işin əsl səbəbkarları isə Bəni Ümyyə və Bəni Abbas ardıcılarıdır.

Onlar bəzi hədis düzəldənlərin köməyi ilə özlərini səhabələr yanında uca tutaraq hakimiyyətlərinin Allah tərəfindən olmasını bildirib¹ bu ayənin onların haqqında nazil olmasını dəlil gətirirdilər.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ

“Ey iman gətirənlər! Allaha, Peyğəmbərə və öz hakimlərinizə itaət edin.”²

Bu ayənin bəzilərinin haqqında nazil olmasını deyərək, “əmr sahibləri” olduqları üçün itaət olunmalarını lazım bilirdilər.³ Onlar bəzi hədis düzəldənləri tamaha salıb bu hədisi “hər kəs bir qarış belə padşahın sözündən çıxarsa, cahiliyyət ölümü ilə (dinsiz) dünyadan gedəcəkdir”⁴ – yalandan Peyğəmbərə nisbət verərək heç bir müsəlmanın padşah sözündən çıxmaq ixtiyarı olmamasını bildirirdilər.

¹ “Səlim ibni Qeys”, səh. 68.

² “Nisa” surəsi, 59-cu ayə.

³ “Əl-cəmeu li-əhkamil-Quran”, Qurtubi, 5-ci cild, səh. 259. Beyrut çapı.

⁴ “Müsnədi Əhməd”, 1-ci cild, səh. 31ə “Səhihi Müslüm”, 6-cı cild, səh. 22.

Elə buna görə də şiələr onlar üçün baş ağrısı olmuş və heç vaxt beyət əllərini onlara tərəf uzatmamışlar. Çünki bu əməli Peyğəmbər ailəsinin əlindən haqlarının alınması kimi qiymətləndirmişlər. Hakimlər hər zaman şiələri müxalif kimi tanımağa çalışaraq, onların İslamın əleyhinə oduqlarını yaymaq istəmiş və İslamı yer üzündən silmək istədiklərini bildirmişlər. Özünü elm əhli bilən bir neçə yazıçı da onlara qoşularaq bu fikri söyləmişdir.

Əgər bu aldadıcı oyun barəsində yaxşı fikirləşsək, İslamı məhv etməklə zalım padşahlarla mübarizə etmək arasında nə qədər fərq olduğu aydın olar.

Şiələr heç vaxt İslamın əleyhinə olmamış və eyni vaxtda zalım şahlara itaət etməmişlər. Məqsədləri yalnız haqqı haqq sahibinə qaytarmaq və ədalətli İslamı möhkəmlətmək olmuşdur. Hər halda bizim “Necə hidayət oldum”, “Düz danışanlarla birlikdə” və “Zikr əhlindən soruşun” adlı kitablarımızda olan bəhslərdən həqiqi nicat tapan müsəlmanın şiə olduğunu bildiniz. Onlar iki qiymətli və ağır əmanətə – “Quran və itrətə” malikdirlər.

Bu bəhsə insafla yanaşanlar bəzi sünnü alimlərinin də bu həqiqəti qəbul etdiklərini görürlər. İbni Mənzur “Lisanul-ərəb” kitabında şiənin mənasında deyir:

“Şiə Peyğəmbər ailəsini sevən və onların tərəfdarı olan bir qrupdur.”¹

Doktor Səid Əbdül-Fəttah Aşur kitabın bu hissəsinin təhqiqində belə yazır:

¹ “Lisanul-ərəb”, 8- ci cild, səh. 188.

Şiə Peyğəmbər ailəsini sevmək mənasındadırsa, şiə olmaq istəməyən hansı müsəlmandır?

Artıq təəssüb zamanı keçmiş, azad fikir vaxtı çatmışdır. Savadlı cavanlar özləri şiə kitablarını axtarıb tapmalı və oxumalıdırlar. Onların alimləri ilə bəhs edib həqiqətə çatmalıdırlar. Belə ki, çox sözlər ilk nəzərdə gözəl və şirin olmağına baxmayaraq dəlilsiz və sübutsuz ola bilər.

Bu güncü dünyada hər bir şeyə yetişmək mümkündür. Dünyanın hər bir yerində şiə olduğu halda, yalnız düşmənləri arasında onlar barədə təhqiq aparmaq düz deyildir. Düşməndən nə gözləmək olar?

Şiə yalnız öz ardıcılıqları üçün olan gizli bir qrup deyildir. Onların kitabları və əqidəvi düşüncələri dünyada yayılmışdır. Mədrəsə və elm ocaqları hamının üzünə açıqdır. Alimləri həmişə hər yerdə elmi bəhslər, konfranslar keçirərək bütün müsəlmanları birliyə dəvət edirlər.

Mən inanıram ki, bu mövzu haqqında axtarış aparan insafly müsəlmanlar həqiqətə çata bilərlər. Çünki şiələrin düşmənlərinin qərəzli təbliğləri və yalanları nəticəsində çoxlu həqiqətlərin üstünə pərdə çəkilmişdir.

Bəzi vaxt, hətta bircə şübhə və anlaşılmazlığı aradan aparmaqla şiənin bir düşməninin yaxın bir dosta çevrilməsi mümkündür.

Burada şamly bir kişinin əhvalatı yadıma düşür. Bəni Üməyyənin təbliğatı onu aldatmışdı. İslamın əziz Peyğəmbəri (s)-nin ziyarətinə Mədinəyə gələn bu kişinin gözü ətrafına çoxlu adamlar yığılmış bir atlıya sataşdı. Yanındakılar hamı ona xidmət göstərirdilər.

Şamlı kişi təəccübə gəldi. Belə bir zamanda Müaviyədən hörmətli və böyük kim ola bilər? Onun kimliyi barədə sual etdi.

Dedilər: “O, Əli ibni Əbi Talibin oğlu Həsən (ə)-dir.” Dedi: “Bu xarici (dindən çıxmış), Əbu Turabın oğludur?” Bunu dedikdən sonra İmam Həsən (ə)-a pis sözlər deməyə başladı.

İmamın dostları qılınc çəkib onu öldürmək istədikdə, imam mane oldu. Atdan düşüb ona “xoş gəldin” dedi və buyurdu:

“Ey ərəb qardaş! Elə bil, bu şəhərdə qəribsən?” Şamlı kişi dedi: Bəli, mən müsəlmanların rəhbəri Müaviyə ibni Əbi Süfyanın ardıcılılarındanam.

İmam Həsən (ə) ona bir daha “xoş gəldin” – deyib buyurdu: “Sən bu gün mənim qonağımsan.”

Şamlı əvvəlcə razı olmadı, sonra imamın təkidi qarşısında əlacsız qalıb onun evinə getməyi qəbul etdi. İmam özü ona xidmət etdi və o, üç gün imamın evində qaldı. Dördüncü gün peşmançılıq və tövbə nişanləri üzündə görünməyə başladı. Pis sözləri qarşısında imamın onunla bu cür mehriban rəftar etməsini görüb, imamdan onu bağışlamasını istədi. İmam buyurdu:

Ey ərəb qardaş! Heç Quran oxumusan?

Şamlı cavab verdi: Mən Quranı əzbər bilirəm.

İmam Həsən (ə) buyurdu: Allahın hər cür çirkinliyi onlardan uzaq etdiyi və pak qərar verdiyi ailə bilirsənmi kimlərdir?

Şamlı kişi: “Bəli, Əbu Süfyan övladları və Müaviyənin ailəsidir!” Orada olanlar təəccüb etdilər.

İmam Həsən (ə) gülümsəyib buyurdu:

“Mən Həsən ibni Əliyəm. Atam Allah Peyğəmbərinin əmisi oğludur. Anam Fatimeyi-Zəhra dünya xanımlarının xanıdır. Babam Allah Peyğəmbəri və bütün peyğəmbərlərin sərvəridir. Əmim şəhidlər ağası Həmzə, digər bir əmim isə Cəfər Təyyardır. Biz həmin o ailəyik ki, Allah bizi pak etmiş və bizi istəməyi bütün müsəlmanlara vacib etmişdir. Biz o kəslərik ki, Allah və mələklər bizə salam göndərir və müsəlmanlara əmr olunmuşdur ki, bizə salam göndərsinlər. Mən və qardaşım behişt cavanlarının ağasıyıq.”

İmam Həsən (ə) Əhli-beytin fəzilətlərini sayaraq həqiqəti onun üçün aşkar etdi. Şamlı həqiqəti başa düşüb ağladı. İmamın əlindən, üzündən öpərək üzr istəyib dedi:

“Allaha and olsun! Mədinəyə gələndə sizi özümün ən böyük düşmənim bilirdim. İndi isə qayıtdığım zaman sizi hamıdan çox sevirəm. Sizi istəyib sevməklə Allaha yaxınlaşmaq istəyirəm.”

İmam Həsən (ə) öz səhabələrinə buyurdu: “Siz bu günahsız kişini öldürmək istəyirdiniz. O kişi əgər haqqı tanısaydı, onunla düşmənçilik etməzdi. Şam əhalisinin çoxusu onun kimidir, haqqa yetişsələr ona itaət edərlər.” Sonra bu ayəni oxudu:¹

وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ انْفَعُ بِأَلْتِي هِيَ أَحْسَنُ فَأِذَا أَلْدِي بَيْنَكَ
وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَاتِمَةٌ وَلِيٍّ حَمِيمٍ

“Yaxşı və pis bir deyildir, pisliliyə yaxşıılıqla cavab ver. Belə ki, səninlə onun arasında olan düşmənçilik dostluğa çevrilsin.”²

¹ “Tarixi ibni Əsakir”: İmam Həsən (ə), səh. 145, hədis: 250.

² “Fussilət”, surəsi, 34-cü ayə.

Bəli, bu bir şeydir ki, çoxlu insanlar ondan xəbərsizdir. Elə buna görə də çoxu həqiqətlə düşmənçilik edirlər. Pərdələr aradan götürüldüyü zaman həqiqəti dərk edib tövbə və bağışlanmağa üz tuturlar. Bu, hər bir kəsin vəzifəsidir. Necə ki, deyirlər: Haqqa tərəf qayıtmaq böyük fəzilətdir.

Bədbəxtlik burasındadır ki, bəziləri haqqı görüb onu tamam vücudları ilə hiss etmələrinə baxmayaraq, durmadan onunla mübarizə edir, öz alçaq, dünyəvi istəklərinə çatmaq istəyirlər. Bu insanlar o kəslərdir ki, Allah onların haqqında buyurmuşdur:

وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

“Onları istər qorxut, istərsə də qorxutma, iman gətirməzlər.”¹

Belə adamlar üçün vaxt ayırmaq zəhmət çəkmək faydasızdır. Biz bütün vaxtımızı haqqı axtaran və insaflı olan adamlara sərf etməliyik. Allah onların haqqında buyurur:

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذُّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ

“Sən yalnız o kəsləri qorxuda bilərsən ki, dediyinə itaət etsinlər və xəlvətdə Allahdan qorxsunlar. Ona bağışlanmaq və böyük hədiyyə müjdəsi ver.”²

Bu gün bütün agah olan şüələr öz vaxt, mal və sərvətlərini bunun üçün sərf etməlidirlər ki, haqq-həqiqət bütün İslam ümmətinə çatdırılsın. Haqq olan Əhli-beyt imamları, yalnız şüələrin deyil, bütün müsəlmanların hidayət çırağıdır.

¹ “Yasin” surəsi, 10-cu ayə.

² “Yasin” surəsi, 11-ci ayə.

Əhli-beyt imamları müsəlmanlara, məxsusən əhli-sünnət alimlərinə tanınmamış qalarlarsa, onların məsuliyyəti bizim öhdəmizədir. Eləcə də Allahın möhkəm dini Həzrət Mühəmməd (s)-in gətirdiyi əziz İsalama insanların yol tapa bilməməsinin məsuliyyəti sizin – bütün müsəlmanların boynunadır.

ƏHLİ-SÜNNƏNİN MƏNASI

Əhli-sünnə müsəlmanların böyük bir hissəsinə deyilir. Onlar təqribən müsəlmanların dördüdə üçünü təmsil edirlər. Ümumiyyətlə, əhli-sünnə dörd imama, yəni Əbu Hənifə, Malik, Şafei və Əhməd Hənbəliyə itaət edirlər və dörd yerə bölünürlər.

Bu böyük qrupdan kiçik bir hissə ayrılır. Onların fikirlərini İbni Teymiyyə yaratmışdır. Bu qrupun adı “Sələfiyyə”, onun yaradıcısı isə “sünnəni təzələyən” adı almışdır. Bundan sonra Mühəmməd ibni Əbdül-Vəhhabın rəhbərliyi əsasında vəhhabi adı ilə məşhur olmuşdur. Hal-hazırda Ərəbistanda rəsmi məzhəbdir.

Bu qrupların hər biri özünü əhli-sünnə adlandırır. Bəzən daha bir kəlmə artıraraq “əhli-sünnət və camaat” da deyirlər.

Tarixi bəhslərin araşdırılmasında məlum olacaq ki, “xüləfai rəşidin”ə, yəni Əbu Bəkr, Ömər, Osman və Əli (ə)-a¹ etiqadı olub, onların hamısına eyni dərəcədə baxan hər bir kəs (istər keçmişdə olanlar, ya hal-hazırda) sünnü, ya əhli-sünnə və camaat adlanır.

¹ Qeyd etmək lazımdır ki, müəyyən vaxtlara qədər Əhli-sünnət Əli (ə)-ı rəşidin xəlifələrindən saymırdılar (təqribən hicrətin 230-cu ilinə qədər). Gələcək bəhslərdə bu barədə daha geniş bəhs edəcəyik.

Xilafəti bu ardıcılıqla qəbul etməyib Peyğəmbərin Əli (ə)-ı öz yerinə canişin qoyduğuna etiqad bəsləyən hər bir kəsi "Rafizi" adlandırırlar.

Gələcək bəhslərdə bir daha aydın olacaqdır ki, bütün başçılar Əbu Bəkrdən tutmuş, Bəni Abbasın axırıncı xəlifəsinə qədər sünnülərdən həmişə razı olmuş, Əli (ə)-ın xilafətini qəbul edib onunla və ondan sonra onun övladları ilə beyət edən şialərə düşmən kəsilərək daim onlardan intiqam almışlar.

Beləliklə, Əli (ə) və onun ardıcılları "əhli-sünnə və camaat"dan sayılırlar. Elə bil ki, bu söz – "əhli-sünnə və camaat" – Əli (ə) və onun şialəri ilə üzbəüz durmaq üçün yaradılmışdır. Mənim fikrimcə, İslam ümmətinin Peyğəmbər (s)-dən sonra parçalanmasına (şiə və sünnüyə) əsas səbəb elə bu olmuşdur.

Həqiqi tarixi mənbələr arasında dəqiq axtarış aparsaq görərik ki, bu parçalanmanın əsası İslam Peyğəmbəri (s)-nin dünyadan getdiyi ilk günlərə qayıdır. Peyğəmbər (s) dünyadan getdiyi vaxt Əbu Bəkr xilafəti əlinə alır və bir çox səhabələr onunla beyət edirlər. Yalnız Həzrət Əli (ə), Bəni Haşimin çoxusu və nökrər və qul olan kiçik bir qrup beyət etməkdən boyun qaçırırlar.

Məlumdur ki, belə olan halda hakim öz qüdrətindən istifadə edərək onları "qiyamçı" adlandırıb müsəlmanlardan ayıraraq iqtisadi, siyasi və ictimai təzyiqlərə məruz qoydu.

Sözsüz, "əhli-sünnə və camaat" o günün siyasi hadisələrini dəqiq bilmirlər, Peyğəmbər (s)-dən sonra İslamın ən böyük şəxsiyyətinin necə düşmənçiliklə kənara qoyulmasından xəbərləri yoxdur. Əhli-sünnə və

camaat bu fikirdədirlər ki, baş vermiş hadisələr Peyğəmbər (s) həyatdan getdikdən sonra yerində həyata keçmiş, hər şey Quran və sünnətlə uyğun olmuşdur. Onların fikrincə, “Xüləfai-raşidin” mələklər tək pak olmuşlar. Bir-birinə ehtiram etmiş və aralarında heç bir düşmənçilik və anlaşılmazlıq olmamışdır!!!

Bu, səbəb olmuşdur ki, şiələrin xəlifələr, məxsusən raşidin xəlifələri haqqında dediyini qəbul etməsinlər. Elə bil ki, əhli-sünnə və camaat heç vaxt tarix oxumamış, yalnız səhabə və raşidin xəlifələri haqqında dildən-dilə yetişən rəvayətlərlə kifayətlənmişlər. Əgər onlar göz və qəlblərini həqiqətə qarşı açıb tarix və hədis kitablarını vərəqləyərək haqq sözün ardınca gəzsəydilər, yəqin ki, düz saydıqları bir çox hökm və fətvalarda dəyişiklik edərdilər.

Mən öz kiçik zəhmətimlə əhli-sünnə və camaatdan olan qardaşlarıma tarix kitablarında olan bəzi həqiqətləri çatdırmaq istəyirəm. Çox qısa və eyni halda dəqiq mətnlər – inşaallah – gətirərək haqqı aşkar edib batili aradan aparacağıq. Bəlkə bu yol müsəlmanlar arasında olan ayrılığa bir çarə qılaraq onların birləşməsində faydalı olsun.

Mənim bildiyimə görə, əhli-sünnə və camaat o qədər də təəssübkeş deyildir. Əli (ə) və onun ailəsi ilə düşmənçilik etməməklə yanaşı, onları sevib hörmət bəsləyirlər. Amma buna baxmayaraq Əhli-beyt düşmənlərini də sevib hörmət edirlər. Onlara iqtida edib deyirlər: Hamısını Allahın Peyğəmbərindən öyrənmişlər!

Əhli-sünnət və camaat iki mühüm əslə əməl etməirlər: Biri “Allahın dostlarını dost tutmaq”, digəri

isə “Allahın düşmənlərini düşmən tutmaq” məsələsidir. Həzrət Əli (ə) üçün Allahdan behişt və rəhmət istədikləri halda Müaviyə üçün də Allahdan rəhmət və behişt diləyirlər!!!

Onlar gözəl və qəşəng səslənən əhli-sünnə və camaat kəlməsinə aldanıb onun daxilindən xəbərsizdirlər. Onlar bilmirlər ki, ərəb siyasətçiləri bu adı hansı proqramlar əsasında təbliğ edirlər.

Əgər bir gün həqiqətə əl tapıb Əli ibn Əbi Talib (ə)-in Peyğəmbər sünnəsinin mücəssəməsi və onun elminin qapısı olduğunu dərk edərək hər şeydə onunla müxalifətçilik etdiklərini başa düşsələr, bu günkü rəftarlarından əl çəkib daha diqqətlə bu məsələni araşdırarlar. Nəticədə başa düşürlər ki, həqiqi “əhli-sünnə” Əli (ə) və Peyğəmbər yolunu gedən şüalərdir.

Beləliklə, bizə vacibdir ki, bu böyük fitnəni – ki, Peyğəmbər sünnəsinin kənarda qalmasına əsas amil sayılır – aşkar edib həqiqəti üzə çıxaraq. Bu fitnə Peyğəmbər (s) sünnəsinə cahiliyyət bidətlərinə çevirib müsəlmanların özlərini itirərək dindən çıxmalarına və ixtilaflarına səbəb olmuşdur. Müsəlmanlar bu fitnə nəticəsində bir-birlərini “kafir” adlandıraraq öz aralarında daxili müharibələr etmiş, elm və texnikada digərlərindən geridə qalmışlar. İş o yerə çatmışdır ki, torpaqları işğal, özləri düşmən qarşısında zəlil və xar olmuşlar. Başqa millətlər arasında hörmətdən düşmələri də həmin fitnənin nəticəsidir.

Şüə və sünnü barəsində olan qısa mənadan sonra bilməliyik ki, şüə heç də Peyğəmbər (s)-in sünnəsi ilə müxalifətçilik etmək deyildir. Şüələr yalnız özlərinin Peyğəmbərin həqiqi sünnəsinə bağlı olduqlarını

bildirirlər. Çünki onu əslı yolu və həqiqi qapısı ilə, yəni Həzrət Əli ibni Əbi Talib (ə)-la ələ gətirmişlər. Onların əqidəsinə görə, Peyğəmbər (s)-ə yetişmək üçün Əli (ə)-dan başqa bir qapı yoxdur.

Həqiqətə çatmaq üçün həmişə bitərəf olduğumuz üçün əziz oxucumuzu qədəm-qədəm irəli aparıb onunla birlikdə tarixin bəzi hadisələrini açıqlayacağıq. Dəlil və sübutla şiələrin əsl sünneyə əməl etmələrini sübuta yetirəcəyik. (Kitabımız da elə məhz bu cür adlanır.) Son qərar qəbul etməyi isə əziz oxucuların ixtiyarında qoyacağıq.

MÜSƏLMANLARI SÜNNÜ VƏ ŞİƏYƏ BÖLƏN İLK HADİSƏ

Bu hadisə Allah Peyğəmbəri (s)-nin “sizə məktub yazmağım üçün mürəkkəb və qələm gətirin. Siz bu məktubun vasitəsilə heç vaxt haqdan azmazsınız”¹ – sözü qarşısında Ömər ibni Xəttab və bir çox səhabələrin mane olmasına qayıdır.

Onlar tamam həyasızlıqla Allah Peyğəmbərinin sözünün əməli olmasının qarşısını aldılar. Heç bir hörməti gözləmədən Peyğəmbərə “sayıqlamaq” töhmətini vurdular. Allah Kitabının onlara kafi olmasını iddia edib, Peyğəmbərin məktubuna ehtiyac olmadığını bildirdilər!!!

İbni Abbas bu hadisəni müsəlmanlar üçün “böyük faciə” adlandırmışdır. Onların hərəkətindən bu nəticəni alıb deyə bilərik: Müsəlmanların çoxusu Peyğəmbərin

¹ Cümə axşamı faciəsi “Səhih Müslüm” və “Səhihi Buxari”də gəlmişdir. “Səhihi Buxari”, 5-ci cild, səh. 137-138ə “Səhihi Müslüm”, 7-ci cild, səh. 123ə “Tarixi Təbəri”, 3-cü cild, səh. 193.

sünnəsini ayaq altına qoyub dedilər: “Quran bizə bəsdir!”

Bu yerdə Həzrət Əli (ə) və onun ardıcılı olub azlıq təşkil edən və Peyğəmbərin “Əli (ə)-ın şialəri” adlandırdığı bir dəstə adam heç bir söz demədən Peyğəmbərin buyruqlarını yerinə yetirdilər. Onun söz və əməlini sünnət, sünnətə əməl etməyi isə Qurana əməl etmək kimi vacib saydılar. Necə ki, Quran buyurmuşdur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ

“Ey iman gətirənlər! Allah və Peyğəmbərə itaət edin.”¹

Ömər ibni Xəttabın rəftarı bütün müsəlmanlar arasında məşhurdur. Bütün ömrü boyu Peyğəmbər (s)-lə etdiyi müxalifətçilik hamının arasında tanınmışdır.²

Sözsüz, o, sözünü heç vaxt Peyğəmbər (s)-in sünnəsinə bağlı bilməmiş və daim bunu açıqlamışdır. O, xəlifə olduğu zaman Peyğəmbər hədislərinin ziddinə fətva vermişdir. Hətta bəzən Quranın möhkəm (aşkar) ayələrinin xilafına da hökm vermişdir. Allahın halalını haram, haramını isə halal etmişdir.³

Səhabələr arasında onun tərəfdarlarının onun kimi olması da təbii bir haldır. Dost və ardıcılıları keçmişdə və indi də onun bidətlərini davam etdirirlər. “ələcək bəhslərdə onların Peyğəmbər (s)-in sünnəsini tərk edib

¹ “Nisa” surəsi, 59-cu ayə.

² “Zikr əhlindən soruşun” kitabında bu barədə geniş bəhs etmişik.

³ Nümunə üçün: Bir məclisdə üç təlaqın haram olması halda onu halal etməsi, “müəllifətul-qülubuhum”un payını zəkətdən ayırması, həcc və qadının mütəsini haram etməsi. “Səhihi Buxari”, 2-ci cild, səh. 153. “həcc” kitabı.

Ömər in sün nəs inə ə m ə l e t m ə l ə r i d a h a d a a y d ı n o l a c a q d ı r .

PEYĞƏMBƏR (S)-İN SÜNNƏSİ İLƏ İKİNCİ MÜXALİFƏTÇİLİK

Üsamənin qoşununa qoşulmaqdan boyun qaçırma Peyğəmbərin sün n ə s i i l ə m ü x a l i f o l m a k i m i q i y m ə t l ə n d i r i l i r . B u q o ş u n u H ə z r ə t P e y ǧ ə m b ə r (s) ö z ü t ə ş k i l e t m i ş d i . D ü n y a d a n g e t m ə m i ş d ə n i k i g ü n q a b a q o n l a r a Ü s a m ə n i n q o ş u n u n a q o ş u l u b h ə r ə k ə t e t m ə k h ö k m ü n ü v e r m i ş d i .

İş o yerə çatmışdı ki, Peyğəmbərin sözünə də irad tuturdular. Üzünə hələ tük çıxmamış on yeddi yaşlı bir cavanın qoşun başçısı təyin olunması onlara ağır gəlirdi.

Əbu Bəkr, Ömər və səhabələrdən bəzisi orduya qoşulmaqdan boyun qaçırdılar. Xilafət işlərini idarə etmək bəhanəsi ilə Mədinədə qaldılar. Bu iş elə bir vaxtda baş verirdi ki, Peyğəmbər Üsamənin qoşununa qoşulmaqdan boyun qaçıranları lənətləmişdi.¹

Əli (ə) və ətrafındakılar həmişə olduğu kimi, bu hadisədə də Peyğəmbərin sözünə itaət edərək, iynə ucu qədər də ondan uzaq olmadılar. Belə bir ağır gündə Əli (ə) Peyğəmbər (s)-in vəsiyyətinə əməl edir, qurtarmamış heç bir iş görmürdü. Baxmayaraq ki, bir qrupun xəlifə seçmək və seçilmək üçün Bəni Saidənin səqifəsinə yığılmasından xəbərdar idi. O da bu işi görə bilirdi. Özünü ora çatdıraraq onların qurduqları bütün

¹ “Əl-miləlu və-nihəl”, Şəhrisani, 1-ci cild, səh. 29. Peyğəmbərdən olan hədis: “Ləənəllahu mən təxəlləfə ən cəyşi Üsamə.”

planları boşa çıxarardı. Lakin Peyğəmbərin sünnəsinə ehtiram edib ona əməl etdi.

Burada daha artıq diqqət etmək lazımdır. Əli (ə)-ın Mustafa (s)-dan irs apardığı ucalıq və şərəfəti insanı heyran edir. Başqalarının xilafəti xatirinə sünnəti tapdaladıqları zaman, Əli sünnətə əməl edib xilafəti ayaq altına qoyur.

ŞİƏNİ SÜNNÜ QARŞISINDA AŞKAR EDƏN ÜÇÜNCÜ HADİSƏ

Səqifə hadisəsini Peyğəmbərin sünnəsi ilə açıqca müxalifətçilik adlandırmaq olar. Bu hadisədə bir çox səhabələr Peyğəmbər (s)-in sünnəti qarşısında çox xətərli bir qarşıdurma yaratdılar. Onlar Peyğəmbər (s)-in “həccətül-vida”dan qayıtdığı zaman, Qədir-xumda Həzrət Əli (ə)-ı canişin təyin etməsinə heç bir məhəl qoymayıb o Həzrətin sünnəti ilə aşkar müxalifətçilik etdilər. (Baxmayaraq ki, canişin məsələsi böyük bir kütlə qarşısında baş vermişdi.)

Mühacir və ənsarın öz aralarından kimi xəlifə seçmək üstündə ixtilafına baxmayaraq, nəhayətdə Əbu Bəkrin xəlifə olmasında razılığa gəldilər. Hətta Peyğəmbər (s)-in yaxınlarından olan müxalifləri öldürməyə belə hazır oldular.¹

Bu hadisə əksər səhabələrin Ömər və Əbu Bəkri himayə etmələrini göstərir. Beləliklə, onlar Ömər və

¹ Bu sözə ən böyük dəlil Ömərin nəql etdiyidir. O, hətta Fatimeyi-Zəhra (əleyha salam)-ın evinə orada olanlarla birlikdə od vuracağını deyirdi. Bu hadisə tarix kitablarında məşhurdur. “Tarixi Təbəri”, 3-cü cild, səh. 202ə “Tarixi Yəqubi”, 2-ci cild, səh. 26. Beyrut çapı.

Əbu Bəkrin Peyğəmbər sünnəsi qarşısında etdikləri ictihadı himayə edərək sünnətdən üz çevirdilər.

Bu böyük kütlə qarşısında çox az adam – Əli (ə) və onun şialəri – sünnəni himayə etdilər.

Bu üç hadisədən sonra iki qrupun əsli İslam cəmiyyətində tanındı. Onlardan biri Peyğəmbərin sünnətinə vəfali qalib ona əməl etdilər, digəri isə Peyğəmbərin sünnətini ayaq altına salaraq ictihad edib, çoxunu tamaha salan qüdrət ələ gətirdilər.

Birinci qrupun başında sünnət ardıcılı Əli ibni Əbi Talib (ə), ikinci qrupun başında isə Ömər, Əbu Bəkr və bir çox səhabələr dururdu.

İkinci qrup Ömər və Əbu Bəkrin başçılığı ilə birinci qrupu zəiflətməyə və hər yolla onları qarşılardan götürməyə çalışırdılar.

İQTİSADİ ÇƏTİNLİKLƏ MÜXALİFLƏRİ ZƏİFLƏTMƏK

Hakim olan qrupun birinci planı müxalifləri iqtisadi cəhətdən iflic vəziyyətə salmaq idi. Buna görə də Fədəkin bütün müsəlmanlara aid olması bəhanəsi ilə onu Fatimeyi-Zəhra (əleyha-salam)-ın əlindən alıb işçilərini oradan qovdular. Onlar unuttular ki, Fədəki Peyğəmbər (s) özü xanım Zəhra (əleyha-salam)-a bağlı idi.

Bu bəs deyilmiş, hələ “peyğəmbərlər özlərindən sonra irs qoymurlar” – deyib xanımı öz ata irsindən məhrum etdilər. Bununla kifayətlənməyən hakimlər zəkatın Peyğəmbər (s) ailəsinə haram olduğunu bilib, onlara düşən xums payını da onlardan aldılar.

Bu əməllərlə Əli (ə)-ı iqtisadi cəhətdən çətin vəziyyətdə qoydular. Çünki iki böyük gəlir mənbəyi onun əlindən alınmışdı.

İşi elə bir yerə çatdırdılar ki, Peyğəmbər ailəsi bir tikə çörəyə möhtac qaldı. Bu vaxt Əbu Bəkr xanım Zəhra (əleyha-salam)-a üz tutub dedi: "Sənin xumsdan haqqın vardır. Mən də Allah rəsulu kimi rəftar edərək səni ac qalmağa qoymaram."

Qeyd etdiyimiz kimi, Əli (ə)-ın şialərinin çoxu azad olmuş qullardan ibarət idi. Pul və sərvətləri olmadığı üçün hakimiyyət onların nüfuzundan qorxmurdu. Çünki xalq həmişə kasıbları xar sayıb pullulara tərəf üz tuturlar.

MÜXALİFLƏRİ İCTİMAİ CƏHƏTDƏN İFLİC ETMƏ

Qüdrətdə olan hakimiyyət başda Əli ibni Əbi Talib olmaqla öz müxaliflərini ictimai cəhətdən də səhnədən çıxartdı.

Əbu Bəkr və Ömər in etdiyi birinci iş Peyğəmbər ailəsinə olan hörmət pərdəsini aradan aparmaq oldu. Bundan sonra Peyğəmbər (s) ailəsi xalq arasında olan hörmətini itirdi.

Həzrət Əli (ə) Peyğəmbər (s)-in əmisi oğlu və Peyğəmbər ailəsinin başçısı olduğu üçün səhabələrdən çoxları ona paxıllıq edirdilər. Belə ki, Allah bu yolla onu çoxlarından üstün qərar vermişdi.

Fatimə (əleyha-salam) Peyğəmbərin ümmət arasında qalan yeganə yadigarı idi. Peyğəmbər (s)-in özünün dediyi kimi, xanım Zəhra (s) ona analıq etmişdi. Peyğəmbər onu dünya xanımlarının xanımı

adlandırır. Peyğəmbər (s)-in ona olan məhəbbəti və onun fəziləti haqqında olan rəvayətlər ümmət arasında əzizlənib sevilməsinə səbəb olmuşdu.

Lakin Əbu Bəkr və Ömər onun hörmət və ehtiramını xalqın arasında yerə saldılar. Ömər onun evinin ətrafını odunla əhatə edib “əgər evin içindəkilər çıxıb beyət etməsələr” – deyərək, evi yandıracağına and içdi.

İbni Əbdü Rəbbih yazır: Əli (ə), Abbas və Zübeyr Fatimə (s)-nin evində idi. Əbu Bəkr Öməri beyət etmək üçün onları gətirməyə yollayıb dedi: Əgər qəbul etməsələr, onlarla vuruş. O, əlində məşəl gəldi. Xanım Fatimə (s) onu görüb dedi: Ey Xəttabın oğlu! Bizim evi yandırmağa gəlmisən?

Dedi: Bəli, gərək hamınız bütün ümmətin getdiyi yolla gedəsiniz.¹

Əhli-sünnət kitablarında xanım Zəhra (s)-nin haqqında deyilir: O, dünya xanımlarının xanımı, iki oğlu Həsən (ə) və Hüseyin (ə) behişt cavanlarının ağası, Peyğəmbər (s) həyatının ümmət arasında gülləridir. Bütün bunlara baxmayaraq Ömər onları təhqir edib zəlil sayır. Əbu Bəkrlə beyət etdirmək üçün onların evlərini oda çəkməklə hədələyir. Bundan sonra ümmət arasında – ki, çoxları paxıllıq edib onu düşmən sayırdılar – Əli ibni Əbi Talibin hörməti qalarmı? Bundan əlavə, Peyğəmbər (s)-dən sonra dünya malından əlində heç nə olmayan Əli (ə) özünü xalqa sevirə bilərdimi? (Əvvəldə qeyd etdiyimiz kimi xalq dünya malına üz tuturdu.)

1 “Əli-iqdul-fərid”, 4-cü cild, səh. 260. “Bir qrupun Əbu Bəkrlə beyət etməkdən boyun qaçırması” bəhsi.

Buxari öz "Səhih"ində yazır: Fatimə (s) Əbu Bəkrdən ata irsini istəyib dedi: Peyğəmbər Allahın ona lütf etdiyi Fədəki Mədinədə və Xeybər in xumsunun qalığını mənə bağışlamışdır. Əbu Bəkr bu şeyləri ona qaytarmaqdan boyun qaçırdı. Fatimə (s) narahat olub ona qəzəbləndi və küsərək ömrünün axırına qədər Əbu Bəkrlə danışmadı. Dünyadan getdiyi zaman həyat yoldaşı ona namaz qılıb gecə ikən dəfn etdi və bu barədə Əbu Bəkrə heç nə demədi. Əli (ə) xanım Fatimə sağ olduğu zaman (az da olsa) camaatın yanında hörməti vardı. O, dünyadan gedəndən sonra ürəyi xalqdan sındı, ələcsiz qalıb Əbu Bəkrə beyət etdi. Bundan qabaq isə bir neçə ay onunla beyət etməmişdi.¹

Hakim partiya bu yolla müəyyən qədər Əli ibni Əbi Talibi səhnədən çıxartmağa və xalqın gözündən salmağa müvəffəq olmuşdu. Xalq, məxsusən xanım Zəhra (əleyha-salam)-dan sonra ona hörmət etmirdi. Elə buna görə də o, xalqdan incidi. Buxari və Müslümün rəvayətinə görə, çarəsiz qalıb Əbu Bəkrə sülh və beyət etdi.

Buxari hədisdə "xalqın üzünü görmək istəmirdi" – cümləsini işlədir. Bu cümlə Əbul-Həsən (ə)-in Peyğəmbər (s) və xanım Zəhra (əleyha-salam)-dan sonra xalqın ona qarşı düşmənçilik etməsini göstərir. İş o yerə çatmışdı ki, o, səhabələr arasında yol gedəndə onların pis sözləri və ələ salmalarına məruz qalırdı. Elə buna görə də onların üzünü görmək istəmirdi.

Bu fəsildə Həzrət Əli (ə)-in tarixi və məzlumiyyəti haqqında danışmaq istəmirik, yalnız acı dərd gətirən

¹ "Səhihi Buxari", 5-ci cild, səh. 82. "Xeybər müharibəsi" bəhsinə "Səhihi Müslüm", 5-ci cild, səh. 153, "cihad" kitabı.

həqiqətin üstünü açmaq istəyirik. O həqiqət sünnət ələmdarı, Peyğəmbər (s) elminin qapısı Həzrət Əli (ə)-in, Peyğəmbər sünnətini ayaq altına qoyub öz ictimadına əməl edərək firavanlığa çatanlar qarşısında tək qalmasıdır.

MÜXALİFLƏRİ SİYASİ SƏHNƏDƏN ÇIXARTMAQ

Hakim olan qrup onları iqtisadi mühasirə və xalqdan uzaq salmaqla kifayətlənməyib siyasi cəhətdən də sıxışdırmağa başladılar. Onlar Əli (ə)-i bütün idarəedici işlərdən uzaqlaşdıraraq heç bir məsuliyyəti ona tapşırmadılar. Hətta bəzi müharibələrdə Peyğəmbər (s)-in azad etdiyi şəxslərdən istifadə edirdilər. Peyğəmbərin bütün həyatı boyu onunla müharibə aparən Bəni Üməyyəni iş başına qoydular. Lakin Əli (ə)-i siyasi səhnədən uzaqlaşdıraraq – Əbu Bəkr, Ömər və Osmanın xilafətləri zamanında – iyirmi beş il kənarında qoydular. Bu müddət ərzində (fürsətdən istifadə edən) bəzi səhabələr öz siyasi məsuliyyətlərindən sui-istifadə edərək müsəlmanların var-dövlətini özləri üçün yığmağa məşğul idilər. Əli ibni Əbi Talib isə yəhudilərin bağlarını suvararaq öz ailəsi üçün çörək qazanırdı.

Beləliklə, elm qapısı, ümmət alimi, sünnə hamisi evdə dustaq oldu. Çox az bir kütlədən başqa heç kəs qədrini bilmədi. Bu az kütlə ona itaət edir, onun yol göstərməsindən faydalanaraq ondan əl çəkmirdilər.

İmam Əli (ə) öz xilafəti zamanı xalqı Quran və Peyğəmbərin sünnətinə əməl etməyə çox çağırırsa da faydası olmadı. Onlar artıq Ömərın ictimadlarına adət

etmişdilər. Hətta bəziləri qışqırıb “heyif, Ömər əldən getdi” – deyirdilər.

Bütün dediklərimizdən bu nəticəni almaq olar ki, ümmət Əbu Bəkrin, Ömər, Osmanın və Aişənin bidətlərini “gözəl yenilik”¹ adlandırır, onlara itaət etdikləri halda, Əli (ə) və onun şüaları Peyğəmbərin sünnətinə vəfalı olaraq daim onu yaşatmağa çalışırdılar.

Bu yalnız bir iddia deyildir, həm də bir həqiqətdir ki, bütün müsəlmanlar ona inanaraq öz səhih kitablarında qeyd edir və insafli mühəqqiqlər də onu qəbul edirlər.

İmam Əli (ə) Quranı və onun əhkamını əzbər bilirdi. O, Quranı yığan birinci insandır. Bu həqiqətə Buxari öz “Səhih”ində etiraf etmişdir.

Əbu Bəkr, Ömər və Osmana gəldikdə isə, onlar nə Quranı əzbər bilir, nə də onun hökmlərindən xəbərdar idilər.²

Tarixçilər Ömər “əgər Əli olmasaydı, mən həlak olardım” – cümləsini yetmiş dəfə deməsi və Əbu Bəkrin “Allah belə etsin ki, mən heç vaxt Əlisiz yaşamayım” – sözlərini qeyd etmişlər. Osman barəsində isə həddən artıq çoxdur.

PEYĞƏMBƏRİN SÜNNƏSİ HƏQİQƏT VƏ XƏYAL ARASINDA

¹ “Səhihi Buxari”, 2-ci cild, səh. 252, “tərvih namazı” babı və həmçinin 7-ci cild, səh. 98.

² Ömər “kəlalənin” hökmünü bilməməsi və təyəmmümün necə alınmasından xəbərsiz olması məşhurdur. “Səhihi Buxari”, 1-ci cild, səh. 90.

Əhli sünənə və camaat Ömər ibni Xəttabı ilham olmuş ən bilikli səhabələrdən sayırlar. Öz səhih kitablarında yazırlar ki, Peyğəmbər (s) içdiyi suyun artığını ona vermişdir. Peyğəmbər (s)-in bu hərəkətini elmə təfsir edirlər. Lakin onun öz etirafına görə, o, sünətin çox məsələlərini bilmir, çox vaxtlarını sünənə öyrənmək əvəzinə bazarda ticarət etməklə keçirirdi.

Buxari öz "Səhih" kitabında "Peyğəmbərin sünəti aşkar olmuşdur, elə bir adam olmamışdır ki, onu görə bilməyə və ondan öyrənməyə" – deyənlərin qarşısında dəlil gətirib yazır: Əbu Musa Ömərdən evinə girməyə icazə istədi. Ömər işə məşğul olduğunu görüb çölə çıxdı.

Ömər dedi: "Mən Abdullah ibni Qeysin səsini eşitdim. İcazə verin gəlsin. Onu çağırırlar. Ömər dedi: Niyə belə etdin?"

Dedi: "Bizə belə əmr edirdilər."

Ömər dedi: "Sözünə dəlil gətirməsən, başına böyük bir bəla gətirəcəyəm." O, ənsarın yığıldığı yərə gedib onlardan sübut istədi.

Dedilər: Yalnız bizim cavanlar şahid durmağa hazırdılar. Bu vaxt Əbu Səid Xudri qalxıb dedi: "Bəli, bizə bu cür əmr edirdilər."

Ömər dedi: "Bunu Peyğəmbər (s)-dən eşidib görməmişəm. Mən bazarlarda al-verdə olmuşam."¹

Bu hekayədə bir neçə maraqlı incəliyə rast gəlmək olar:

1. Başqasının evinə icazə alıb girmək Peyğəmbər (s)-in sünənində aydın olan bir məsələdir. Bütün

¹ "Səhihi Buxari", 8-ci cild, səh. 157, "adab" kitabı, "izn" babı; "Səhihi Müslüm", 6-cı cild, səh. 179.

müsəlmanlar bunu bilirlər. Peyğəmbər (s)-in yanına getmək üçün hamı icazə alırdı. Bu, İslamın ədəbi və iftixarıdır.

Bu göstərir ki, Ömər ibni Xəttabın məxsus gözətçiləri olmuş və heç bir kəsi icazəsiz onun yanına buraxmırdılar. Əbu Musa onun yanına getmək üçün üç dəfə icazə istədi və hər dəfə rədd cavabı alaraq geri qayıtdı. Lakin Bəni Üməyyədən olan dostları onu Peyğəmbər (s)-dən də uca tutaraq, haqqında deyirlər: O, heç bir gözətçisi olmadan küçədə yatar və deyərdi: “Ədalətlə rəftar edib yatdım.”

Onların sözlərindən belə çıxır ki, guya Ömər Peyğəmbər (s)-dən də ədalətli olmuşdur, sanki Peyğəmbər (s)-in gözətçisi var imiş, onun isə yox. Əgər belə deyilsə, bəs niyə görə “ədalət Ömərlə oldu” – deyirlər?

2. Bu rəvayət onun sərt əxlaqa malik olub müsəlmanlarla pis rəftar etdiyini göstərir.

Əbu Musa Əşəri böyük səhabələrdən olmuşdur. O, Peyğəmbər (s)-in hədisini dəlil gətirəndə, “əgər sözüne şahid gətirməsən, bu qamçı ilə sənin qarnına və kürəyinə vuracağam”¹ – deyərək Əbu Musanı yalançı adlandırıb xalqın qarşısında bir hədisə görə hədələmək düzgündürmü? Belə ki, Übeyy ibni Kəb hədisə şahid durduqdan sonra ona xitab edib deyir: “Ey Xəttabın oğlu! Allah rəsulunun səhabələrinə əziyyət vermə!”²

Bu hədisə əsasən, Ömərin gördüyü işlərə özbaşnalıqdan başqa ad vermək olmaz. Hər dəfə ona

¹ “Səhihi Müslüm”, 6-cı cild, səh. 178.

² Yenə orada.

Allahın Kitabı və Peyğəmbər (s)-in sünnəti ilə cavab verdikdə, tez qəzəblənib özündən çıxırdı. Onun bu hərəkəti bir çox səhabənin haqqı gizlətməsinə səbəb olmuşdur. Onlar qorxudan haqqı dilə gətirə bilmirdilər. Əmmar Yasir “təyəmmüm” məsələsində onunla ixtilaf etdikdə, Ömər onu hədələmiş, o da cavabında demişdi: “Əgər istəyirsən, bu hədisi deməyim, demərəm.”¹

Ömər in səhabələrin Peyğəmbərdən hədis demələrinin qarşısını almasını sübut edəcək çoxlu dəlil vardır. Bu iş Əbu Bəkrin xilafəti zamanı başlanmış və onun on illik xilafəti zamanı daha da şiddətlənmişdi. O, Peyğəmbər (s)-dən olan hədisləri yandıraraq onların nəql olunmasını qadağan etmiş, onunla müxalifətçilik edənlərin bəzilərini zindana salmışdı.²

Bu işi ondan qabaq Əbu Bəkr etmiş, ondan sonra isə Osman davam etdirmişdi.

Peyğəmbərin sünnəti xəlifələr əlində yandırılır və gizlədilirdi. Belə olan halda, necə deyirlər ki, onlar Peyğəmbər (s)-in sünnəsinə əməl etmişlər!?

3. Bu hədis Ömər in çox zaman bazarda olub, Peyğəmbər (s)-in məclislərində iştirak etməməsini çatdırır. Elə buna görə də səhabələrin, hətta bəzi uşaqların bildiyi hədisləri belə o bilmirdi. Dediymizə Əbu Musanın rəvayətini dəlil gətirə bilərik. Əbu Musa ənsardan öz sözünə şahid istədikdə, ona belə cavab vermişdilər: “Allaha and olsun, sən in sözünə bizim yeniyetmələr belə şahid dura bilərlər. Bu zaman onların

¹ “Səhihi Müslüm”, 1-ci cild, səh. 193, “təyəmmüm” babıə “Səhihi Buxari”, 1-ci cild, səh. 88-91.

² “Elm əhlindən soruşun” kitabında bu haqda geniş danışmışıq, ora müraciət edin.

arasından ən cavanı olan Əbu Səid Xudri ayağa qalxıb bu hədisi Peyğəmbərdən eşitdiyini dedi.

Bu söz öz-özlüyündə Ömər üçün böyük bir təhqirdir. O hətta uşaqların bildiyi sadə sünnətdən xəbərsiz idi. Beləliklə o, Peyğəmbər (s)-in bu hədisi: “hər vaxt ümmətimin arasında bir kəs ondan savadlı və elmi olduğu halda rəhbərliyi ələ alarsa, Allaha, Peyğəmbərə və möminlərə xəyanət etmişdir” – qarşısında cavabdehdir.

Belə hədislərə əməl etməmək Ömər üçün adi bir şey idi. O, hətta Peyğəmbər (s) həyatda olduğu zaman onun hədislərini ayaq altına qoyur, öz ictimadına əməl edirdi.

Bunlardan əlavə, bəzi səhabələrin dəlilləri ilə üzbəüz olduqda, bilmədiyini etiraf edirdi. Bəzən deyirdi: “Ey Ömər! Bütün xalq, hətta evdar qadınlar da səndən biliklidir.” Bəzən də “əgər Əli olmasaydı, Ömər bədbəxt olardı”, başqa bir vaxt “bazarda al-ver etmək məni Peyğəmbər (s)-in hədislərini eşitməkdən saxladı” – cümlələrini işlədirdi.

Əgər o, al-verə məşğul olub hədis eşidə bilmirdisə, sözsüz Quran eşitməkdən də məhrum qalmışdı. Bir dəfə onun Übeyy ibni Kəblə (Quranın məşhur hafizlərindən biri) Quranın qiraətində ixtilafı düşdü. Ömər üzünü ona tutub dedi: “Sənin qiraətin düzgün deyildir. Mən belə bir qiraəti heç vaxt eşitməmişəm.” Übeyy ibni Kəb cavabında dedi: “Ey Ömər! Mənim

başım həmişə Qurana qarışıb, səninkisə bazarda al-
verə.”¹

Ömər in həmişə bazarda olması səhabələr, kitab və
sünnə ilə tanış olanlar üçün məxfi qalmamışdır.

Mənim fikrim budur ki, Ömər in daxilində ruhi bir
kin var idi. Belə ki, hətta ən sıravı müsəlmanların
bildiyini, əzbərlədiyini o bilmirdi. Digər tərəfdən də
kənarında hələ otuz yaşına çatmamış Əli (ə)-ı görürdü
ki, hər şeyi bilir, hər şeydə düz hökm verirdi. Ömər
onun nəzərini düz sayaraq çarəsiz səhabə qarşısında
etiraf edib deyirdi: “Əgər Əli olmasaydı, Ömər bədbəxt
olardı.”

Həmçinin görürük ki, bir qadın məscidin arxa
səflərindən ayağa qalxıb minbərdə oturmuş Ömərə
etiraz edir, hamının hüzurunda qadının “mehriyyə”
məsələsində onu məhkum edərək Qurandan dəlil
gətirir. Bu vaxt Ömər dilə gəlir: “Ey Ömər! Bütün
insanlar, hətta evdar qadınlar belə səndən biliklidir.”

Həqiqətdə, bu etiraflar haqqı qəbul etməkdən çox
öz nadanlığının üstünə pərdə çəkməkdir. O, fürsətdən
istifadə edib özünü xalqa təvazökar kimi göstərmək
istəyirdi. Bu gün görürük ki, camaatın çoxu bu sözə
inanmışdır.

Ömər daxilə olan küdurəti ilə Peyğəmbər (s)-in
sünnətini aradan aparmağa çalışırdı. O öz ictihadına

¹ “Tarixi ibni Əsakir”, 2-ci cild, səh. 597. Eynilə həmin hədisi
“Müstədrəkül-vəsail”, “Səhiheyn”, 3-cü cild, səh. 305 və Əbu Davud öz
“Sünən”ində, İbni Əsir isə, “Cameul-üsul”da gətirmişdir.

əməl edərək Quran və sünnətlə mübarizə aparırdı. Buna çoxlu şahidlər vardır.¹

Ömər in həyatında axtarış aparsaq, görürük ki, o, Peyğəmbər (s)-in besətindən sonra çox az vaxtını Peyğəmbər (s)-lə keçirərdi. O özü öz haqqında belə deyir: “Mən ənsardan olan qonşularımdan biri ilə Mədinə şəhərinin ətraf məhəllələrində olan Bəni Üməyyəyə ibni Zeyd məhəlləsində yaşayırdıq. Biz onunla bir gündən bir (bir gün o, o birisi gün isə mən) Peyğəmbərin yanına gəlib təzə xəbərlərdən və nazil olmuş ayələrdən xəbər alıb qayıdır, sonra bir-birimizə danışırıdık.²

“Bir gündən bir Peyğəmbərin yanına gəlirdik” – sözündən məlum olur ki, onun evi məsciddən uzaq imiş. Elə buna görə də zamanını iki yerə bölmüşdü. Bir günü Peyğəmbər (s)-ə sərf edir, digər gününü isə istirahət edərək yol uzaq olduğu üçün özünə zəhmət vermirdi! Ya da uzaq deyilmiş, sadəcə olaraq bazarda al-verə məşğul olurmuş.

Hər halda, əgər əvvəldə qeyd olunan rəvayətlərə diqqət yetirsək, bizə yəqin hasil olar ki, o, çox vaxt Peyğəmbər (s)-lə olmamışdır.

Hətta müsəlmanların cəm şəkildə keçirdiyi “fitr” və “qurban” bayramlarında da iştirak etmirdi. Elə buna görə də bəzən heç vaxt ticarətə görə namazdan qalmayan səhabələrdən soruşurdu: “Allah rəsulu “fitr” və “qurban” namazlarında nə oxuyurdu?”

¹ Mən bəzi bu şahidləri “Düz danışanlarla birlikdə” və “Zikr əhlindən soruşun” kitablarında gətirmişəm.

² “Səhihi Buxari”, 1-ci cild, səh. 31, “elm” kitabı.

Müslüm öz “Səhih” kitabının “iki bayram namazı” bölümündə Übeydullah ibni Ömərdən nəql edir ki, Ömər ibni Xəttab Əbu Vaqid Leysidən soruşdu: “Peyğəmbər “qurban” və “fitr” namazlarında nə oxuyurdu?”

O cavab verib dedi: “Qaf, vəl-Quranil-məcid” və “İqtərəbətis-saətu və nəşəqqəl-qəməru” surələrini.”¹

Əbu Vaqid Leysi özün nəql etmişdir ki: “Ömər ibni Xəttab məndən soruşdu: Allah Peyğəmbəri bayram namazında hansı surəni oxudu?”

Dedim: “İqtərəbətis-saətu” və “Qaf, vəl-Quranil-məcid”.²

Əgər Əbu Vaqid Leysi və Übeydullahın rəvayətlərinin yanına onun öz etirafını qoysaq, nə qədər Peyğəmbərdən uzaq olub bazarda ticarətlə məşğul olması və bir çox sünnət və Quran ayəsindən xəbərdar olmaması məlum olur. Beləliklə, çox fətvalarının üstü açılar, alimlər çaşqınlıqdan çıxar və başa düşərlər ki, nəyə görə Ömər fətva vermişdir ki, cünub olan şəxs su tapmadıqda, namaz qılmamalıdır!

Quran və sünnətdə gəlməsinə baxmayaraq, o, “təyəmmüm” məsələsini bilmirdi. Haqqında ayə nazil olmuş “kəlalə” barəsində özündən cürbəcür fətvalar verirdi, hətta ölənə qədər onun hökmünü bilmədi.³

Əgər Ömər ayağını yorğanına görə uzadıb qəzavət üçün lazım olan elmi öyrənsəydi, müsəlmanlar üçün

¹ “Sünəni Beyhəqi”, 3-cü cild, səh. 294æ “Səhihi Müslüm”, 3-cü cild, səh. 21, “namaz” kitabı.

² “Səhihi Müslüm”, 3-cü cild, səh. 21, “namaz” kitabı.

³ Seyyid Əbdül-Hüseyn Şərəfuddin Musəvi Amilinin “Quran müqabilində ictihad” kitabına bax.

daha yaxşı olardı. Təəssüf olsun ki, belə olmadı, təkəbbürlük göstərərək Allah və Peyğəmbərin halalını haram etdi. Həccin və qadınların mütəsini, “müəllifətu qulubihim”in payını haram etdi. Bir məclisdə üç təlaqın haram olmasına baxmayaraq, Allah və Peyğəmbər (s)-in haramını halal etdi və bir çox daha başqa məsələlər.¹

Əbu Bəkr və Ömər in ilk gündən Peyğəmbər (s) hədislərinin deyilməsinin qarşısını almalarının əsas səbəbi elə bu idi. Səhabələrin yazıb topladıqları hədisləri də elə buna görə yandırdılar. Onlar bu əməlləri ilə bir neçə məqsəd güdürdülər:

1. Peyğəmbərin Əli (ə) və ailəsi haqqında buyurduqlarını bir kəs eşitməsin və bilməsinə

2. Onun siyasət və hökmləri ilə zidd olan bütün sünneti gizlətməkə

3. Peyğəmbər (s)-in sünnetindən çox az bildiyi üçün bunu ört-bastır etməkə

Əhməd ibni Hənbəl İbni Abbasdan nəql edib deyir: Ömər ibni Xəttab namazda şəkk in hökmünü bilmədikdə dedi: “Oğlan! Peyğəmbər, ya səhabələrdən eşitmisənmi namazda şəkk olunan zaman nə etmək lazımdır?”²

Doğrudan da təəccüblüdür, müsəlmanların xəlifəsi kamil namazın necə qılınmasından xəbərsizdir və onu cavan bir uşaqdan sual edib soruşur. Baxmayaraq ki,

¹ “:ənzül-ümmal”, 11-ci cild, səh. 57. Beyhəqi öz “Sünən”ində sənədlə gətirmişdir ki: Ömər Peyğəmbərdən soruşdu: Babası və neçə qardaşı qalmış ölünün irsi necə bölünür? Peyğəmbər buyurdu: Nə üçün bunu soruşursan? Mən elə bilirəm ki, sən ölünə onun məsələsini bilməyəcəksən. Səid ibni Müseyyib deyir: Ölünə onun hökmünü bilmədi.

² “Müsnədi Əhməd ibni Hənbəl”, 1-ci cild, səh. 190.

bu öz-öznlüyündə çox sadə bir əməldir. Hətta savadsız adamlar da onun hökmünü bilirlər. Bundan da təəccüblüsü əhli sünnənin onu ən bilikli səhabə bilməsidir. Həqiqətən, əgər daha savadlısı belə olsa, onda gərək başqaları barədə heç nə danışmayaq.

Bəli, hərdən bəzi səhabələr onunla kiçik müxalifətçilik edirdilər. Lakin işi öz mənfəətlərinə və xilafətə zərbə vuracaq həddə çıxarmırdılar. Necə ki, qabaqda qeyd olan rəvayətlərdə bununla üzləşirik. Ömər də onların qarşısında iftixarla öz sözündən qayıdır. “Bazarda al-ver məni öyrənməkdən saxlamışdır” – deyərək etiraf edirdi. Guya, bu çox böyük bir fəzilət imiş.

İlahi, Əli (ə)-in sözüylə onun sözündə nə qədər fərq vardır ki, buyurur: “Mənim hər gün Peyğəmbərlə iki dəfə xüsusi görüşüm olardı, biri səhər, biri də axşam.”

Bu, Əli (ə)-in Peyğəmbərlə olan xüsusi görüşünə işarədir. Bundan əlavə, hamı ilə birgə o, Peyğəmbərin hüzuruna yetişirdi.

Əli (ə) Peyğəmbərə hamıdan yaxın idi. Doğulduğu gündən Peyğəmbər (s)-in yanında xüsusi diqqət və ehtirama nail idi. O, Peyğəmbərin qucağında böyümüşdü və böyüdükcə “necə ki, dəvə balası anasından ayrılmaz və onun arxasınca gedər” ondan ayrılmırdı, hər yerdə onunla idi. İlk dəfə Hərə dağında ayə nazil olduğu zaman, o, Peyğəmbərin yanına get-gəl edirdi. Sanki nübüvvətdən qidalanıb, Peyğəmbərin sünne və elmi ilə böyümüşdü.

Sünneyə ondan da yaxın kim idi? Əgər düşmənçilik edənlər haqqa qayıdıb insafli olsalar, görürlər ki, heç kəs Əli (ə)-lə qarşı-qarşıya dura bilməz.

Bu özü şəhadət verir ki, O, – Allahın salamı ona olsun! – eləcə də onun şiə və ardıcılıarı sünnənin sirləri və nişanələrیدirlər. Lakin başqaları Peyğəmbər (s)-in sünnəsindən bu qədər bəhrə aparmamış, hətta uzaq qalmışlar. Cəhalət üzündən də özlərini “əhli-sünnə” adlandırmışlar.

Biz bu kitabın gələcək bəhslərində Allahın köməyi ilə mətləbi daha geniş surətdə açıqlayacağıq. Necə ki, Quran buyurur:

“Ya əyyuhəlləzinə amənu ittəqullah, qulu qəvlən sədidən yuslih ləkum əmaləkum və yəğfir ləkum zunubəkum...”

“Ey iman gətirənlər! Təqvalı olun, möhkəm söz deyın ki, O sizin işinizi sahmana salar, günahınızı bağışlar. Hər kəs Allah və Peyğəmbərə itaət etsə, böyük fəzilətə nail olmuşdur.”

ƏHLİ-SÜNNƏ PEYĞƏMBƏRİN SÜNNƏSİNİ BİLMİR

Əziz oxucu, bu sözdən çox da təəccüblənməyin. Allaha şükür edin ki, siz haqq yoldasınız və onun rızasına tərəf qədəm atırsınız. Şeytanın qürur və aldatmasından, yersiz təəssübdən uzaq olun. İcazə verməyin ki, bunlar sizi haqqa tərəf getməkdən və əbədi behiştədən saxlasınlar.

Qeyd etdiyimiz kimi, özlərini “əhli-sünnət və camaat” adlandıranlar dörd xəlifəni “xüləfai rəşidin” kimi qəbul edirlər. Bu, hamıya aydın olan bir məsələdir.

Amma dərd burasındadır ki, Əli ibni Əbi Talib həmin bu əhli-sünnət arasında uzun müddət rəşidin

xəlifələrindən sayılmayıb. Belə ki, onun xilafətini qeyri-qanuni bilirdilər!! Çox uzun müddətdən sonra hicrətin 230-cu ilində Əhməd ibni Hənbəlin vaxtında onu rəşidin xəlifələrinə artırdılar.

Şiədən başqa səhabələr, xəlifələr, padşahlar, hakimlər – Əbu Bəkrdən Mötəsim Abbasiyə qədər iş başında olanların heç biri Əli ibni Əbi Talibin xilafətini qəbul etmir, hətta bəziləri onu minbərdə lənətləyir və müsəlman saymırdılar. Əgər belə deyildisə, bir müsəlmana lənət demək necə rəva ola bilər?!

Əbu Bəkr və Ömərini onu siyasi səhnədən çıxarma yolunu gördük. Onlardan sonra Osman iş başına gəldi. O, Əli (ə)-ı onlardan artıq sındırdı və ona hörmət etmədi. İş elə bir yerə çatdı ki, Əbuzəri sürgün etdirdiyi kimi Əli (ə)-ı sürgün etdirəcəyini bildirdi. Müaviyə iş başına gəldikdə isə, lənətləndirmək üçün çox çalışdı. Onun əmirləri hər bir şəhər və kənddə bu təbliğə məşğul idilər və bu iş səksən il davam etdi.¹

Bəlkə də bu düşmənçilik, lənət və nifrın ona və şialərinə daha da çox davam etmişdir. İş elə bir yerə çatmışdı ki, Abbasi xəlifəsi Mütəvəkkil 240-cı ildə İmam Əli (ə) və İmam Hüseyn (ə)-in qəbirlərinin sökülməsinə əmr verdi.

Öz zamanında əmirəl-möminin adlanan Vəlid ibni Əbdül-məlik cümə namazının xütbəsinə xalqa deyirdi: Peyğəmbərdən rəvayət olan “ey Əli, sənın mənə nisbətın Harunun Musaya olan nisbəti kimidir” hədisi düzdür. Amma hədis təhrif olmuşdur. Əsl hədis belədir: “Sənın mənə olan nisbətın Qarunun Musaya

¹ Ömər ibni Əbdül-Əzizdən başqa Bəni Üməyyənin bütün xəlifələri bu işi görürdülər.

olan nisbəti kimidir” və eşidən şəxs hədisi düzgün eşitməmişdir.

Mötəsimin vaxtında mürtədlər çoxaldıqlarına görə mütəkəllimlər onlarla mübarizəyə qalxdılar. Raşidin xəlifələrinin dövrü artıq keçmişdi. Xalqın başı əhəmiyyətsiz məsələlərə qarışmışdı. Əhməd ibni Hənbəl Quranın qədim olmasına etiqad bəslədiyinə görə çətinliklə üzləşmişdi. Xalq öz padşahlarının əqidəsinin ardınca gedib Quranın məxluq olduğunu deyirdi.

Əhməd ibni Hənbəl Mötəsimin qorxusundan öz fikrini dəyişdirdikdən sonra azadlığa çıxdı və məşhurlaşdı. Mütəvəkkilin zəmanəsində mühəddislər arasında hamıdan üstün oldu. Belə bir zamanda Əli (ə)-1 başqa üç xəlifəyə artırdılar və hər dördünü raşidin xəlifələrindən hesab etdilər.

Ola bilər ki, Əhməd ibni Hənbəl Həzrət Əli (ə)-ın barəsində gəlib yetişən səhih və düz hədislərin təsiri altına düşmüşdü.

Əhməd deyir: Həzrət Əli (ə)-ın əzəməti barəsində çoxlu düz hədislər bizə çatmışdır. Belə ki, ondan başqa Peyğəmbər (s)-in heç bir səhabəsi haqqında bu qədər “həsən”¹ hədis bizə çatmamışdır.

DƏLİL VƏ SÜBUTLAR

Sünnülərin məşhur və mötəbər kitabı olan “Təbəqəti Hənbələ”də deyilir: İbni Əbi Yəli öz sənədi ilə Vərizə Həmsidən rəvayət edir: Həzrət Əlini dördüncü raşidin xəlifə elan etdikdən sonra Əhməd

¹ “Həsən” o hədisə deyirlər ki, elmi, dini nəzərdən uca və etibarlı olmuş olsun. Ondan daha uca hədisə “səhih” deyirlər.

ibni Hənbəlin yanına getdim. Dedi: Ey Əba Əbdillahi! Sənin bu hərəkətin Təlhə və Zübeyri təqsirkar bilməkdir. Dedim: Bu nə sözdür? Bizim onların müharibəsi ilə nə işimiz var? Niyə ondan danışmalıyıq? Dedim: Allah səni hidayət etsin, sən xilafəti dörd nəfərlik etdikdən sonra Əlinin itaətini vacib etmisən. Qabaqda olan imamların bütün hüquqlarını ona vermisən. Bu dastandan söz demişik!

O, mənə dedi: Niyə görə bu işi görməyim?!

Dedim: İbni Ömər hədisinə görə.

Dedi: Ömər oğlundan daha yaxşı idi. O, Əlinin müsəlmanların xəlifəsi olmasına razı olub onu şuraya daxil etdi. Əli özünü Əmirəl-möminin adlandırır. İndi mən necə deyə bilərəm ki, o, Əmirəl-möminin deyildir!?

Deyir: Mən daha onunla danışmadım və ondan ayrıldım.¹

Bu hədisdən ələ gəlir ki, əhli-sünnət Həzrət Əli (ə)-in xilafətini qəbul etməmiş, onu düzgün saymırdılar. Bu iş yalnız Əhməd ibni Hənbəldən sonra həyata keçmişdir.

Məlumdur ki, bu hədisçi “əhli-sünnət və camaat”ın başçısı və natiqidir. Onlar Abdullah ibni Ömər hədisini nəzərdə tutub Əli (ə)-in xilafətini qəbul etmirdilər. Buxari bu hədisi öz “Səhih”ində gətirmişdir. Beləliklə, onlar Buxarini Qurandan sonra ən səhih və mötəbər saydıqlarına görə, gərək Əli (ə)-in xilafətini nə saysınlar, nə də qəbul etsinlər!!!

¹ “Təbəqəti Hənabələ”, 1-ci cild, səh. 393, hədis: 515.

Mən bu hədisi “Elm əhlindən soruşun” kitabında gətirmişəm. Yenidən burada gətirməyi məsləhət bilirəm. Çünki bəzən təkrar çox faydalı olur. Buxari öz “Səhih”ində Əbdullah ibni Ömərən rəvayət edir ki: Biz Peyğəmbər (s)-in vaxtında kimlərin üstün olması barədə bəhs edirdik. Birinci Əbu Bəkri, sonra Ömər ibni Xəttabı, ondan sonra isə Osman ibni Əfvanı qərar verdik.¹

Buxari öz “Səhih”ində başqa bir hədis gətirir ki, bundan daha aşkar və aydındır. Abdullah ibni Ömər deyir: Peyğəmbərin zamanında heç kəsi Əbu Bəkrə bir bilmirdik, ondan sonra Öməri və ondan sonra Osmanı üstün sayırdıq. Bunlardan sonra isə Peyğəmbərin bütün yoldaşları bərabər idi.²

Peyğəmbər (s)-in nə təsdiq etdiyi və nə də nəzər verdiyi bu hədis Abdullah ibni Ömərən öz səhv düşüncəsinə və Həzrət Əli (ə)a qarşı olan düşmənçiliyinə qayıdır. Əhli-sünnət və camaatın məzhəbinin binası Həzrət Əli (ə)-ın xilafətini tanıمامaq üstündə qoyulmuşdur.

Bəni Üməyyə bu və bunun kimi başqa hədislərə arxalanaraq Həzrət Əli (ə)-a pis sözlər deyib lənətləməyi rəva gördülər. Bəni Üməyyə rəhbərləri Müaviyədən başlayıb (hicrətin 132-ci ilinə qədər) Mərvan ibni Məhəmməd ibni Mərvana qədər Əli (ə)-a minbərlərdə lənət göndərirdilər. Bu siyasətə qarşı çıxanları və şüələri isə öldürürdülər.³

¹ “Səhihi Buxari”, 4-cü cild, səh. 191.

² “Səhihi Buxari”, 4-cü cild, səh. 203.

³ Lənətin götürülməsi cəmi iki il Ömər ibni Əbdül-Əzizin vaxtında dayandırıldı və o dünyadan getdikdən sonra daha da şiddətləndi.

Abbasilər xilafətə gəldikdən sonra Əbul-Abbas Səfvanın zamanından (hicrətin 132-ci ili) Mütəvəkkilin zamanına qədər (247-ci ilə qədər) Həzrət Əli (ə) və onun şüalərindən bezarlıq müxtəlif yollarla davam etdi. Çünki Abbasilər dövləti Peyğəmbər ailəsinin cəsədləri üzərində ayaq tutmuşdu. Baxmayaraq ki, onlar öz dövlətlərini qorumaq üçün aşkar şəkildə Həzrət Əli (ə)-a lənət göndərə bilmirdilər, lakin öz xüsusi yığınaqlarında Bəni Üməyyədən artıq bu işi görürdülər. Onlar tarixdən təcrübə alaraq, xalqın məhəbbətini Əhli-beytə tərəf yönəldir və bundan öz xeyirlərinə istifadə edirdilər. Özlərini imamlara yaxın edib onlarla bir olmalarını xalqa göstərirdilər. Onlar bu yolla xalq arasında qalxa biləcək inqilabların qarşısını almaq istəyirdilər. Necə ki, Harunun oğlu Məmun Abbasi bu işi İmam Rza ilə gördü. O, bu işi ilə daxili inqilabları yatıra bildi. Vəziyyəti ələ aldıqdan sonra imamlara qarşı hörmətsizliyini yenidən başladı. Hətta Həzrət Əli (ə)-a düşmənçilikdə məşhur olan Mütəvəkkil o həzrətin və övladı İmam Hüseyn (ə)-in qəbrini dağıtdı.

Elə buna görə, Əhməd ibni Hənbəlin vaxtına qədər “əhli-sünnə”nin Həzrət Əli (ə)-in xilafətini qəbul etməməsini qeyd etdik.

Əlbəttə, Əhməd ibni Hənbəl ilk dəfə bu işə başladısa da, amma əhli-hədis bunu qəbul etməmişdi. Çünki onlar Abdullah ibni Ömərə itaət edirdilər.

Əhməd ibni Hənbəlin bu əqidəsini qəbul etmək üçün hələ çox vaxt lazım idi. Hənbəlilər bu işlə özlərini insafli və şüalərə dost kimi göstərə bildilər. Maliki,

Hənəfi və Şafei – ki, onlarla rəqabət aparırdılar – qabağa düşüb özlərinə çoxlu arxa tapdılar.

Zaman keçdikcə, qalanlar da Əhməd ibni Hənbəlin sözünü qəbul edib rəşidin xəlifələrini dörd bildilər. Qalan üç xəlifə üçün istədikləri riza və bağışlanmanı onun üçün də Allahdan istədilər.

Bütün bu dediklərimiz əhli-sünnət və camaatın o zaman Həzrət Əli (ə)-in düşmənlərindən olmasını çatdırır. Onlar daim Əli (ə)-ı kiçildib gözdən salmağa çalışırdılar.

Mümkündür ki, belə bir sual qarşıya çıxsın: Bu gün əhli-sünnət və camaatın Həzrət Əli (ə)-a olan məhəbbətini və onun üçün Allahdan behişt istədiyini müşahidə etdiyimiz halda, sizin sözləriniz nə qədər həqiqətlə uyğundur?

Cavab: Bəli, zaman keçdikcə Əhli-beyt imamları dünyadan getdilər. Hökmlərin qüdrətini təhlükəyə salacaq qüvvə artıq yox olmuşdu. Digər tərəfdən İslam xilafətinin qüdrəti zəifləmiş, qul-qaravaşlar, monqollar və tatarlar ona sahib olmuşdular. Müsəlmanlar eyş-ışrətə qurşanmış, namaz onların arasında qiymətsiz olmuş, yaxşı pisə, pis yaxşıya çevrilmişdi. Bu vaxt təzə müsəlmanlar qədim müsəlmanları yada salıb ağlayırdılar. Onların böyük insan olmaları yadlarına düşər, o vaxtları parlaq günlər kimi xatırlardılar.

Ən yaxşı zamanın səhəbələr zəmanəsi olduğunu bildirdilər. Belə ki, bu zamanlar dövlətlər fəth olmuş, İslam imperatorluğu şərq və qərbi tutmuşdu. Xosrovlar və çarlar İslam qarşısında diz çökmüşdülər. Belə bir vaxta görə bütün səhəbələrə, o cümlədən Əli ibni Əbi Talibə rəhmət oxumağa başladılar. Əhli-sünnət bütün

səhabələri adil bildikləri üçün Əli (ə)-ı onlardan ayıra bilməzdilər.

Əgər Əli (ə)-ı onlardan ayırsaydılar, rüsvay olardılar. Elə buna görə də Əli (ə)-ı rəşidin xəlifələrindən saydılar və yadlarına düşdü ki, o həzrət Peyğəmbər elminin qapısıdır. Beləliklə: “Allah ondan razı olsun” – deməyə başladılar.

Onlara üz tutub deyirik: Əgər Əli (ə)-ı elm şəhərinin qapısı olduğunu qəbul edirsinizsə, bəs nə üçün din və dünyə məsələlərində ona itaət etmirsiniz?

Öz ixtiyarınızla elm şəhərinin qapısını tərək edib Əbu Hənifə, Malik, Şafei, Əhməd ibni Hənbəl və İbni Teymiyyəyə itaət edirsiniz. Bunu bilirsiniz ki, onların heç biri elm, əməl və fəzilətdə Əli (ə)-ın ayağının tozuna da çata bilməz. Sözsüz, bu belədir. Çünki yerlə göy, oraqla qılınca qiyas olunmazlar. Müaviyə ilə Əli (ə)-ın nə oxşarlığı ola bilər? Bundan başqa Peyğəmbər (ə) Əli (ə)-a itaəti bütün müsəlmanlara vacib etmişdir. Ola bilsin ki, əhli-sünnədən biri belə desin: Əli (ə)-ın üstünlüyü, birinci olması, cihadı, çoxlu biliyi, təqvası hamıya məlumdur, bəlkə demək olar ki, bu gün əhli-sünnət Əli (ə)-ı şiədən də artıq tanıyır və sevir. (Bu söz bu gün onların daha çox təkid etdiyi sözdür.)

Biz onlara cavab verib deyirik: Əli (ə) yüz illərlə siz və sizin babalarınız tərəfindən minbər üstə lənətlənəndə haradaydınız?¹

¹ Biz bilərəkdən deyirik ki, “haradaydınız” və məqsədimiz öz zamanımızdakı əhli-sünnətdir. Çünki onlar “Səhihi Müslüm”də oxuyurlar ki, Müaviyə Əli (ə)-ı söyürdü və səhabəyə də belə etmələrinə göstəriş verirdi və onlar da etiraz etmirdilər, əksinə yenə də öz rəhbərləri olan Müaviyə üçün Allahdan razılıq istəyir, onu vəhy yazıcısı bilirdilər. Bu məsələ göstərir ki, onların Əli (ə)-la olan dostluğu yalan və etibarsızdır.

Biz onlardan bir kəsin bu işin nə qarşısını almasını, nə də bu işə etiraz etməsini, nə tarixdə oxumuşuq, nə də görmüşük. Əli (ə)-ı sevməsinə görə heç kəs onlardan öldürülməmişdir. Bəli, biz heç vaxt bunu eşitməyəcəyik. Onlar həmişə öz padşahlarının sözünü eşidəcək və onlara itaət edəcəklər. Onların istədiyi kimi əməl edib Əli (ə) şüələrini qətlə yetirəcəklər.

Məsihilər uzun əsrlər yəhudilərlə düşmənçilik edib onlarla mübarizə aparmışlar. Həzrət İsanın ölümündə onları təqsirkar bilirdilər. Amma getdikcə zəiflədilər, din onların arasında qiymətsiz sayıldı. Çoxu maddiyyata üz tutub dini kənara atdı. (Çünki kilsə elm və alimlərlə mübarizəyə qalxmışdı). Bu vaxt fürsətdən istifadə edən yəhudilər özlərində qüdrət tapıb ayağa qalxdılar. Ərəb və islam torpaqlarını işğal edib şərq və qərb tərəfdən nüfuz etdilər. İsrail dövləti yarandı. Bu vaxt papa – Yuhənna, Pulos – yəhudi xaxamlarının yığıncağında yəhudi millətinin Həzrət İsanı öldürmək günahını bağışladı. Xalq bu xalqdır və zaman bu zaman.

ƏHLİ-SÜNNƏ VƏ SÜNNƏNİ AYAQ ALTINA QOYMAQ

Bu bəhisdə mühəqqiqlərin daha artıq bilməsinin lazım olduğu bir məsələnin üstünü açmaq istəyirəm. Onlar bilməlidirlər ki, özlərinə əhli-sünnə adı qoyanlar, həqiqətdə sünnədən heç nə bilmirlər. İtaət etdikləri rəşidin xəlifələri Peyğəmbərin sünnəsi qarşısında mənfi

mövqe tutub onu yandırmış, onu açıqlamağı xalqa qadağan etmişdilər.¹

Bundan əlavə, Peyğəmbər (s)-in pak sünnətinin açıqlanmasının qarşısını alan səbəbin üstündən pərdə götürməliyik. Onlar ilk növbədə çalışırdılar ki:

1. İşlərinin üstünü örtmək üçün yalançı hədislər düzəltsinlər. Müslüm öz "Səhih"ində deyir: Hədda ibni Xalid Əzdi Həmmamdan, o da Zeyd ibni Əsləmdən, o da Əta ibni Yəsardan, o da Əbi Səid Xudridən rəvayət edir ki, Allah Peyğəmbəri buyurmuşdur: Mənim dilimdən heç nə yazmayın. Hər kəs Qurandan başqa bir şey yazmışdırsa, gərək onu pozsun və bunun heç bir qorxusu yoxdur.

Bu hədisi düzəltməklə Əbu Bəkr və Ömər Peyğəmbər (s)-in hədislərinin başına gətirdikləri oyunu ört-bastır etmək istəyirlər. Bu hədis rəşidin xəlifələrinin zamanından çox-çox sonra düzəldilmişdir. Amma onlar bunu düzəltməklə bir neçə şeyi yaddan çıxarmışlar:

Əgər Peyğəmbər (s) belə sözü demiş olsaydı, gərək bütün səhabə ona itaət edəydi. Əbu Bəkr və Ömər qadağan etməmişdən qabaq özləri bu işin qarşısını alaydılar ki, iş bir neçə il Peyğəmbər (s)-dən sonraya çəkməyəydi.

2. Əgər bu hədis düz olsaydı, əvvəl gərək Əbu Bəkr və Ömər onu xalqa deyib dəlil gətirəydilər ki, xalq bu işi görməkdən çəkinsin, öz tutduğu işlərdən üzr istəyəyib, bilmədiklərinə etiraf etsin.

¹ Bunun barəsində "Elm əhlindən soruşun" kitabında bəhs etmişik.

3. Bu hədis düz olsaydı, onlar gərək hədisləri yumaqla pozaydılar, belə ki, işi yandıрмаğa çəkməyəydilər.

4. Əgər bu hədis düz olsaydı, bütün müsəlmanlar, Ömər ibni Əbdül-Əzizin vaxtından bu günə qədər hamısı günahkardır. Onlar Peyğəmbər (s)-in dediyinin əleyhinə əməl etmişdilər. Belə isə, Ömər ibni Əbdül-Əzizin günahı hamısından çoxdur. O, hədislərin yığılmasına əmr vermişdi. Buxari və Müslüm Peyğəmbərin bu hədisini səhih saydıqları halda, özləri Peyğəmbərdən minlərlə hədis nəql etmişlər.

5. Əgər bu söz düz olsaydı, elm şəhərinin qapısı Əli (ə) ondan xəbərdar olardı. O, Peyğəmbər (s)-in hədislərini uzunluğu yetmiş dirsək olan səhifəyə yazmış və "Came" adlandırmışdı. (Bu barədə, inşaallah, danışacağıq.)

6. Bəni Üməyyə xəlifələri Peyğəmbər (s)-i adi insan kimi göstərmək istəyirdilər. İstəyirdilər deyələr ki, o, məsum olmamış, başqa insanlar kimi səhvə yol vermişdir. Bu barədə bir neçə hədis də gətirmişlər. Onlar bununla demək istəyirdilər ki, Peyğəmbər (s) öz ictihadına əməl etmiş və çox vaxt səhvə yol vermişdir. Hətta bəzən səhabələr çarəsiz qalıb onun səhvini düzəldirmişlər. Məsələn, xurma ağacını məhsuldar etmək, hicab ayəsinin nazil olması, münafıqlar üçün tövbə etmək, müharibə əsirlərindən fidyə almaq və. s. kimi hədisləri əhli-sünnət öz "Səhih" kitablarında gətirmişlər. Bəli, onlar Allah Peyğəmbəri haqqında belə düşünürlər.

Biz əhli-sünnət və camaata üz tutub deyirik: Əgər sizin getdiyiniz yol və fikriniz belədirsə, Allah

Peyğəmbərinin sünnətinə əməl etməyinizi necə iddia edirsiniz? Axı sizin nəzərinizcə, onun sünnəti pak və məsum deyildir?! Başqa bir tərəfdən onun sünnəti nə bilinməmiş, nə də yazılmamışdır. (Qabaqda işarə etdiyimiz kimi, Peyğəmbər (s) (onların fikrincə) hədis yazmağa icazə verməmiş, Ömər isə olanları yandırmışdı. Belə olduğu halda sizin “Səhih” kitablarınızda olan hədislər nə vaxt yaranıb və kimdəndir?

Amma biz sizin yalanları qəbul etmirik və sizin öz hədislərinizlə onları batil bilirik.

Buxari özünün “Səhih” kitabının “elm” bölümündə Əbu Hüreyrənin belə dediyini rəvayət etmişdir: Peyğəmbər səhabələrindən heç biri mənim qədər – Abdullah ibni Əmrdən başqa – ondan hədis rəvayət etməmişdir, çünki o yazırdı, mən isə yazmırdım.¹

Bu rəvayətdən göründüyü kimi, Peyğəmbər (s)-in bəzi səhabələri onun hədislərini yazırmış. Əbu Hüreyrə yazıb oxumaq bilmədiyi halda Peyğəmbərdən altı mindən artıq hədis nəql edirsə, Abdullah ibni Əmr ibni As yaza bilmədiyi halda ondan çox hədis nəql etməlidir. Əbu Hüreyrənin etiraf etdiyi kimi, o, yaza bilmir, Abdullah ibni Əmr isə yazırdı.

Sözsüz, səhabələrdən bir çoxu Peyğəmbər (s)-in hədislərini yazırmış, amma çox hədis yazmadıqlarına görə Əbu Hüreyrə onların adlarını çəkmir.

Onlardan əlavə, imam Əli ibni Əbi Talib də hədis yazmışdır. Bir gün öz “Came” kitabını minbərin üstündə açıb xalqın ehtiyacı olan bütün hədisləri

¹ “Səhihi Buxari”, 1-ci cild, səh. 36, “elm” kitabı” fəslü.

Peyğəmbər (s)-dən yazdığını göstərdi. Ondan sonra Əhli-beyt imamları bu kitabı saxlamış və çox vaxt ondan hədis nəql etmişlər.

İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurmuşdur: Bizdə uzunluğu yetmiş dirsək olan kitab vardır. Onu Peyğəmbər (s) demiş və Əli (ə) da yazmışdır. Xalqın ehtiyacı olan bütün halal və haram şeylər orada yazılmışdır. Hər bir şeyin, hətta kiçik bir cızığın hökmü də orada vardır.¹

Buxari öz "Səhih"ində qeyd edir ki, bu kitab Həzrət Əli (ə)-da olmuşdur. O, bu sözü bir neçə kitabda təkrar etmişdir. Buna baxmayaraq, adət üzrə kitabın bəhs, fəsil və bablarından söz açmır.

Buxari "kitabətul-elm" babında yazır: Şəbidən, o da Əbu Cüheyfədən nəql edir:

Əliyə dedim: Sizdə kitab varmı?

Dedi: Allahın kitabı, müsəlman insanın başa düşəcəyi və bu səhifədən başqa heç nə yoxdur.

Dedim: Bu səhifə nədir?

Dedi: Əql (ailənin kişisi tərəfindən verilən diyə), əsirin azad olması və müsəlmanın kafirə görə öldürülməsi.²

"Səhihi Buxari" başqa bir yerdə deyir: İbrahim Teymi öz atasından nəql etmişdir ki: Əli (ə) bizim üçün moizə edib buyurdu: Bizim Allahın Kitabı və bu səhifədən başqa oxumağa bir şeyimiz yoxdur.³

¹ "Üsuli-kafi", 1-ci cild, səh. 239: "Bəsairul-dərəcat", 37-ci cild, səh. 142-145.

² "Səhihi Buxari", 1-ci cild, səh. 36.

³ "Səhihi Buxari", 2-ci cild, səh. 221.

Yenə öz “Səhih”inin başqa bir yerində deyir: Əlidən rəvayət olmuşdur ki, buyururdu: Biz Peyğəmbərdən Quran və bu səhifədən başqa heç nə yazmamışıq.¹

Həmçinin Buxari “Səhih”inin başqa bir yerində belə buyurur: İbrahim Teymi öz atasından eşitmişdir ki, dedi: Əli (ə) kərpicdən olan minbər üstündə bizə moizə edirdi. Kəmərinə qılınc bağlamış, əlində səhifə də vardı, buyurdu: Allaha and olsun! Bizim Allahın Kitabı və bu səhifədə olandan başqa oxumağa heç nəyimiz yoxdur.²

Buxari imam Sadiq (ə)-ın sözünü gətirməmişdir. İmam buyurdu: Bu səhifəni “Came” adlandırmışlar. Bütün halal və haram olan məsələlər onda vardır. İslamın bütün hökmləri, hətta insanın bədəninin qaşınması hökmü də Allah Peyğəmbərinin imlası və Həzrət Əlinin xətti ilə onda gəlmişdir. Onda “əql” hökmü (yəni öldürənin qohumları tərəfindən diyə verilməsi), əsir azadlığı, müsəlmanın kafirə görə öldürülməməsi də qeyd olmuşdur.

Bu iş haqqı gizlətmək və aldatmaqdır. Mümkündür mü ki, bir nəfər bu dörd cümləni kitabında yazaraq qılıncının yanına bağlasın və özü ilə gəzdirsin? Minbər üstünə qalxıb onu oxusun və desin: Qurandan sonra bu kitab bizim mərcəyimizdir. Biz Qurandan başqa, yalnız Peyğəmbərdən bu səhifəni yazmışıq.

¹ “Səhihi Buxari”, 4-cü cild, səh. 69.

² “Səhihi Buxari”, 8-ci cild, səh. 144.

Məgər Əbu Hüreyrənin ağıl və huşu Həzrət Əli (ə)-dan artıqdı ki, yazmadan, yalnız əzbərləməklə Peyğəmbər (s)-dən yüz min hədis bilir?

Allaha and olsun, bunların işi təəccüblüdür. Ömrünün tək-cə üç ilini Peyğəmbər (s)-lə keçirmiş, savadı olmayan Əbu Hüreyrədən yüz min hədis qəbul etdikləri halda, elm şəhərinin qapısı olan Həzrət Əli (ə)-ın yalnız dörd hədisdən ibarət olan bir kağızı olduğunu düşünürlər. Bu səhabələr müəllifi o kağızı Peyğəmbər (s)-in zamanından öz xilafətinə qədər saxlamış, minbər üstündə öz qılıncına bağlayırmış? Bu, xoşagəlməz və yalan sözdən başqa bir şey deyildir.

Biz bu səhifədə nələr yazılmasını isbat etmək fikrində deyilik. Səhabələr onu daha yaxşı bilirlər. Onlar haram və halaldan tutmuş, hətta kiçik cızıntının da hökmünün orada olmasını deyirlər.

Biz onu sabit etmək istəyirik ki, səhabələr Peyğəmbər (s)-in hədislərini yazırmış.

Əbu Hüreyrənin hədis yazması və eyni zamanda Abdullah ibni Ömər-in də hədis yazmasını təsdiq etməsi, başqa bir tərəfdən Həzrət Əli (ə)-ın Qurandan başqa, yalnız Peyğəmbər (s)-dən “səhifə”ni yazmasını buyurması, Peyğəmbər (s)-in hədis yazmasını qadağan etməsinə aydın dəlildir. Müslümün öz “Səhih”ində rəvayət etdiyi hədisə gəldikdə isə bu, yalandan başqa bir şey deyildir. Onlar bu cür hədisləri yazmaqla xəlifələrin tutduqları işlərin – hədis yandırmalarının – üstünü örtmək istəyirlər. Amma Həzrət Əli (ə)-ın buyurması ki, “biz Peyğəmbərdən Quran və bu kitabdan başqa heç nə yazmamışıq”, – özü Peyğəmbərdən hədis yazılmasına dəlil olmaqla yanaşı,

onun bu işi qadağan etməməsini də çatdırır. Çünki o, elm şəhərinin qapısı, Peyğəmbər (s)-in ən yaxın adamıdır.

Buna əgər imam Sadiq (ə)-in rəvayətinə də əlavə etsək ki, buyurur: “Came kitabı Həzrət Peybəmbər (s)-in buyurması və Əli (ə)-in xətti ilə olmuşdur”, məlum olar ki, Peyğəmbər (s) bu işi qadağan etməmiş, əksinə hədis yazmağı buyurmuşdur. Əziz oxucuya heç nə qaranlıq qalmasın deyə, aşağıdakı açıqlamanı gətiririk:

Hakim “Müstədrək”də, Əbu Davud “Sünən”də, imam Əhməd “Müsənəd”də, Darəmi “Sünən”də və Abdullah ibni Ömər çox mühüm bir hədis nəql edirlər. (Abdullah ibni Ömər həmin kəsdir ki, Peyğəmbərin hədislərini yazırdı.)

Abdullah ibni Ömər deyir: Mən Peyğəmbərdən hər nə eşidirdimsə, onu yazırdım. Qüreyş mənim qarşımı alıb dedilər: Nə üçün Peyğəmbərdən bütün eşitdiklərini yazırsan? O insandır, həm əsəbi halda söz deyir, həm də xoş halda.

Abdullah deyir: Bundan sonra mən yazmaqdan əl saxladım. Bu əhvalatı Peyğəmbər (s)-ə danışdım. Buyurdu: Yaz, and olsun O kəsə ki, mənim canım Onun əlindədir, bu ağızdan haqq sözdən savayı bir söz çıxmır.¹

Bu hədisdən məlum olur ki, Abdullah ibni Ömər Peyğəmbər (s)-dən eşitdiyi hər bir şeyi yazırmış. Onu yazmağı qadağan edən Peyğəmbər (s) deyil, Qüreyş

¹ “Müstədrəki Hakim”, 1-ci cild, səh. 105ə “Sünəni Əbi Davud”, 3-cü cild, səh. 318, hədis: 3646ə “Sünəni Darəmi”, 1-ci cild, səh. 125ə “Müsənədi Əhməd ibni Hənbəl”, 2-ci cild, səh. 126ə “:ənzül-ümmal”, 10-cu cild, səh. 222.

imiş. Abdullah ibni Ömər bilərəkdən onların adını demir, yalnız “Qüreyş” deməklə onların adını gizlədir, Qüreyşdən məqsədi onların mühacirlər arasında olan başçılarıdır. O cümlədən, Əbu Bəkr, Ömər, Osman, Əbdürrəhman ibni Ovf, Əbu Cübeyrə, Təlhə, Zübeyr və onların həmfikirləridir.

Gördüyümüz kimi, onlar hətta Peyğəmbər (s)-in vəfatında bu işin qarşısını almağa çalışmışlar. Əgər belə deyilsə, bəs nə üçün Abdullah ibni Ömər qarşısını alıb Peyğəmbərin sünnətini yazmasına qoymurlar?

Digər bir tərəfdən “Allah Peyğəmbər (s)-i insandır, qəzəbli və şad halda söz deyir” deməklə onlar özlərinin Peyğəmbərə qarşı olan süst əqidələri göstərmiş olurlar. Onların sözündən belə çıxır ki, o, düz danışmır, yersiz hökm edir və məxsusən qəzəbli halda bu işləri görür.

Peyğəmbər (s)-in Abdullah ibni Ömər cavabında yaz: “And olsun Allaha, bu ağızdan haqq sözdən savayı söz çıxmır” – dediyi cümlə onların Peyğəmbərin ədalətində şəkk etməsini və onun xəta və səhv edə biləcəyinə inandıqlarını göstərir. Amma Peyğəmbər and içir və bildirirdi ki, dediyi hər bir söz haqdır. Bu söz həqiqətdə Quran ayəsini təfsir edir ki, Allah-taala buyurur:

وَمَا يَتَّبِعُ عَنِ الْهَوَىٰ إِنَّ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ

“O, özündən (həvayi-nəfsdən) söz demir, onun dediyi vəhy olunmuş vəhydir.”¹

O məsumdur, səhv etmir və boş söz danışmır. Beləliklə, bizim yəqinimiz vardır ki, əməvilər vaxtında düzəldilmiş və Peyğəmbər (s)-i qeyri-məsum göstərən

¹ “Ən-nəcəm” surəsi, 3-4-cü ayələr.

hədislər düz deyildir. Bundan əlavə, bu hədis onların Abdullah ibni Ömərə nüfuz etməsini göstərir. O da onların sözündən sonra hədis yazmaqdan əl götürür. Yalnız Peyğəmbər (s)-ə dedikdən və onun məsum olmasını yəqin etdikdən sonra yazmağa başlayır.

Peyğəmbər (s)-in məsum olması haqqında şəkk, hətta onun hüzurunda da baş vermişdir. Onlar Peyğəmbər (s)-dən soruşurdular: “Sən doğrudan da peyğəmbərsən?”¹ Ya “sən o kəssən ki, Peyğəmbər olmasını güman edir?”² Ya da “Allaha and olsun, bu bölgüdə Allahı nəzərə almamısan.”³

Aişə Peyğəmbərə (adi adamlara deyilən kimi) deyirdi: “Allah sənənin ürəyinin istədiyini tez verir.” Ya da ona deyirdi: “Tündlük etmə” və bir çox başqa sözlər ki, onların Peyğəmbərin məsumluğu barəsində şəkk etmələrini göstərir.

Peyğəmbər (s) böyük əxlaqa malik, mehriban və ürəyi açıq idi. Çox vaxt onları başa salır, şübhələrini aradan aparırdı. Bəzən “mən öz vəzifəmi yerinə yetirənəm” və bəzən də “Allaha and olsun! Mənim məqamım çox ucadır, mən belə iş görmərəm” sözlərini işlədirdi. Çox vaxt belə buyururdu: Allah qardaşım Musaya rəhmət etsin, ona bundan da artıq əziyyət etdilər və o isə səbir etdi.

Bəli, bu sözlər Peyğəmbər (s)-in ismətini kiçik saymaq, onun peyğəmbərliyində şəkk etmək deməkdir. Bunu deyənlər qovulmuşlar, ya münafıqlar deyildir,

¹ “Səhihi Buxari”, 3-cü cild, səh. 182.

² “İhyau ülumiddin”, Qəzzali, 2-ci cild, səh. 29. Aişənin Peyğəmbərlə söhbəti.

³ “Buxari”, 4-cü cild, səh. 61.

təəssüflər olsun ki, böyük səhabələr və möminlər anası Aişədir!! Bəli, bunlar əhli-sünnət və camaatın qabaqcıl örnəyi və rəhbərləridir. Allah bizim dadımıza çatsın!! Hər vaxt başa düşsək ki, bu hədis: “mənim dilimdən heç nə yazmayın” – sənədsizdir və əsası yoxdur, onda bizim yəqinimiz daha da artacaqdır. Əbu Bəkr o həzrətin hədislərini yazmış və bəzisini yığmışdı. Xilafətə çatdıqdan sonra isə, məlum olmayan səbəblərə görə onları yandırdı.

Qızı Aişə deyir: Atam Allah rəsulundan beş yüzə qədər hədis yığdı. Bir gecə gördüm ki, yerində qovrulub yata bilmir. Dedim: Ola bilər ki, ya xəstədir, ya da pis bir xəbər eşidib. Səhər olduqda dedi: Səndə olan hədisləri gətir, mən gətirdikdə o, hədislərin hamısını yandırdı.¹

Ömər ibni Xəttab da öz xilafəti zamanı bir gün xalq üçün moizə edib dedi: Heç kəs öz yanında yazılmış bir şey saxlamasın, hər nə var gətirsin. Hamı belə fikirləşdi ki, o yalnız hədislərə baxmaq üçün və qarşıda ixtilaf çıxmasın deyər onları toplamaq istəyir. Onlar yazdıqlarını gətirəndə, o hamısını yandırdı.²

O, şəhərlərə adam göndərərək əmr verdi: Hər kəsdə hər nə varsa, təmizləyin.³

Bu onu göstərir ki, səhabələr, istər Mədinədə olsun və istərsə də ətraf şəhər və kəndlərdə, hamının kitabı olmuşdur. Onlar bu kitablarda Peyğəmbər (s)-in hədislərini yığmışdılar. Amma Əbu Bəkr və Ömər

¹ “:ənzül-ümmal”, 10-cu cild, 285.

² “Təbəqatul-übra ibni Səd”, 5-ci cild, səh. 188.

³ “Cameu bəyanil-elm”, İbni Əbdül-bir, 1-ci cild, səh. 65.

əmri ilə hamısı yandırıldı. (Siz Allah, görün bu Əbu Bəkr və Ömər Peyğəmbərin sünnəsi ilə nələr etdilər?!) Peyğəmbər ümmətinin o rəvayətlərə çox böyük ehtiyacı olduğu halda, onların əlindən alındı. Onlar bu rəvayətlərlə Quranı başa düşüb şəri hökmləri ələ gətirə bilərdilər. Allaha and olsun, bu rəvayətlər hamısı səhih və düz idi. Çünki onlar şəxsən Peyğəmbərin özündən eşidilib yazılmış, arada heç bir fasilə yox idi. Təəssüflər olsun ki, sonrakı dövrlərdə yazılan hədislər isə yalan və uydurmadan ibarətdir. Çünki müsəlmanlar arasında ixtilaf düşdüyü üçün zalım rəhbərlərin əmri ilə yazılmışdı.

Beləliklə, biz heç cür qəbul edə bilmərik ki, Peyğəmbər (s) səhabələrin hədis yazmasının qarşısını almışdır. Qeyd etdiyimiz kimi, o zaman səhabələrin bir çoxu hədis yazmışlar. Məxsusən Həzrət Əli (ə)-in uzunluğu yetmiş dirsək olan yazdığı və həmişə özü ilə gəzdirdiyi səhifə idi, hər şeydən onun içində olduğu üçün "Came" adlanırdı.

O vaxtın hakim dairələri öz möhkəmliyini Peyğəmbərin sünnətinin məhv olmasında görürdü. Bu işdə onlara arxa olan bəzi səhabələr də kömək edirdi. Beləliklə, onların öz ictihadlarına əməl etməkdən başqa yolları yox idi. Onlar öz ictihadlarına Əbu Bəkr, Ömər, Osman, Müaviyə, Yezid, Mərvan Həkəm, Əbdül-Məlik Mərvan, Vəlid ibni Abdullah və Süleyman Əbdül-məliki də artırmışlar. Bu, Ömər ibni Əbdül-Əzizə qədər davam etmişdir. Ömər ibni Əbdül-Əziz hakimiyyətə çatdıqdan sonra Əbu Bəkr Həzəmidən Peyğəmbərin

hədis və sünnətini və Ömər ibni Xəttabın dediklərini yazmağı istədi.¹

Bəli, yüz ildən sonra sünnətin yazılması azad oldu. Əməvilərin bu təəssübsüz xəlifəsi (əhli-sünnə onu rəşidin xəlifələrə artırır) Peyğəmbər və Ömər sünnətinin yazılması əmrini verir. Sanki Ömər ibni Xəttab Peyğəmbərlə nübüvvətdə şərik olmuşdur!!!

Nə üçün Ömər ibni Əbdül-Əziz öz zamanında olan Əhli-beyt imamlarından “Cameə”ni istəmədi? Öz atababalarının hədislərini hamudan artıq bildikləri halda onlardan hədis yığmalarını istəmədi? Haqq ardiyca olub təhqiq edənlər bunun sirrini bilirlər.

Onların Peyğəmbər (s) və onun sünnəti barəsində olan fikir və əqidələrini bildik. Və həmçinin bildik ki, onlar Qüreyşin xilafətdə olan nümayəndələridirlər. Bütün bunlardan sonra əhli-sünnət və camaatın Bəni Üməyyə və onların dostlarından yazdıqları hədislərə inanmaq olarmı?

Həzrət Əli (ə) öz əli ilə yazdığı “Came” kitabını xilafətə qədər saxladı. Xilafətə çatdıqdan sonra qılıncına bağlayıb minbərin üstündə xalqa oxuyur, onun nə qədər əhəmiyyətli olduğunu açıqlayırdı. Əhli-beyt imamlarından mütəvatir olan rəvayətlərdə o “Cameə”nin nəsildən-nəsilə onlara yetişməsi nəql olunur. İmamlar həmişə onun vasitəsilə xalq üçün fətva verirdilər.

Elə bu dəlillərə görə imam Cəfər Sadiq (ə), imam Rza (ə) və başqa imamlar daim bu sözü təkrar edib deyirdilər ki, biz yalnız öz nəzərimiz əsasında fətva

¹ “Müvəttəi Məlik”, 1-ci cild, səh. 5.

vermirik. Əgər öz nəzərimizlə fətva versəydik, həm özümüzü və həm də xalqı çarəsiz edərdik. Biz Peyğəmbər (s)-dən qalan əsərlər əsasında fətva veririk. Öz əcdadımızdan irs apardığımız elmə malikik. Onu qızıl kimi evimizdə qoruyub saxlayırıq.¹

İmam Cəfər Sadiq (ə) başqa yerdə buyurur: “Mənim hədisim atamdan, onun hədisi cəddimdən, onunku Hüseyndən və Hüseyninki Həsəndən, Həsənininki Əmirəl-möminindən, Əmirəl-mömininki Allah Peyğəmbərindən, Allah Peyğəmbərinki də Allahdan alınmışdır.”²

Beləliklə, mütəvatir “Səqəleyn” hədisi, Peyğəmbərin buyurduğu: “Mən sizin aranızda iki qiymətli şey qoyuram: Allahın Kitabı və Əhli-beytim Əgər hər ikisindən tutsanız, heç vaxt yoldan azmazsınız” – düzdür³ və onda heç bir səhv yoxdur. Peyğəmbər sünnəti həm düzdür, həm də Peyğəmbərin pak ailəsindən başqa heç kəs onu qorumur.

ŞİƏ, ƏHLİ SÜNNƏNİN NƏZƏRİNDƏ

Əhli-sünnənin bəzi müasir alimləri şiə haqqında insafla rəftar edib İslam əxlaqına əməl etmişlər. Amma bu alimlər çox azdır. Onların çoxu şiə ilə rəftarlarında düşmənçilik edir, Bəni-Üməyyənin fitnəkar əqidəsi üzrə istədiklərini yazırlar. Bəzən heç özlərinin də mənasını bilmədiyi sözlər deyirlər. Onları yersiz düşmən tutur, kafir bilir, pis ləqəblərlə adlandırırlar.

¹ “Məalimul-mədrəsətəyn”, Əllamə Əsgəri, 2-ci cild, səh. 302.

² “Üsuli-kafi”, 1-ci cild, səh. 53, hədis: 14.

³ “Səhihi Müslüm”, 7-ci cild, səh. 122-123.

Bu işdə İslam xilafətini zorla ələ alan Müaviyə və onun kimilərə itaət edirlər.

Bəzən deyirlər ki, işə Abdullah ibni Səba adlı bir yəhudinin düzəltdiyi qrupdur. Bəzən də şiənin əslinin zərdüştlərə qayıtmasını deyir, onu yəhud və xristianlardan da xətərli bilirlər. Bəzi vaxt onları təqiyyəyə əməl etdikləri üçün münafiq adlandırır və deyirlər ki, şiə məhrəmlə evlənməyi caiz, müvəqqəti evlənməni, yəni zinanı halal bilirlər. Bəzi vaxt da, “onların müsəlmanların Quranından başqa Quranları var”, – deyirlər. Həzrət Əli (ə) və onun övladları olan imamlara ibadət edir, Mühəmməd (s) və Cəbraili düşmən tuturlar və...

Hər il neçə-neçə özünü əhli-sünnə və camaatın alimi adlandıran adamlardan şiə haqqında çoxlu kitab çap olub əlimizə çatır.

Bu işlərdə onların öz hakimlərini sevindirməkdən başqa məqsədləri yoxdur. Onların rəhbərləri ümmət arasında olan ayrılıq və təfriqədən xoşhal olur, onları necə məhv etmək barədə fikirləşirdilər. Öz yazılarında heç bir dəlilə istinad etmir, yalnız təəssübə əməl edirlər. Tutuquşu kimi nasiblərin və Bəni-Üməyyənin sözlərini yenidən yazır, həm də Yezid və Müaviyəni təriflə xatırlayırlar^{1!!!}

Onların ata-babaları Yezid və Müaviyədir. Yezid və Müaviyə öz ardıcılıqları üçün qızıl və gümüşü su kimi axıtmış, onların vicdanlarını satın almışlar.

¹ Ərəbistanın maarif nazirliyi “Əmirəl-möminin Yezid ibni Müaviyənin haqqında həqiqətlər” adlı bir kitab çap etmiş və mədrəsələrdə dirslük kimi qoymuşdur.

Əgər bunlar doğrudan da Peyğəmbər (s) sünnətinin ardıcılıları olsaydılar, onun sünnəti olan İslam əxlaqından istifadə edib başqaları ilə ədəblə dolanırdılar. Çünki Peyğəmbər (s) hətta onunla bir əqidədə olmayan adamlarla hörmətlə rəftar etmişdir.

Peyğəmbərin sünnəti demirmi: Müsəlman müsəlman üçün möhkəm binaya bənzəyir. Onun bəzi hissələri o biri hissələrini saxlayır. Ya başqa bir hədisdə: Müsəlman müsəlman üçün bir bədənin yarısıdır. Əgər bədənin bir hissəsinə dərd gələrsə, o biri hissələri ona kömək etməlidir, – deməmişdirmi??

Peyğəmbər (s) aşkar şəkildə buyurmuşdur: Müsəlmanı söymək, onunla döyüşmək küfrdür. Əgər özlərini əhli-sünnə adlandırılan bu yazıqlar Peyğəmbərin sünnətini bilsəydilər, Allahın birliyi ilə Həzrət Mühəmməd (s)-in risalətinə şəhadət verib zəkat, oruc, həcc, namaz, əmr be məruf və nəhy əz münkər edənləri təkfir etməzdilər.

Əməvi və Qüreyş ardıcılıları olduqlarına görə cahiliyyət fikirləri ilə danışıq, qəbilə əqidəsi, milliyətçilik əsasında yazırlar. Məşhur atalar sözüdür ki, buyurur:

Əqrəbin sancması deyil kinədən,
bəlkə bir istəkdir təbiətindən

Əhli-sünnə və camaat əgər həqiqətən özlərini Peyğəmbər (s)-in ardıcılı sayırlarsa, onda ona itaət etməlidirlər. Çünki Peyğəmbər (s)-in sözü eynilə Quranın sözüdür ki, buyurur:

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ

“Ey əhli-kitab! "əlin, sizinlə bizim aramızda bir olan sözə itaət edək.”¹

Əgər həqiqi əhli-sünnətdirlərsə, gərək öz şiə qardaşlarını bir olan əqidəyə itaətə dəvət etsinlər. Quran və İslam öz yəhudi və xaçpərəst düşmənlərini eyni fikir və əqidəyə itaətə çağırır. Bu yolla onların arasında qardaşlıq yaratmaq istəyir. Belə olan halda, bir dinə, bir Allaha, bir Peyğəmbərə, bir Kitaba, bir axirətə etiqađı olanlar nə üçün dost və qardaş olmamalıdırlar?!!

Nə üçün əhli-sünnə alimləri öz şiə qardaşlarını birliyə dəvət edib, onlarla gözəl bəhslər aparıb (öz fikirlərinə görə) onların düz olmayan fikir və əqidələrini düzəltmirlər?

Nə üçün İslam konfransı təşkil edib hər iki qrupun alimləri oturaraq ixtilafları bütün müsəlmanlar qarşısında bəhs edib, düzü əyridən ayırmırlar?

Bu gün müsəlmanların dördüdə üçünü təşkil edən əhli-sünnət çox böyük imkanlara malikdir. Onlar böyük antenlər vasitəsilə bu işləri görə bilərlər.

Amma təəssüflər olsun ki, onlar bu işi görmür və görmək istəmirlər. Elmi bəhslərə hazır deyillər. Qurani-kərim bu işə dəvət edib buyurur:

قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ

“De: "ətirin dəlillərinizi, əgər düz deyirsinizsə.”²

Başqa bir ayədə buyurur:

قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِّنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ

1 “Ali-İmran” surəsi, 64-cü ayə.

2 “Bəqərə” surəsi, 111-ci ayə.

“De: Elminiz vardırımı ki, bizə göstərəsiniz? Siz yalnız öz batil gümanlarınızın itaət edirsiniz.”¹

Elə buna görə də onlar həmişə söyüş, pis söz və təkfirə əl atıb, töhmət vururlar. Onlar bilirlər ki, dəlil və sübut şüenin əlindədir.

Mən belə fikirləşirəm ki, onlar qorxurlar. Əgər həqiqətlərin üstü açılsa, müsəlmanların bir çoxu şüə olacaqdır. Biz bunu əməldə də görmüşük. Əl-əzhərin bəzi alimləri həqiqəti axtarıb təhqiq etdikdən sonra onu tapmış, “Sələfi-saleh” əqidəsini tərk etmişlər.

Əhli-sünnət alimləri onlar üçün olan xəteri dərk etmişlər. Şüə qarşısında məhv ola biləcəklərini düşünüb onların bəzisi hətta şüələrlə oturmağı da haram etmişdir.

Beləliklə, onların hamıdan çox Peyğəmbərin sünnətindən uzaq olması məlum olur. Onlar daha çox Bəni-Üməyyəyə yaxındırlar. Onlar bütün gücləri ilə ümməti azdırmağa çalışırlar. Çünki özləri meylsiz və çarəsiz olaraq İslamı qəbul etmişlər.

Bu, qüdrətə çatmaq üçün onların imamı sayılan və Peyğəmbərin gözəl səhabələrini öldürən Əbu Süfyan oğlu Müaviyənin sözüdür ki, belə demişdir:

“Mən sizinlə namaz qılıb, oruc tutub, həccə getməyiniz üçün müharibə etməmişəm. Mən sizə hakim olmaq üçün müharibə etmişəm. Allah sizin istəyinizin əksinə olaraq məni arzuma çatdırmışdır.”

Pərvərdigar nə gözəl buyurmuşdur:
إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعْرَآةَ أَهْلِهَا أُتْبَآةً وَكَذَآلِكَ يَفْعَلُونَ

¹ “Ənam” surəsi, 148-ci ayə.

“Padşahlar şəhərə gəldikləri zaman onun böyüklərini xar edirlər. Bu, onların adətidir.”¹

ƏHLİ-SÜNNƏ VƏ CAMAAT ŞİƏNİN NƏZƏRİNDƏ

Şiələrin bəzi təəssübkeş və avam camaatını nəzərə almasaq, demək olar ki, onun bütün alimləri əhli-sünnəni öz qardaşları bilirlər. Onlar bu fikirdədirlər ki, din qardaşları olan əhli-sünnət əməvilərin hiylələrinin qurbanı olmuşdur. Heç bir təhqiq etmədən “Sələfi-saleh” haqqında xoş fikirdə olmuşlar. Bu da onların haqq yoldan uzaqlaşmasına səbəb olmuşdur. Nəticədə “səqəleyn”, yəni itrət (Əhli-beyt (ə)) və Qurandan ayrılmışlar. Onlar qafil olmuşlar ki, bu ikisi – Quran və itrət – ümməti əyri yoldan saxlayıb, haqq yolu onlara zəmanət verir.

Şiələr özlərini müdafiə etmək və əqidələrini tanımaq üçün kitablar yazır, əhli-sünnət qardaşlarını birliyə çağırırlar.

Bəzi ölkələrdə şiə alimləri İslamı qurumlar yaradaraq məzhəbləri bir-birinə yaxınlaşdırmaq üçün təhqiq aparırlar. Onlar müsəlmanlar arasında olan ayrılığı birliyə çevirmək istəyirlər.

Bəzi şiə alimləri isə Əl-əzhərə üz tutub əhli-sünnət və camaat alimləri ilə görüşür, ən gözəl yollarla fikir mübadiləsi aparırlar. Onlar kinləri aradan aparmaq üçün çox zəhmət çəkirlər. Bu alimlərdən biri də imam Şərəfuddin Musəvidir. O, Şeyx Səlimul-Bəşri ilə belə görüşlər keçirmişdir. Bu görüş və məktub

¹ “Nəml” surəsi, 34-cü ayə.

yazışmalarının nəticəsi, çox qiymətli olan “Əl-müraciət” kitabıdır. Bu kitab müsəlmanların bir-birinə yaxınlaşmasında çox böyük təsir qoymuşdur. Şiə alimlərinin Misirdə çəkdikləri zəhmət çox faydalı olmuşdur. Bunlardan biri də Misir dövlətinin müftisi imam Məhmud Şəltutun tarixi fətvasıdır. O, şücaətli fətvasında Cəfəri məzhəbinə itaət etməni caiz bilməmiş və şiə fiqhini Əl-əzhər dərslərindən saymışdır.

Şiələr həmişə Əhli-beyt imamlarını tanıtmağa çalışmışlar. Onların hədəfi İslamın tam mənalı məzhəbi olan şiəni dünyaya tanıtmaqdır. Bu barədə çoxlu kitablar yazmış, dəyirmi masalar arxasında görüşlər keçirmişlər. Məxsusən İranda İslam inqilabı baş verdikdən sonra neçə-neçə belə konfranslar keçirilmişdir. “İslam birliyi”, “Məzhəbləri yaxınlaşdırmaq” adı ilə keçirilən bu konfranslarda düşmənçiliyi bir kənara qoymağa və qardaşlıq birliyini daha da möhkəmlətməyə çalışmışlar.

Hər il “İslam birliyi” konfransı şiə və sünnü alimlərini bir həftə həqiqi qardaşlıq sayəsi altında bir yerə yığır. Bu bir həftədə bir yerdə oturub durur, yeyib içir, namaz və dua oxuyaraq elmi söhbətlər aparırlar.

Bu yığıncaqların ən kiçik xidməti, müsəlmanların bir yerə yığılması və kinlərin aradan getməsidir. (Əgər başqa xidmətləri sadalamasaq.)

Şiələrin alimlərinin və avamlarının evlərində şiə kitablarının yanında əhli-sünnə kitablarına da rast gələ bilərsiniz. Amma təəssüflər olsun ki, bunun əksi sünnülərin evində gözə çarpmır.

Elə buna görə də şiə haqqında həqiqəti bilmirlər. Bildikləri yalnız onlara çatan yalanlardır.

Şiələr tarix oxuyur, onu bütün mərhələləri ilə araşdırır, müxtəlif münasibətləri bayram keçirirlər. Fərqli olaraq sünnü alimləri tarixə qiymət vermir, onu araşdırılması lazım olmayan bir müsibət bilirlər. Onların fikrincə, tarixə göz yummaq, onu oxumaqdan çəkinmək lazımdır, əks təqdirdə “Saleh sələflər” haqqında pis fikrə düşmək olar!!!

Şiələr Peyğəmbərin sünnətinə əməl edənlərdir. Onların Peyğəmbər (s)-dən sonra ilk imamı Əli ibni Əbi Talibdir. Əli ibni Əbi Talibin həyatı başdan-başa Peyğəmbərin sünnəti ilə əhatə olmuşdur. Hətta onunla beyət edərkən Şeyxeynin sünnətinə əməl etməsini istədikdə, o Həzrət buyurmuşdu: Mən Quran və Peyğəmbərin buyurduğundan başqa heç nəyə əməl etməyəcəyəm.

Əgər xilafət Peyğəmbər sünnətinin əleyhinə olarsa, o xilafət Əliyə lazım deyil. O özü bu barədə buyurur: Mənim üçün sizə xəlifə olmaq, keçinin asqırdığı zaman burnundan axan suya bənzəyir. (Yəni, xəlifə olmaq o Həzrət üçün çox qiymətsiz bir şeydir.) Bunu yalnız Allah qanunlarını icra etmək üçün qəbul edirəm.

O Həzrətin övladı olan imam Hüseyin (ə) buyurur:

“İn kanə dinu Muhəmmədin ləm yəstəqim illa biqətlı, fəya süyufı xuzini.”

“Düzələrsə qətlımlə dini-Mühəmməd, onda ey qılınclar, öldürün məni.”

Bu söz əbədi bir nəğmə kimi bütün dünyada səslənir.

Şiələr öz əhli-sünnət qardaşlarına dostluq və mehribanlıq gözü ilə baxırlar. Onların hidayət tapmalarına ümid edirlər. Şiələrin fikrincə, bir nəfəri

hidayət etmək bütün dünyaya dəyər. Səhih olan rəvayətlər bunu təsdiq edir. Xeybərin fəth olunması vaxtı Peyğəmbər (s) Əli (ə)-ı yəhudilərlə döyüşə göndərəndə buyurdu: Onlarla Allahın birliyinə və mənim risalətimə şəhadət verənə qədər döyüş. Bunu dedikləri zaman onların malı və canı qorunmalıdır və bundan sonra hesabları Allahladır. Allah əgər bir nəfəri sənin əlinlə hidayət edərsə, bu sənin üçün günəşin dəydiyi hər bir şeydən və cürbəcür nemətlərdən yaxşıdır.¹

Əli ibni Əbi Talib (ə)-in hədəfi xalqı hidayət etmək, onları Peyğəmbərin sünnəti və Qurana qaytarmaqdır. Onun şiələri də bəzələrində deyilən yalan və töhmətləri özlərindən uzaq etməyə çalışmaqda yanaşı, öz əhli-sünnət qardaşlarını da Əhli-beytin həqiqətləri ilə tanış etmək istəyirlər.

لَقَدْ كَانَ فِي قَصصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

“Onların dastanlarında ağıl sahibləri üçün nəsihət və ibrət var. Bu, yalandan deyilmiş bir söz deyildir. Əksinə qarşısında olanı tətəqiqətləmək və hər şeyi açıqlamaq, iman gətirən bir xalqın hidayət və rəhməti üçündür.”²

ŞİƏ İMAMLARINI TANITMAQ

Şiələr Əhli-beytdən olan on iki imama üz tutub onları özləri üçün hidayət çırağı bilirlər. Onların birincisi Əli ibni Əbi Talib (ə), ondan sonra oğlu Həsən

¹ “Səhihi Müslüm”, 7-ci cild, səh. 121, “Əli ibni Əbi Talibin fəzilətləri” babı.

² “Yusif” surəsi, 111-ci ayə.

(ə), sonra o biri oğlu Hüseyin (ə) və daha sonra imam Hüseyin (ə)-in nəslindən olan doqquz övladıdır.

Peyğəmbər (s) bir çox yerdə, müxtəlif münasibətlərlə on iki nəfərin adını çəkmişdir. Onların adı şiə və sünnü rəvayətlərində qeyd olunmuşdur.

Bəzi sünnü alimləri bu rəvayətləri düz saymamış və hələ baş verməmiş iş barəsində Peyğəmbər (s)-in qeybdən xəbər verməsinin mümkün olmamasını bildirmişlər!!! Allah Quranda onun dili ilə buyurur:

وَلَوْ كُنْتَ أَعْلَمَ الْغَيْبِ لَاسْتَكْتَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ

“Əgər qeybi elmim olsaydı, öz var-dövlətimi artırardım və mənə zərər dəyməzdi.”¹

Onların gətirdiyi dəlil qarşısında demək lazımdır ki, bu ayə Peyğəmbərin qeyb elmini tamamilə rədd etmir. Bu ayə müşriklərin cavabında gəlmişdir. Onlar Peyğəmbərdən qiyamətin nə vaxt baş verəcəyini soruşurdular. Zamanını yalnız Allahın bildiyi bir şeyi bilmək istəyirdilər.

عَالِمِ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ

“O, qeybi bilir, heç kəsi öz qeybindən agah etmir, – istədiyi peyğəmbərdən başqa.”²

Bu ayə onu göstərir ki, Allah seçilmiş peyğəmbərləri öz qeybindən agah edir. Yusifin dastanı bu nümunələrdəndir ki, öz yoldaşlarına zindanda deyir:

لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُزْرَقَانِهِ إِلَّا نَبَأُكُمَا بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذَلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِي

رَبِّي

¹ “Əraf” surəsi, 188-ci ayə.

² “Cin” surəsi, 26-27-ci ayələr.

“Yemək verilməmişdən qabaq mən bu yuxunu sizin üçün yozaram. Bu, Allahın mənə öyrətdiyi elmlərdəndir.”¹

Həmçinin qadir Allah buyurur:

فَوَجَدَا عَبْدًا مِّنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِن لَّدُنَّا عِلْمًا

“O iki nəfər Bizim bəndələrdən birini tapdılar ki, Biz ona elm öyrətmişdik.”²

Bu, Xızrın barəsindədir. O, Musa ilə görüşdükdə, ona qeyb elmi öyrətmişdi, amma Musanın ona səbrini çatmadı.

Müsəlmanlar arasında Peyğəmbərin qeyb elmini bilməsində heç bir ixtilaf yoxdur. O Həzrətin davranışı çoxlu qeybi xəbərləri sübut etmişdir. Necə ki, buyurmuşdur: “Təəccüb edirəm! Necə olur ki, zalım bir dəstə Əmmarı öldürür.”

Necə ki, Həzrət Əli (ə)-a buyurur: Zəmanənin ən bədbəxt adamı sənənin başına zərbə vuracaq. O zərbədən sonra sənənin saqqalını qanla boyanacaqdır.

Başqa bir yerdə buyurmuşdur: Övladım Həsən müsəlmanlar arasında sülh yaradacaqdır. Əbuzərə sürgündə yalnız öləcəyini deymişdi. Bunlardan başqa o Həzrətdən digər qeybi xəbərlər də rəvayət olunmuşdur. O hədislərin ən məşhuru Buxari və Müslümün öz “Səhih”lərində gətirdikləri hədisdir ki, Həzrət buyurur: “Məndən sonra imamlar on iki nəfərdir və hamısı Qüreyşdəndir.” Başqa bir rəvayətdə “Bəni Haşimdəndir” – sözünü buyurur. Başqa mühəddislər də bu rəvayəti qeyd etmişlər.

¹ “Yusif” surəsi, 37-ci ayə.

² “Kəhf” surəsi, 65-ci ayə.

Biz “Düz danışanlarla birlikdə” və “Zikr əhlindən souşun” kitablarında əhli-sünnə alimlərinin bu hədisləri səhih hədislərdən saymalarını qeyd etmişik.

Əgər bir nəfər onlardan sual edib: “siz bu hədisləri səhih bildiyiniz halda, nə üçün on iki imama itaət etmək əvəzinə dörd məzhəbdən tutub onlara itaət edirsiniz?” – deyə soruşsa, belə cavab verilir:

“Saleh sələflərin hamısı Səqifənin iş başına gətirdiyi üç xəlifənin yoldaşlarıdır. Onların Əhli-beytdən uzaqlaşması, Əli (ə) və övladları ilə düşmənçilik etməsi əlacsızlıq üzündən olmuşdur. Peyğəmbərin sünnətini aradan aparıb yerinə ictihadı qoymağa çalışırdılar.

Bu, ümmətin Peyğəmbər (s)-dən sonra iki dəstəyə bölünməsinə səbəb oldu. Saleh sələflər, onların əhli-sünnədən olan tərəfdarları ümmətin çoxunu təşkil edirlər. Əli (ə) və onun şüələri Əbu Bəkrə beyət etməyib azlıqdadırlar. Hakim dairə onlara qəzəblənib “Rafizi” adlandırdılar.

Əhli-sünnət və camaat əsrlər boyu ümmətin həyatına hakimlik etmişlər. Əməvi və Abbasilər Əbu Bəkr, Ömər, Osman, Müaviyə və Yezid məktəbinin ardıcılıarı olub, xilafət hakimliyində olmuşlar.

Onların xilafəti zəiflədikdən sonra, xilafət nöqərlər və əcəmlər əlinə düşdü. Çoxlu gizlədilmiş rəvayətlər aşkar oldu. Onların çox zəhmət çəkmələrinə baxmayaraq bütün rəvayətləri məhv edə bilməmişdilər. Bu rəvayətlər onlar üçün bu gün dəhşətli bir sirrə çevrilmişdir. Çünki onların etiqaad bağladıqları şey tarixlə heç cür uyğun deyildir.

Onların bəziləri bu rəvayətləri əhli-sünnətin əqaidi ilə uyğunlaşdırmağa çalışaraq, özlərini Əhli-beytin dostları kimi göstərmək istəyirlər. Həzrət Əli (ə)-ın adı gələndə “Allah ondan razı olsun” kəlməsini işlədirlər. Bəlkə bu yolla xalqa Peyğəmbər ailəsinin düşməni olmadıqlarını bildirsinlər.

Müsəlmanlardan heç kəs, hətta münafıqlar Peyğəmbərin ailəsi ilə düşmənçiliyini aşkar edə bilmirlər. Çünki Əhli-beyt düşmənləri Peyğəmbərin düşmənləridir. Bu da onları İslamdan çıxarır. (Yəni hər kəs Peyğəmbər (s)-lə düşmənçilik etsə, müsəlman deyildir).

Dediklərimizdən onların həqiqətdə Peyğəmbər ailəsi ilə düşmən olması aydın olur. “Onlar” deməkdə hədəfimiz saleh sələflərdir ki, ardıcılıları onları əhli-sünnə və camaat adlandırırlar. Çünki onların hamısı dörd məzhəbə itaət edirdilər. Həmin dörd məzhəblər ki, onları özlərinin zəmanə hakimləri icad etmişdilər. Onlar heç bir şəri hökmlərdə Əhli-beyt imamlarına müraciət etmirdilər.

Sözün əsl həqiqətində imamiyyə şiələri Peyğəmbərin sünnətinə əməl edənlərdir. Onlar bütün fiqhi hökmlərdə Əhli-beyt imamlarına itaət edirlər. Həmin Əhli-beyt imamları ki, səhih sünnəti öz cəddləri olan Peyğəmbərdən irs aparmışlar və ona heç kəsin ictihad və nəzərini daxil etməmişlər.

Şiə bütün tarix boyu Peyğəmbər (s)-in sünnətinə sadıq qalaraq heç vaxt nəss qarşısında ictihad etməmişdir. Peyğəmbər (s) aşkar şəkildə Əli (ə)-ı və onun övladlarını özündən sonra ümmətə imam tanıtdırmış, şiələr də can və qəlblə bunu qəbul

etmişdilər. Hərçənd ki, həzrət Əli (ə)-dan savayı heç bir imam zahirdə xilafətə çatmamışdılar. Bununla belə, qüdrətə çatanları da qəbul etməmişlər. Onların özlərinin (Ömər-in) dediyinə görə, birinci xəlifə birdən-birə iş başına gəlmişdir və Allah hamını onun şərindən saxlasın! Bu xilafət Allahın sözündən çıxma və Peyğəmbərlə müxalifət etmə üstündə qurulmuşdur. Ondan sonra gələnlər də onun yolunu getmişlər. Hər gələn xəlifə də özündən qabaqkini təyin etmiş, ya da müharibə yolu ilə iş başına çatmışdır.¹

Tarixdə bunlarla üzləşən əhli-sünnə və camaat çarəsiz qalaraq “imamət yaxşı və pisi qəbul etmişdir”, – sözünü işlədirlər. Bu sözü deməyə onları məcbur edən şey bütün xəlifələri – yaxşı və pisliklərinə baxmayaraq – qəbul etməkləridir.

Şiələrin imamın məsum olmasına etiqadları vardır. Onların fikrinə görə, ümmətin rəhbərliyi məsum imamdan başqa heç kəsə layiq deyildir. Bəli, imamətdir ki, Allah hər cür çirkinliyi ondan uzaq etmiş, pak və pakizə saxlamışdır.

ƏHLİ SÜNNƏT VƏ CAMAATIN İMAMLARI

Əhli-sünnə və camaat məşhur dörd məzhəbin rəhbərləri Əbu Hənifə, Malik, Şafei və Əhməd ibni Hənbələ itaət edirlər.

Bu dörd nəfər nə səhabə olmuş və nə də səhabəni görənlərdəndir. Həmçinin, nə Peyğəmbər onları, nə də onlar Peyğəmbəri görmüş, nə də bir-birini tanımışlar. Onların – tarixə əsasən – ən birincisi Əbu Hənifədir.

¹ Yalnız Əli (ə)-in xilafəti bu hökmdən xaricdir.

Onunla Peyğəmbər arasında yüz il fasilə vardır. O, hicrətin 80-ci ilində dünyaya gəlmiş və 150-ci ilində dünyadan getmişdir. Onların sonuncusu Əhməd ibni Hənbəldir ki, hicrətin 165-ci ilində dünyadan getmişdir. Onlar fəruid-dində bunlardan itaət etmişlər.

Əhli-sünnə üsulid-dində imam Əbdül-həsən Əli ibni İsmail Əşəriyə itaət edirlər. O, hicrətin 270-ci ilində dünyaya gəlmiş və 325-ci ilində dünyadan getmişdir.

Bunlar dinin üsul və fərusunda əhli-sünnətin itaət etdikləri adamlardır. Siz bunların arasında Peyğəmbər (ə)-in Əhli-beytindən, ya səhabələrindən heç bir kəsi görə bilməzsiniz. Eləcə də Peyğəmbər onların barəsində heç nə deməmiş və xalqı onlara tərəf hidayət etməmişdir. Tarixdə belə şeylər görsənməyib və onların isbatı mümkün deyildir.

Əgər əhli-sünnə Peyğəmbər (s)-in sünnəsinə vəfalı olduqlarını deyirlərsə, bəs nə üçün onların məzhəbi belə gec yaranmışdır? Bu məzhəblər yaranmamışdan qabaq görəsən, haradaydılar? Hansı dində olub, kimə müraciət edirdilər?

Nə üçün Peyğəmbərin zamanında yaşamayıb, onu görməyənlərə itaət edirlər? Bu kəslər səhabələr arasında baş verən fitnə və davalardan sonra dünyaya gəlmişlər. Elə bir zamanda ki, səhabələrin bəzisi bəzisini kafir bilir, Quran və sünnətlə istədikləri kimi dolanıb, özləri istədiklərini ictihad edirlər?!

Yezid ibni Müaviyə xilafətə çatdıqdan sonra Peyğəmbər (s)-in şəhəri olan Mədinəni öz qoşunu üçün halal etdi. İstədikləri hər bir işi etməyə icazə verdi. Onun qoşunu Mədinədə böyük bir faciə yaratdı. Onunla beyət etməyən səhabələri öldürüb iffətli

qadınları aludə etdilər və çoxlu qadın bu zinadan hamilə oldu.

Ağıllı insan fitnəyə aludə olmuş təbəqədən olan imamlara necə iman gətirə bilər? Onların fikirləri o zamanədən qidalanmış, özləri o zamanın tərbiyəsini almışlar. Elə bir zamanda yalnız o kəslər ucalıb məşhur olmuşdur ki, hakimlərin razılığı onlara olmuşdur.

Peyğəmbər (s)-in pak ailəsini, onun sünnətinə əməl edən, xalq içində özündən sonra təyin etdiyi Əli (ə) və onun övladları olan Həsən (ə) və Hüseyin (ə)-ı bir kənara qoyub, əməvilərin siyasəti altında böyümüş, Peyğəmbərin sünnəsi ilə tanış olmayan kəslərə itaət edirlər? Peyğəmbərin sünnəsinə itaət etmələrini iddia edən əhli-sünnə, sünnəsi qoruyanları bir kənara qoyub Peyğəmbərin onların barəsində tapşırıqlarına məhəl etməyərək yenə də özlərini əhli-sünnət adlandırırlar?

İslam tarixini oxumuş, Quran və sünnədən xəbərdar olan hər kəs əhli-sünnənin əməvi və abbasilərə itaət etmələrini aydın şəkildə hiss edə bilər.

Eyni zamanda şiələrin Peyğəmbər Əhli-beytinin ardınca gedərək Peyğəmbərin sünnətinə əməl etmələrini aydınca görə bilər.

Əziz oxucu! İndi görürsənmi siyasət necə hər şeyi tərsinə edərək, haqqı batıl və batili haqq göstərir? Peyğəmbər və onun ailəsini sevənlər “rafizi” və bidət əhli, bidət qoyanlar, Peyğəmbərin sünnəsindən uzaq olub zalım xəlifələrə itaət edənlər isə əhli-sünnə və camaat adlandırılır! Həqiqətən çox təəccüblüdür?!!

Mən mötəqidəm ki, bu ad qoyulmanın arxasında Qüreyş durmuş və sirri də elə bundadır.

Öncə dediyimiz kimi, Qüreyş Abdullah ibni Öməri hədis yazmağa qoymayıb Peyğəmbərin məsum olmamasını demişdi.

Qüreyş həqiqətdə bir neçə nəfər idi. Onlar ərəblər içində böyük nüfuza malikdirlər. Bəzi tarixçilər onları ərəbin siyasətçiləri adlandırmışlar. Çünki onlar hiylə, yalan və zirəklikdə məşhur idilər. Bəziləri də onları “əhli-həll və əqd” adlandırmışlar.

O cümlədən, bu adamlardan Əbu Bəkr, Ömər, Osman, Əbu Süfyan, Müaviyə, Əmr As, Müğeyrə ibni Şöbə, Mərvan ibni Həkəm, Təlhə ibni Übeydullah, Əbdürrəhman ibni Ovf, Əbu Übeydə, Amir ibni Cərrah və bir neçə nəfərin adını çəkmək olar.¹

Adlarını çəkdiyimiz adamlar bəzi vaxtlar bir yerə yığılır, məşvərətlə qərar qəbul edir, sonra da elam edirdilər. Xalq da öz növbəsində heç bir etiraz etmədən onu qəbul edirdi. Onların hiylələrindən biri də Peyğəmbərin məsum olmaması barədə qəbul etdikləri qərar idi. Onlar Peyğəmbər (s)-i adi bir adam kimi qəbul edərək bəzən onun səhv etdiyini deyirdilər. Beləliklə, onu xalqın nəzərində kiçik etmək istəyirdilər.

Onların işlərindən biri də Əli ibni Əbi Talibi söyüb onu lənətləmək idi. Onu Allahın və Peyğəmbərin düşməni kimi qələmə verirdilər. Bundan əlavə, Peyğəmbərin böyük səhabəsi Əmmar ibni Yasiri də söyürdülər. Onu Abdullah ibni Səba və İbnus-Sovda adlandırırdılar. Çünki o, xəlifələrlə müxalifətçilik edir, xalqı Əli ibni Əbi Talibə itaət etməyə çağırırdı.

¹ Biz Həzrət Əlini bunlardan ayırmışıq, çünki elm və biliklə hiylə arasında çox fərq vardır.

Onların başqa işlərindən biri də şiələri rafizi adlandırmaqdır. Bununla xalqı inandırmaya çalışırdılar ki, guya şiələr onlar Peyğəmbər (s)-i kənara qoymuş, Əli ibni Əbi Talib (ə)-a itaət edirlər.

Digər işlərindən biri də özlərini əhli-sünnət və camaat adlandırmaqlarıdır. Bu adı özlərinə qoymaqla həqiqi möminləri inandırmaya çalışırdılar ki, rafizilərin əksinə olaraq yalnız onlar Peyğəmbər (s)-in sünnətinə vəfədardırlar.

Həqiqətdə onların sünnətdən məqsədi dində qoyduqları bağışlanmaz bidətlərdir. Əli ibni Əbi Talib (ə)-ı və Peyğəmbər (s) ailəsini minbər üstündə lənətləmək bu bidətlərin acı nəticəsidir. Bu pis adət səksən il dövlət, şəhər və kəndlərdə davam etdi. Əgər onlardan olan bir kəs minbərdə danışarkən yaddan çıxarıb o həzrəti lənətləməsəydi, fəryad çəkərək: “sünnəni yerinə yetirmədin, sünnəti yerinə yetirmədin” – qışqırırdılar.

Ömər ibni Əbdül-Əziz bu “sünnəni” “İnnəllahə yəmuru bil-ədli vəl-ehsan və itai zil-qurba”¹ ayəsi ilə dəyişmək istədikdə, hiylə quraraq onu öldürdülər. Çünki o, bu əməli ilə onların sünnətini ayaq altına qoymuş, onu bu yerə çatdıranları nadan saymışdır. O öz islahatlarının qurbanı oldu. Bəni-Üməyyədən olan əmisi oğlanları onların “sünnə”sinin aradan getməsinə imkan vermədilər.

Əməvilər dövləti darmadağın olduqdan sonra abbasilər iş başına gəldilər. Onlar da öz növbələrində bacardıqları qədər Əhli-beyt imamlarına və onların

¹ “Nəhl” surəsi, 90-cı ayə.

şüalərinə əzab verdilər. Bu iş Həzrət Əli (ə)-ı ən böyük düşmənlərindən sayan, Mütəvəkkil adı ilə məşhur olan Cəfər ibni Mötəsimin vaxtına qədər davam etdi. Onun zamanəsində düşmənçilik ən yuxarı həddə çatdı. O, imam Hüseyin (ə)-in zərihinin xarab edilməsi əmrini verib xalqa onun ziyarətini qadağan etdi. O, həzrət Əli (ə)-in düşmənlərindən başqa heç kəsə hədiyyə vermirdi.

Mütəvəkkilin İbni Səkkit adlı alimlə olan dastanı məşhurdur. O, həzrət Əli (ə)-a və onun övladlarına məhəbbət göstərirdi. Eyni zamanda xəlifənin uşaqlarına da müəllimlik edirdi. Buna görə də onu faciəli surətdə qətlə yetirdi.

İş o yerə çatmışdı ki, Mütəvəkkil Əli adı ilə adlanan hər bir uşağı qətlə yetirmək əmrini vermişdi. Əli adından acığı gələr, onu düşmən bilirdi. Bir gün Əli ibni Cəhm adlı bir şair onunla üzbəüz gəldikdə dedi: “Ey Əmirəl-möminin, ailəm mənə zülm etmiş, adımlı Əli qoymuşdur. Mənim bu addan və bu adla adlanmış hər bir kəsdən acığım gəlir.” Mütəvəkkil bu sözdən xoşhal olub gülümsədi və ona hədiyyə verməyi tapşırırdı.

Onun məclislərində Həzrət Əli (ə)-ı yamsılayan bir adam var idi. O, özünü Həzrət Əli (ə)-in şəklinə salıb camaatı güldürürdü. Onlar da ona: “keçəl və yekə qarın kişi gəldi” deyib ələ salırdılar. Xəlifə də bu işdən xoşhal olurdu. (Allaha pənah!)

Mütəvəkkilin bu düşmənçiliyi onun nifaqına böyük dəlildir. Bununla belə əhli-sünnə onu “sünnəni dirildən” adlandırırdı.

Əhli hədis özünü əhli-sünnə və camaatdan sayır. Qəti dəlillə sabit olur ki, sünnə onların dilində Əli (ə)-la düşmənçilik etmək və onu lənətləməkdə xülasələnir ki, bu, həmin “nasibi” deməkdir.

Daha artıq məlumat vermək üçün deməliyik ki, Xarəzmi öz kitabında deyir: Harun ibni Xeyzəran və Cəfər Mütəvəkkil Əli (ə)-ı və onun ailəsini söyən hər bir kəsə hədiyyə verirdi.¹

Həmçinin, İbni Həcər Abdullah ibni Əhməd ibni Hənbəldən rəvayət edib deyir: Nəsr ibni Əli ibni Suhban bu hədisi: Peyğəmbər Həsən və Hüseynin əlindən tutub buyurdu: “Hər kəs mənə və bu iki nəfəri və bunların ata-anasını istəyərsə, qiyamət günündə mənəmlə behiştə bir yerdə olacaqdır” – dedikdə, Mütəvəkkil ona min şallaq vurmağı əmr etdi. Ona ölənə qədər şallaq vurdular. Bu vaxt Cəfər ibni Əbdül-Vahid araya girib xəlifəyə dedi: “Ey Əmirəl-möminin! Bu kişi əhli-sünnədəndir.” Bu zaman xəlifə ondan əl çəkmək əmrini verdi.²

Cəfər ibni Əbdül-Vahidin “Nəsr əhli-sünnədəndir” sözündən başa düşmək olur ki, onu qurtarmaq istəmişdir. Bu özlüyündə əhli-sünnətin Əhli-beytlə düşmən olmasına dəlildir. Hər kəs Əhli-beytin fəzilətində bir şey rəvayət edirdisə, sünnü belə olmuş olsa, onu öldürürdülər.

¹ “Məqtəli Xarəzmi”, səh. 135.

² Təhzibut-təhzib”, İbni Həcər, səh. 429.

Həmçinin İbni Həcər öz kitabında yazır: Abdullah ibni İdris Əzdi əhli-sünnət və camaatdan olmuş, öz sünnətində möhkəm və Osmani idi.¹

Eləcə də Abdullah ibni Ovn Bəsri haqqında deyir: O, inamlı adamdır. İbadət əhli, əhli-sünnədə davamçı və bidət əhli qarşısında möhkəmdir. İbni Səd deyir: O, Osmani idi.

Daha sonra yazır: İbrahim ibni Yəqub Cüzcani, Hüreyzi məzhəbində olmuşdur. Əli (ə) ilə düşmənçilikdə məşhurdur. İbni Həbban yazır: Sünnətə itaət etməkdə möhkəm olmuşdur.

Buradan başa düşmək olar ki, Əli (ə) və onun ailəsi ilə düşmənçilik, Əhli-beytə ləənt göndərmək sünnətdə möhkəm olmağa işarədir və bildik ki, osmanilər həmişə Əhli-beytlə düşmən olmuş və Əli (ə) dostları və övladları ilə pis rəftar edirdilər.

Əhli-bidət deməkdə onların hədəfi Həzrət Əli (ə)-in imamətini qəbul edən şiiyələrdir. Bu, onların fikrincə bidət deməkdir. Yəni, onlar rəşidin xəlifələri, “Sələfi-saleh”lə müxalifətçilik etməkləri ilə bidət etmişlər.

Tarixdə buna çoxlu şahid vardır. Lakin biz təhqi q əhli olanlar üçün kafi ola biləcək miqdarda qeyd edirik. Təhqi qatçılar istədikləri təqdirdə bunun bir neçə bərabərində şahid tapa bilərlər.

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ

“Hər kəs bizim yolumuza səy göstərsə, onları Öz yolumuza hidayət edərik. Allah yaxşı əməl sahibləri ilədir.”²

¹ Həmin ünvan, 5-ci cild, səh. 145.

² “Ənkəbut” surəsi, 69.

PEYĞƏMBƏR TƏRƏFİNDƏN ŞİƏ İMAMLARININ MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ

Peyğəmbər sirəsini və islam tarixini oxuyan hər bir kəs Peyğəmbər (s)-in on iki nəfəri imam təyin etməsini bilir. Peyğəmbər onların bir-bir adlarını sadalayaraq özünə canişin təyin etmişdir.

Onların sayı əhli-sünnətin “Sihah”ında gəlmiş, on iki nəfər olmaqları açıqlanmışdır. Onların hamısı Qüreyşdəndir. Bu rəvayətləri Buxari, Müslüm və başqaları qeyd etmişlər.

Bəzi sünnü mənbələri də onların adını çəkmişdir. Peyğəmbər (s) onların birincisinin Əli ibni Əbi Talib (ə), ondan sonra oğlu Həsən (ə), ondan sonra qardaşı Hüseyin və daha sonra doqquz nəfər imam Hüseyin (ə)-in nəslindən olmalarını bildirmişdir. Onların axıncısı Məhdi (ə)-dir.

“Yənabiul-məvəddət” kitabının sahibi deyir: Etəl adlı bir yəhudi Peyğəmbər (s)-in yanına gəlib dedi: Ey Mühəmməd! Çoxdan qəlbimdə olan bir neçə şeyi səndən soruşmaq istəyirəm. Əgər cavab versən, sənin qarşında müsəlman olacağam.

Həzrət buyurdu: Ey Əbu Əmarə, soruş! O bir neçə şey soruşdu. Həzrət cavab verdikdən sonra yəhudi dedi: Düz deyirsən. Sonra dedi: Mənə de görüm, sənin canişinin kimdir? Çünki hər bir peyğəmbərin canişini olmuşdur. Bizim peyğəmbərimiz Musa ibni İmran buyurmuşdur ki, onun canişini Yuşə ibni Nundur.

Peyğəmbər (s) buyurdu: Mənim canişinim Əli ibni Əbi Talib, ondan olan iki nəvəm Həsən və Hüseyindir. Daha sonra doqquz nəfər Hüseyinin nəslindən bir-birinin ardınca olanlardır.

Dedi: Ey Mühəmməd! Onların adını mənim üçün say.

Buyurdu: Hüseyin dünyadan gedəndən sonra oğlu Əli, o dünyadan gedəndən sonra oğlu Mühəmməd, ondan sonra oğlu Cəfər, ondan sonra oğlu Musa, ondan sonra oğlu Əli, Əlidən sonra oğlu Mühəmməd, ondan sonra oğlu Əli, ondan sonra oğlu Həsən, ondan sonra oğlu Məhdi Allahın höccətidir. Bunlar on iki nəfərdirlər.

Yazır: Yəhudi müsəlman oldu. Allaha bu hidayətə görə həmd etdi.¹ Əgər şiiə kitablarını axtarıb həqiqətləri üzə çıxarsaq, bunun neçə-neçə bərabərini ələ gətirə bilərik.

Sünnülərin imamların sayını on iki nəfər qəbul etmələri kifayətdir. Bu ədəd yalnız Ali-Əli (ə) imamları ilə düz gəlir.

Bizim yəqinimizi daha da artıran, Əhli-beytdən olan imamların heç kəsin yanında elm oxumamasıdır. Heç bir tarixçi, mühəddis və sirə yazan şəxs Əhli-beyt imamlarının səhabə, ya təbəindən elm oxumasını yazmamışdır. Ümmətin bütün alimləri, o cümlədən başqa məzhəb sahiblərinin hamısı başqa alim yanında dərs almışlar.

Əbu Hənifə imam Sadiqin, Malik isə Əbu Hənifənin şagirdi olmuş, Şafei Malikdən və Əhməd də Şafeidən istifadə etmişdir.

Amma Əhli-beyt alimləri öz elmlərini Allahdan almış, nəsil-dən-nəsilə irs aparmışlar. Allah yalnız onların haqqında buyurmuşdur:

¹ “Yənabiul-məvəddət”, Qunduzi Hənəfi, səh. 441ə “Fəraidul-səmtin Həməni”, 2-ci cild, səh. 133, hədis: 440-441.

ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا

“Sonra Kitab və elmi seçdiyimiz bəndələrə irs olaraq verdik.”

Başqa bir yerdə imam Cəfər Sadiq (ə) bu həqiqət barəsində belə buyurur: Çox təəccüblüdür, camaat öz elmlərini Allah rəsulundan aldıklarını və ona əməl etdiklərini deyir, bizim isə ondan heç nə öyrənmədiyimizi iddia edirlər. Biz onun ailəsiyik, bizim ailəmizdə vəhy nazil olmuşdur. Elm bizim ailədən xalqa çatmışdır. Sizin fikrinizcə, onlar bilib həqiqətə çatmışlar, ya biz bilməyib həqiqətdən uzaq olmuşuq?!

Bəli, imam Sadiq (ə) necə də təəccüb etməsin? Əhli-beytlə düşmənçilik etdikləri halda Həzrət Peyğəmbər (ə)-dən elm öyrəndiklərini iddia edirlər. Sünnəti ayaq altına qoyub özlərini əhli-sünnət adlandırırlar?!

Tarixin şəhadət verdiyi kimi, şiələr Əliyə yaxın olmuş, ona kömək etmişlər. Düşmənləri qarşısında durmuş, müharibələrdə onunla olmuşlar. Bütün elmlərini ondan almışlar. Əhli sünnət və camaat isə əksinə olaraq onun şiəsi olmamış, ona kömək etməmişlər. Həmişə onunla müharibə etmiş, onu aradan aparmağa çalışmışlar. Ondən sonra övladlarını azad buraxmamış, ya zindanlara salmış, ya da öldürmüşlər. Dinin bir çox hökmlərində onunla düşmənçilik etmişlər. Özlərini elm və bilik sahibi bilib Allahın dinində ictihad edənlərin ardınca düşmüş, onlara itaət etmişlər.

Özlərini əhli-sünnət və camaat adlandıran bu insanlara necə də təəccüb etməyəsen. Sünnət və camaatdan olduqları halda dörd yerə bölünmüşlər: Maliki, Hənəfi, Şafei və Hənbəli. Bunların dördü də

fiqh hökmlərində bir-biri ilə müxalifətçilik edirlər. İxtilafların onlar üçün rəhmət olduğunu iddia edirlər. Bu yolla Allahın dini həvayi-nəfslərə, şəxsi fikirlərə qurban edilir.

Bəli, bu qruplar çoxdandır ki, Allah və Peyğəmbərin əhkamından çıxmışdır. Bununla belə bir nöqtədə “Səqifə icmasının düz olmasında və Peyğəmbər (s) ailəsinin kənara qoyulmasında” birləşirlər.

Bunların əhli-sünnət olmalarına necə də təəccüb etməyəsən? Allah rəsulunun “səqəleyn”indən, yəni, Allahın kitabı və Əhli-beytdən tutma əmrini yerə atdılar. Baxmayaraq ki, onlar bu hədisi düz saymış, öz Səhih” kitablarında sənədlə gətirmişlər. Onlar nə Qurandan tutmuşlar, nə də Əhli-beytdən. Əhli-beyti bir kənara qoymaq həqiqətdə Quranı kənara qoymaqdır. Çünki hədis bunların heç zaman bir-birindən ayrılmayacağını qeyd etmişdir. Allah Peyğəmbəri buyurur: Alim olan Allah mənə xəbər vermişdir ki, bu iki – “Quran və itrət” Kövsər hovuzunda mənə yetişənə qədər heç vaxt bir-birindən ayrılmayacaqdır.¹

Bunların əhli-sünnət olmasına necə də təəccüb etməyəsən? Öz səhih kitablarında Peyğəmbərin rəftarı barəsində olan hədislərlə müxalifətçilik edirlər?²

Əhli-sünnənin daha çox qəbul etmək istədiyi “mən sizin aranızda Allahın kitabı və öz sünnətimi qoyuram.

¹ “Müsnədi Əhməd”, 5-ci cild, səh. 189-190ə “Müstədrəki Hakim”, 3-cü cild, səh. 148. Onların dediyinə görə: Buxari və Müslümün nəzərinə görə bu hədis səhihdir.

² “Səhihi Buxari”, 1-ci cild, səh. 178, “səlatul-leyl” babı, və 8-ci cild, səh. 142ə “Müsnədi Əhməd”, 5-ci cild, səh. 182.

Əgər onlardan tutsanız, heç vaxt yoldan çıxmazsınız” hədisini əgər səhih saysaq, bizim təəccübümüz, onların isə biabırçılığı daha da artacaqdır. Çünki onların rəhbərləri həmin o kəslərdir ki, ilk dəfə özləri Peyğəmbərin sünnətini ayaq altına qoyub onun hədislərini yandırdılar. Onları müsəlman içində yayılmağa qoymadılar.

Ömər ibni Xəttab çox aşkar deyir: Allahın Kitabı bizə bəsdir. Bu sözü demək Allah rəsulunu rədd etmək deməkdir. Hər kəs Allahın rəsulunu rədd edərsə, Allahı rədd etmişdir.

Ömər ibni Xəttabın bu sözünü əhli-sünnətin bütün səhih kitabları gətirmişdir. Onlardan biri də Buxari və Müslümdür. Peyğəmbər “mən sizin aranızda kitab və sünnəti qoyuram” dedikdə, Ömər ona cavab verir. Allahın kitabı bizə bəs edər, sənin sünnətinə ehtiyac yoxdur. Əgər Ömər Peyğəmbərin qarşısında belə bir söz deyirsə, sözsüz dostu Əbu Bəkr də onun sözünü təkid etmişdir. O, xəlifə olduqdan sonra dedi: Allah rəsulundan heç nə rəvayət etməyin. Əgər bir kəs sizdən bir şey soruşsa, deyin: Allahın kitabı bizimlədir. Onun halalını halal, haramını haram bilin.¹

(Onların hər işi təəccüblüdür.) Onlar Allah rəsulunun sünnətini tərk edib onun yerinə bidətlər meydana çıxartdılar. O bidətlər ki, Allah heç birisi barəsində elm və bilik göndərməyibdir.

Amma görəndə ki, Əbu Bəkr “əgər mənə Peyğəmbərin sünnəti ilə məhkum etmək istəyirsinizsə,

¹ “Təzkiyətul-huffaz”, Zəhəbi, 1-ci cild, səh. 3.

mənim ona taqətim yoxdur” cümləsini deyir və bizim təəccübümüz azalır.

Nəyə görə Əbu Bəkrin Peyğəmbər sünnəsinə taqəti yoxdur? Görəsən, Peyğəmbərin sünnəsi qeyri-mümkün olan bir şeydir ki, Əbu Bəkr ona dözə bilmir?

Məzhəblərinin banisi olan birinci imamları əgər sünnətə dözə bilmirsə, onlar necə özlərinin əhli sünnə və camaat olduqlarını deyirlər?!!

Allah Quranda buyurmurmu:

لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ

“Sizin üçün Allah Peyğəmbərində gözəl nümunə vardır.”¹

Yenə də sünnət barəsində buyurur:

لَا تُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا

“Allah heç kəsə, onun bacardığından üstün təklif etmir.”²

وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ

“Allah sizin üçün dində çətinlik qoymamışdır.”³

Görəsən, Əbu Bəkr və dostu bu fikirdədir ki, Allah rəsulu Allahın göndərdiyi dindən başqa bir din gətirmiş və müsəlmanları çətinliklə üz-üzə qoymuşdur? Yox, belə deyildir. O özü çox vaxt buyururdu: Xalqa müjdə verin. Onları bezdirməyin, onlara asan tutun, çətinlik yaratmayın. Allah sizə bəzi işlərdə icazə vermişdir, özünüzü çətinliyə salmayın.

Amma Əbu Bəkrin sünnəyə dözə bilməməsi etirafı bizim dediyimizi təsdiq edir. Çünki o öz dövlət siyasətinə uyğun bidətlər yaratmışdır.

¹ “Əhzab” surəsi, 21-ci ayə.

² “Bəqərə” surəsi, 286-cı ayə.

³ “Həcc” surəsi, 78-ci ayə.

Ola bilər ki, Ömər də Quran və sünnətin dözülməz olduğu fikrindədir! Cənabət vaxtı su olmadıqda namazı tərkdir, xilafəti zamanı da həmin fətvanı verir. Baxmayaraq ki, bütün adamlar onun hökmünü bilirdilər. Hədisçilər hamısı onun hökmünü qeyd etmişlər.

Ömər in cinsi əlaqəyə çox həvəsi olduğu üçün bu ayə onun haqqında nazil olmuşdur:

عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ

“Allah bilirdi ki, özünü xəyanət edəcəksiniz və sizə bağışladı.”¹

O oruc tutduğu zaman özünü cinsi əlaqədən saxlaya bilmədi. Su az olduğu üçün qüsl etməyib namazı tərkdir. Özünü rahat edib su çoxalana qədər gözləməyi qərara aldı. Bu niyyətlə ki, namazını sonra yenidən qılsın.

Osmanın da Peyğəmbər (s)-in sünnəti ilə müxalifətçilik etməsi məşhurdur. Belə ki, Aişə Peyğəmbərin köynəyini əlinə götürüb dedi: “Peyğəmbərin köynəyi köhnəlməmiş Osman onun sünnətini köhnəltdi.” Peyğəmbər və iki şeyxin sünnətini ayağı altına qoyduğuna görə səhabələr onu öldürdülər.

Müaviyənin işi isə danışılmalı deyil. O həm Quran, həm də Peyğəmbərin sünnəti ilə müxalifətçilik və düşmənçilik etdi. Çünki Peyğəmbər buyurmuşdu:

“Əli məndən, mən də Əlidənəm. Hər kəs Əlini söysə, mənə söymüşdür. Hər kəs mənə söysə, sanki Allahı söymüşdür.”¹

1 “Bəqərə” surəsi, 187-ci ayə.

Tarixdə göstərilir ki, Müaviyə Əli (ə)-ı söyməkdə həddini aşmışdı. O, bütün hakimlərə Əlini söyməyi və lənət etməyi tapşırılmışdı. Boyun qaçıran hər bir kəsi işdən uzaqlaşdırıb öldürmüşdü.

Müaviyə özünü və ardıcılarını əhli-sünnət və camaat adlandırmışdı. O, bu işi şiə adının müqabilində etmişdi.

Bəzi tarixçilər Müaviyənin İmam Həsən (ə)-la sülh edəndən sonra xilafəti öz əlinə keçirdiyi ili “camaat” ili adlandırdığını qeyd etmişlər.

Bəli, Müaviyənin sünnəsindən məqsəd Əli (ə)-ı minbər üstündə lənətləməkdir, buna görə də onların əhli-sünnə olmaları təəccüb doğurmur.

Əgər sünnət və camaat Müaviyənin bidətlərindəndirsə, onda Allahdan istəyirik ki, bizim canımızı Əli (ə) banisi olduğu “rafizi” bidətində alsın!!!

Əziz oxucular! Əhli-bidətin əhli-sünnət və camaat, Əhli-beytin pak imamlarının isə əhli-bidət adlanmasına təəccüb etməyin.

Əllamə İbni Xəldun əhli-sünnətin məşhur alimlərindəndir. O, əhli-sünnət məzhəblərini saydıqdan sonra tam həyasızlıqla deyir: Əhli-beyt özlərinə bütün ümmətin əksinə olan bir məzhəb seçdilər. Özlərinə aid olan fiqh yaratdılar. Onu öz yaratdıqları təməl üstündə bina etdilər. Bəzi səhabələri də tənqid etdilər.²

Hörmətli oxucular! Mən əvvəldə sizə dedim ki, onların sözünün əksi həqiqətlə düz gəlir.

¹ “Müstədrəki Hakim”, 3-cü cild, səh. 121. “Müsnədi Əhməd”, 6-cı cild, səh. 323ə “Xəsisun-nisa”, səh. 169.

² “İbni Xəldunun giriş sözü”, səh. 354.

Əgər fasiqləri əhli-sünnət, pak imamları və Əhli-beyti əhli-bidət adlandırsaq (necə ki, Xəldun belə deyir), gərək İslamın fatihəsi oxunsun və daha dünyanın da bundan sonra heç bir qədir-qiyməti olmayacaqdır.

ZALIM BAŞÇILAR TƏRƏFİNDƏN ƏHLİ- SÜNNƏ İMAMLARININ TƏYİN OLUNMASI

Əhli-sünnə rəhbərlərinin Quran və sünnətlə müxalif olmalarını bildirən şeylərdən biri də onların heç birinin Əhli-beyt imamlarına tərəf gəlməməsi, nicat gəmisindən uzaq düşmələridir. Baxmayaraq ki, Peyğəmbərin pak sünnəti və Quran hamını onlara itaət etməyə çağırmışdır.

İmam Sadiq (ə)-dan dərslər almış Əbu Hənifədən bu söz məşhurdur: “Əgər o iki il olmasaydı, Nöman (Əbu Hənifə) həlak olardı.” İki ildən hədəfi imam Sadiqdən dərslər aldığı müddətdir. Buna baxmayaraq, bidətlə dolu olan bir məzhəb yaratdı. Qiyas və öz nəzəriyyələrini səhih rəvayətlərlə üz-üzə qoydu. Ondan əlavə, Malik də imam Sadiq (ə)-dan dərslər almışdır. Ondan rəvayət olmuşdur ki, deyir: “Heç bir göz imam Sadiq (ə)-dan biliklisini görməmiş və heç bir qulaq eşitməmişdir. Heç bir kəs onun kimi insanın qəlbinə yol tapmamışdır.” Bunları deməsinə baxmayaraq, o da öz növbəsində yeni bir məzhəb yaratmışdır. Abbasilər onu böyüdüb “darul-hicrə imamı” adlandırdılar. Bundan sonra Malik çoxlu pul, qüdrət və nüfuz sahibi oldu.

Peyğəmbər ailəsini şiə adlandırmaqla müttəhim olan Şafei bu məşhur şəri demişdir:

“Ya Əhlə-beyti Rəsulillah, hubbukum,
Fərzun minəllahi fil-Qurani ənzələh.”

“Ey Allah rəsulunun Əhli-beyti!

Allah tərəfindən nazil olan Quranda eşqiniz vacib olmuşdur.”

“Kəfakum min əzimid-fəzli ənnəkum,
Mən ləm yusəlli ələykum la səlatə ləh.”

“Çox böyük fəzilətiniz üçün elə bircə bu kifayətdir ki,

Hər kəs sizə salavat göndərməzsə, namazı batildir.”

Həmçinin Əhli-beytin mədhində deyilmiş bu beytləri də ona nisbət verirlər:

“Və ləmma rəəytun-nasə qəd zəhəbət bihim,
Məzahibuhum fi əbhoril-ğəyyi vəl-cəhəl.”

“İnsanları azgınlıq və cəhalət dəryasında sərgərdan gördüyüm zaman,”

“Rəkibtu əla ismillahi fi sufunin-nəca,
və hum əhlu bəytil-Mustəfa Xatəmir-rusuli.”

“Allahın adı ilə nicat gəmisinə mən səvar oldum,
Onlar axırıncı Peyğəmbərin Əhli-beytidir.”

“Və əmsəktu həbləllahi və huvə və la vuhum,
Kəma qəd əmərəna bittəməssoki bil-həbli.”

“Allahın ipindən tutun ki, bu onların dostluğudur.
Necə ki, bizə ibü pdən tutmağı əmr ediblər.”

Onun bu sözü məşhurdur:

“İn kanə rəfzən hubbu Ali-Mühəmməd,
Fəlyəşhədus-səqəlanə inni rafiziyyun.”

“Əgər Ali-Mühəmmədi sevmək rafizilikdirsə,

Ey cinlər və insanlar, şahid olun ki, mən də rafiziyəm.”

Əgər aləmləri şiə olmağına şahid çağırırsa, bəs nə üçün Əhli-beytin əksinə olan məzhəbləri kənara qoymur. Əksinə bundan da yuxarı, öz adına yeni məzhəb yaradır və zəmanəsində yaşayan Əhli-beyt imamlarından kənara çəkilir.

Həzrət Əli (ə)-ı raşidin imamlardan sayan Əhməd ibni Hənbəldən bu söz məşhurdur ki:

“Heç bir səhabənin Əli (ə)-ın fəziləti barəsində olan rəvayətlər qədər rəvayəti yoxdur. Bu rəvayətlərin hamısının sənədi səhihdir.”

O da məzhəb yaradıb ona öz adını vermişdir. Amma zəmanəsinin alimlərinin şəhadətinə görə o, fəqih olmamışdır.

Şeyx Əbu Zöhrə yazır: Qədim alimlərin çoxu Əhməd ibni Hənbəli fəqih bilməmişlər. O cümlədən, onun zəmanəsində yaşayan İbni Qüteybə və İbni Cərir Təbərinin adını çəkmək olar.

İbni Teymiyyə Hənbəli məzhəbindən çıxmış, ona özünün bir neçə nəzəriyyəsinə əlavə etmişdir. O cümlədən, qəbirlərin ziyarətini və onların üstünü düzəltməyi haram etmişdir. Peyğəmbər ailəsinə təvəssül etməyi də qadağan etmiş, onların hamısını şirk hesab etmişdir. Bəli, budur bu dörd məzhəb, bu da onların rəhbərləri və Əhli-beyt haqqında olan fikirləri.

Onların bəzi sözlər deməsi və ona əməl etməmələri çox pis və nifrət doğurasıdır. Buna ona görədir ki, onlar özləri bu məzhəbləri yaratmamışlar. Həqiqətdə əməvi və abbasilərin vücuda gətirdikləri bu məzhəbləri onların köməyi ilə yaymış və öləndən sonra onların adı ilə məşhurlaşmışdır. Bu barədə tezliklə danışacağıq.

Siz bu rəhbərlərə təəccüb etmirsiniz ki, hidayət rəhbərləri olan Əhli-beytlə eyni zamanda yaşamış, lakin onların düz yolundan üz çevirmişlər? Onların öz cəddlərindən söylədikləri rəvayətləri qəbul etməyib başqalarının rəvayətlərini ondan üstün tutmuş, yəhudi olan Kəbul-əhbar və Əbu Hüreyrə kimi adamların rəvayətini düzgün saymışlar. Əmirəl-möminin Əli (ə) Əbu Hüreyrənin haqqında buyurur: “Peyğəmbər haqqında ən çox yalan danışan şəxs Əbu Hüreyrə Dusidir.” Aişə də həmin sözü Əbu Hüreyrənin haqqında demişdir.

Həzrət Əli (ə)-la düşmənçilikdə məşhur olan Abdullah ibni Ömər də Əhli-beytdən üstün tuturlar.

Abdullah ibni Ömər o kəsdir ki, Həzrət Əli (ə)-a beyət etməkdən boyun qaçırmış, əvəzində Həccac ibni Yusiflə beyət etmişdi.

Müaviyənin hiyləgər və münafiq müşaviri olan Əmr Ası da onlardan üstün tuturlar.

Bu rəhbərlərin özlərinə Allahın dinində “qanun qoyma” haqqını verməklərinə təəccüb etmirsiniz? Peyğəmbərin sünnətini ayaq altına qoyub, qiyas və bidət etməklə (ki, Allah onlara öyrətməmişdir) Peyğəmbər və dinilə döyüşə başladılar.

Görəsən, Allah və Peyğəmbər dinin kamil olmasına etinasız idilər? Bunlara icazə vermişdilərmi ki, öz ictihadları ilə onu kamil etsinlər? Hər nəyi istəsələr, onun halal və haram olmasını desinlər?!

Peyğəmbərin sünnətini tutmalarını iddia edən insanlara təəccüb etmirsiniz ki, nə Peyğəmbəri görmüş və nə də Peyğəmbər onları görüb tanımış adamlara itaət edirlər?!

Allahın kitabında, ya Peyğəmbərin sünnəsində onların bu əməllərinə dəlil vardırımı?!

Mən bu barədə bütün dünya ilə bəhs etməyə hazırım. Onlar bu haqda bir dəlil də Allah Kitabından və Peyğəmbər sünnəsindən gətirə bilməzlər.

Yox, and olsun Allaha, yox! Allahın Kitabında və Peyğəmbərin sünnəsində Əhli-beyt imamlarına təqlid və itaətdən başqa bir şey yoxdur. Bu barədə qəti dəlillər və parlayan həqiqətlər əldədir.

فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ

“Nəsihət alın, ey görənlər.”¹

فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبَ الَّتِي فِي الصُّدُورِ

“Gözlər kor olmaz, sinələrdə olan qəlblər kor olur.”²

SÜNNÜ MƏZHƏBİNİN YAYILMASININ SİRRİ

Tarix kitablarında təhqiq aparan, qədimlərin yazdıqlarını mütaliə edənlər başa düşürlər ki, sünnü məzhəbinin yayılmasına əsl səbəb o zaman qüdrətdə olan hakimlərin istəyi olmuşdur. Elə buna görə də onların ardıcilları həddindən artıqdır. Xalq həmişə öz ardıcilllarının ardındadır.

Mühəqqiqlər onlarla məzhəbin tarix boyu vücuda gəlməsini görə bilirlər. Lakin hakim dairələrin onları himayət etməməsinə görə tez də aradan getmişlər. Bunlara misal olaraq Ovzan, Həsən Bəsri, Əbu Üyeynə,

¹ “Həşr” surəsi, 2-ci ayə.

² “Həcc” surəsi, 46-cı ayə.

İbni Əbi Züeyb, Süfyan Suri, İbni Əbi Davud, Leys ibni Səd və digərlərinin məzhəbinin adını çəkmək olar.

Nümunə üçün, Leys ibni Səd, Malik ibni Ənəsin dostu olmuşdur. Şafeinin etirafına görə o, Malikdən fəqih və savadda daha artıq idi. Amma onun məzhəbi aradan getmiş, fiqhi o biri məzhəblərin içində itibbatmışdır. Əhməd ibni Hənbəl deyir: İbni Əbi Züeyb Malik ibni Ənəsdən daha savadlı idi. Amma Malik şəxsiyyətləri məhv etməkdə usta idi.

Tarixə müraciət edəndə görürük ki, Malik dövlətə yaxın adam olmuş, onlarla razılığa gəlib, onların dediklərinə əməl etmişdir. Beləliklə, nüfuza minmiş, məşhur olmuşdur. Onun məzhəbi qızıl və zor gücünə yayılırdı.

Məxsusən, onun şagirdi Yəhya ibni Yəhya Əndəlosun hakimilə dost olmaq üçün çox çalışmış və istəyinə nail olmuşdu. Belə ki, hakim də qaziləri seçmək məsuliyyətini onun öhdəsinə qoymuşdu. O da özünün maliki məzhəbindən olan dostlarını qəzavət işlərində yerləşdirmişdi.

Əbu Hənifənin məzhəbinin yayılması da belə olmuşdur. O, dünyadan getdikdən sonra iki yaxın şagirdi Əbu Yusif və Mühəmməd ibni Həsən Şeybani Harun Ər-Rəşidin yaxınlarından idilər. və onun qüdrətinin saxlanması böyük rol oynadılar. Hərəmxana qəhrəmanı, xoş gün keçirmə aşıqı olan Harun o iki nəfərin icazəsi olmadan heç kəsə qəzavət etməyə və fətva verməyə icazə vermirdi. Hər işdə gərək birinci o iki nəfərin nəzərini biləydilər.

Onların qazi qoyduqları adamların hamısı Hənəfi məzhəbindən idi. Beləliklə, Əbu Hənifə alimlərin alimi,

onun məzhəbi ən böyük məzhəb oldu. Bu elə bir halda idi ki, onunla eyni əsrdə olan alimlər onu kafir və dinsiz bilirdilər. O cümlədən, Əhməd ibni Hənbəl və Əbul-Həsən Əşəri bu fikirdə idi.

Şafeinin də məzhəbi aradan getmək təhlükəsində olduğu zaman birdən-birə dirilib qüdrət tapdı. Çünki bu zaman dövlət onun köməyinə gəlmişdi. Tamamilə Fatimi şiası olan Misir dövləti Səlahəddin Əyyubinin zamanında şafei oldu. Çünki Səlahəddin bu zaman şialəri aradan apararaq onların başını qoyun başı kimi kəsirdi.

Hənbəli məzhəbi də abbasilərin dövləti zamanı Mötəsim tərəfindən himayə olunmasaydı, tanınmamış qalardı. Bu zaman Əhməd ibni Hənbəl öz qəti nəzəriyyəsindən döndü (o, Quranın məxluq olmasını deyirdi) və nasibi olan Mötəsimin yanında uca məqama çatdı.

Bu məzhəb bir dəfə də keçən əsrdə Şeyx Mühəmməd Əbdül-Vəhhabın vaxtında qüdrətə çatdı. İstəmarçı qüdrətlər ondan istifadə etdilər. O, Səudi ilə al-verə başladı. Onlar da geçikmədən ona kömək və himayə etdilər. Beləliklə, onun məzhəbini Hicaz və Ərəbistanda yaydılar.

Hənbəli məzhəbi üç imama nisbət verilir. Onlardan birincisi Əhməd ibni Hənbəldir. O, özünün dediyinə görə, fəqih deyil, sadəcə olaraq, əhli-hədis və rəvayətdir.

İkincisi, İbni Teymiyyədir. Onlar İbni Teymiyyəni “Şeyxul-islam” və “Mucədditus-sünnə” adlandırırlar. O, bütün müsəlmanları “müşrik” adlandırdığına görə,

zəmanəsinin alimləri onu təkfir edib “kafir” adlandırmışdılar.

Üçüncüsü, Mühəmməd ibni Əbdül-Vəhhabdır. O, orta şərqdə ingilislərin köməyi ilə Hənbəli məzhəbini diriltməyə başladı. Mühəmməd ibni Əbdül-Vəhhab İbni Teymiyyənin fətvalarını öz işinin əsasında qərar verdi. Beləliklə, Əhməd ibni Hənbəli yadlardan çıxartdı. Hal-hazırda onların məzhəbi artıq “Hənbəli” deyil, “vəhhabi” adlanır.

Sözsüz, bu məzhəblərin genişlənilib şöhrət tapması dövlətlərin əli ilə olmuşdur.

Həmçinin, bu hakimlərin hamısının Əhli-beyt (ə)-la düşmən olmasında da heç şəkk və şübhə yoxdur. Onlar Əhli-beyt (ə)-ı həmişə özləri üçün bir xətər bilmişlər. Onlar şiələrin bir gün şahlığı onların əlindən alacağını fikirləşirlər. Elə buna görə də gecə-gündüz xalqı Əhli-beyt (ə)-dan uzaq salmağa çalışırlar. Hər kəs onlara itaət edərsə, tez öldürürlər.

Sözsüz bu cür hakimlər bəzi yaltaq alimləri iş başına gətirir, onları öz siyasətləri ilə uyğun fətvalar verməyə məcbur edirlər. Çünki xalqın həmişə şəri hökmlərə ehtiyacı vardır.

Hər zəmanədə olan hakimlər dindən xəbərdar olmadıqları üçün çarəsiz qalaraq bəzi alimləri onların tərəfindən fətva vermək üçün saxlayırdılar. Beləliklə, xalqa bildirirdilər ki, din başqa şeydir və siyasət başqa şey.

Xəlifə və hakim siyasət adamı, fəqih isə din adamı idi. Necə ki, bu gün müsəlman dövlətlərində prezident belə edir. Özünə yaxın olan din alimlərindən birini

müfti, ya ona oxşayan bir şey edir. Ondan dini məsələlər, ibadət və sair işlərdə fətva verməsini istəyir.

Amma həqiqətə gəldikdə isə heç vaxt onun fətva verməyə haqqı yoxdur. Yalnız o zaman danışa bilər ki, dövlətin dediyini təkrar etsin, ya da dövlətin əleyhinə olmayan söz desin.

Bu quruluşun yaranması üç xəlifənin – Əbu Bəkr, Ömər və Osmanın zəmanəsinə qayıdır. Baxmayaraq ki, onlar din və siyasət arasında ayrılıq salmamışlar, amma bununla yanaşı dində icad etdikləri yeni qanunlar xilafətin xeyrinə olmuş və ona zamindir.

Bu üç xəlifə az-çox Peyğəmbərin hüzurunda olmuşdular. Siyasətləri ilə müxalif olmayan sünnətləri öyrənmişdilər.

Müaviyə yalnız hicrətin 9-cu ilində müsəlman oldu. Səhih rəvayətlər belə deyir: O, uzun müddət Peyğəmbərlə olmamış, onun sünnətindən elə də xəbərdar deyildi. Çarəsiz qalıb Əbu Hüreyrə, Əmr ibni As və bəzi səhabəyə əmr etdi ki, onun istədiyini kimi fətva versinlər. Ondan sonra Bəni Üməyyə və Bəni Abbas bu sünnəni, ya “bidəti” davam etdirdilər. Hakimiyyətə gələn hər hakimin yanında qazilər qazisi əyləşərdi. Onun vəzifəsi dövlətin siyasətinə uyğun qazilər təyin etmək idi. Bu yolla dövlətin möhkəmlənməsinə kömək edirdilər. Siz bu qazilərin həqiqətini görə bilərsiniz. Onlar hakimləri razı salmaqdan ötrü Allahı qəzəbləndirirdilər (təki onlar razı olsunlar).

Məsum olan imamların kənara qoyulmasının sirri buradan aydın olur. Bütün tarix boyu onların heç olmasa birinin qəzavətdə olmasını görə bilməzsiniz.

Əgər hakimlərin əli ilə dörd məzhəbin necə yayılmağını araşdırmaq istəsək, imam Malikin məzhəbinin üstündən pərdəni götürməklə bu məsələyə yol tapa bilərik. Malik təkcə Müvəttəni yazmaqla məşhur oldu. Deyirlər ki, onu öz əli ilə yazmışdır. Əhli-sünnənin fikrincə, Qurandan sonra ən səhih kitab sayılır. Hətta bəzi əhli-sünnə alimləri onu “Səhihi Buxari”dən də üstün bilirlər.

Malikin şöhrəti hər tərəfi tutmuşdu. İş o yere çatmışdı ki, deyirdilər: Malik Mədinədə ola-ola bir kəs fətva verə bilərmi? Onu “darul-hicrə imamı” adlandırırdılar.

Qeyd etmək lazımdır ki, Malik zor və güclə olunan beybəti haram etmişdi. Elə buna görə də Mədinənin valisi Cəfər tərəfindən yetmiş şallaq zərbəsi ilə cəzalandırıldı.

Maliki məzhəbində olanlar onu dəlil gətirib deyirlər ki, Malik həmin hakim dairə ilə müxalif olmuşdur. Bu söz düz deyildir. Çünki bunu deyənlər ardını da bəyan etmişlər. İndi sizi həmin hadisə ilə tanış edirik:

İbni Qüteybə yazır: Deyirlər ki, Cəfər ibni Süleymanın Maliklə etdiyi rəftar Mənsura çatanda bu işi çox pis adlandırıb öz narahatçılığını elan etdi. Cəfər ibni Süleymanın kənara qoyulması barəsində məktub yazdı. Onun çulsuz dövədə Bağdada gətirilməsini əmr etdi.

Sonra başqa bir məktub yazıb Malik ibni Ənəsi öz yanına – Bağdada çağırdı. Amma Malik qəbul etmədi və Mənsura məktub yazıb ondan üzr istədi. Mənsur

onun cavabında yazdı: "ələn il həcc mərasimində mənim yanıma gəl, çünki bu il istəyirəm həccə gedəm.¹

Əgər Abbasi xəlifəsi Əbu Cəfər Mənsur öz əmisi oğlu Cəfər ibni Süleyman ibni Abbasi Mədinənin valiliyindən çıxarır və günahını Maliki vurmaq bilirsə, bunun özü insanı şəkkə salırə çünki Cəfər ibni Süleyman Maliki öz əmisi oğlunun xilafətini möhkəmlətmək üçün döyürmüş. Mənsur buna görə gərək ona hörmət edib vəzifəsini böyüdə, nəinki onu bu cür hədələyə. Lakin görürük ki, onu bərkənar etməklə yanaşı acınacaqlı surətdə Bağdada gətirir, sonra xəlifə özü Malikə məktub yazıb onu razı salır. Bu təəccüblüdür!

Buradan başa düşülür ki, Mədinənin hakimi axmaq hərəkət etmiş və siyasətdən xəbərsizdir. O bildirdi ki, Malik xəlifənin inamlı adamı onun şərif hərəmlərdə olan siyasi dayağı idi. Əgər belə deyildisə, onda əmisi oğlunu – yalnız Maliki vurduğuna görə – valilikdən çıxarmamalı idi. Baxmayaraq ki, Malik döyülməyə layiq idi, çünki xalqın Mənsurla etdiyi beyətin güclə olduğunu demişdi.

Bu cür hadisələr bu gün də gözümüzün qarşısında baş verir. Dövlət işçilərindən biri bir nəfərə zülm edir, zindana salıb dövləti möhkəmlətmək istəyir. Birdən xəbər yayılır ki, bu adam böyüklərin birinin qohumlarındanıdır. O dövlət işçisi işdən çıxarılır. Bəzən nə üçün çıxarıldığını heç özü də bilmir.

Burada bir hadisə yadıma düşdü. Fransalılardan Tunisi işğal etdiyi zaman "İsaviyyə" təriqəsinin şeyxi

¹ "Tarixi Təbəri", İbni Qüteybə, 2-ci cild, səh. 149.

bir dəstə adamla təbil vurub məddahi etməyə başlayırlar. Onlar bəzi küçələrdən keçərək özlərini övliyalarından birinin yanına çatdırırdılar. Bu onların həmişəlik adəti idi. Onlar bir fransız zabitanın evinin qarşısından keçdikləri zaman, o küçəyə çıxıb acıqla onların təbillərini cırır, özlərini də qovur. Səbəbi də bu idi ki, gecə saat 10-dan sonra səs-küy salıb camaatı narahat etmək olmazdı.

Fransanın siyasi nümayəndəsi (ki, orada bir rəhbər kimidir) bunu eşitdikdə, polis zabitanın əlindən çox narahat oldu. Onu işdən çıxararaq üç gün müddətində Qəfəsə şəhərini tərk etməsini istədi. Daha sonra “İsaviyyə” təriqəsinin şeyxini çağırtdırıb Fransa dövləti tərəfindən üzr istədi. Çoxlu pul və hədiyyə verib onu razı saldı.

Yaxınlarından biri bu rəftarın səbəbini soruşduqda dedi: Bizim fikrimizcə, bu vəhşilərin təbil vurub boş-boş sözlər deməyə, əqrəb yeməyə məşğul olmaları daha yaxşıdır. Əgər onlar işsiz dursalar, ardımızca gəlib bizi yeyərlər. Çünki biz onların hüquqlarını əllərindən almışıq.

Yenidən Malikin əhvalatına qayıdırıq. Görək onun özü Əbu Cəfər Mənsurla olan görüşünü nə necə nəql edir.

MALİKİN ƏBU CƏFƏR MƏNSURLA GÖRÜŞÜ

Bu rəvayəti böyük tarixçi İbni Qüteybə “Tarixul-xüləfa” kitabında gətirmişdir. İbni Qüteybə bu rəvayəti Malikin özündən nəql edir.

Malik yazır: Minaya getdiyim zaman xeymələr vurulmuş bir yerə çatdım. İrəli getdim və icazə istədim. Mənə icazə verdilər. Bir azdan icazə verənin özü eşiyə çıxıb məni özü ilə içəri apardı. Ona dedim: Xəlifə əmirəl-möminin xeyməsinə çatanda mənə deyərsən. O məni bu xeymədən o xeyməyə, o xeymədən bu xeyməyə apardı. Hər xeymədə əlində qılınc və nizə tutmuş kişilər dayanmışdı, axırı ki, bir xeyməni mənə göstərib dedi: “O xeymədir!” Məni qabağa buraxıb özü arxada durdu.

Mən o xeyməyə getdim. Əbu Cəfər Mənsur orada idi. O öz taxtından düşmüş, yerə salınmış xalçanın üstündə oturmuşdu. Adi paltarda idi. Bu işləri mənim qarşımda təvazökarlıq etmək üçün etmişdi. Xeymədə bizim ikimizdən savayı, onun başı üstündə durmuş əli qılınclı bir adam var idi.

Yaxınlaşdıqda mənim qabağıma gəldi. Öz yanında mənə yer göstərdi. Mən ona: “elə burada da oturaram” – dedim. Axır ki, əl çəkməyib məni öz yanında oturtdu. Dizini mənim dizimə yapışdırdı. Sonra ilk cümləsi bu oldu: And olsun o Allaha ki, Özündən savayı heç kəsin Allah olmağa ləyaqəti yoxdur! Ey Əba Əbdillah! Mən bu işə əmr verməmişəm. Mənim bu işdən xəbərim olmayıb. Eşitdiyim zamandan heç vaxt bu işə razı olmamışam. (Məqsədi Malikin döyülməsi idi.)

Malik deyir: Mən Allaha hər halda şükür edib, Peyğəmbərə salavat göndərdim.

O dedi: Ey Əba Əbdillah! Sən bu iki hərəm camaatının içində olduğun müddətdə xalqın işi qaydasında gedəcəkdir. Mən bilirəm ki, sən onları Allahın əzabından saxlamaq üçün bir vasitəsen. Allah

sənə görə böyük bəlanı onlardan götürür. Mənim bildiyimə görə, hamıdan çox onların ara qarışdırıb fitnə törətməyə meyilləri vardır. Allah onları öldürsün.

Mən əmr verdim ki, bu Allah düşməni çulsuz dəvənin üstündə gətirsinlər. Onun dar bir yerdə zindana salınması əmrini verdim. Sənə verdiyi əzabın neçə bərabərini onun başına gətirəcəyəm.”

Mən dedim: “Allah əmirəl-möminini salamat etsin. Mən onu Allah rəsulu ilə qohumluğu və sonra səninlə yaxın olduğu üçün bağışladım.”

Əbu Cəfər dedi: “Allah sənin günahlarını bağışlasın və sənə rəhm etsin.”

Malik deyir: Sonra mənimlə keçmiş alimlər haqqında söhbət etdi. Xalqı hamıdan yaxşı tanıdığını gördüm. Daha sonra elm və fiqh barəsində mənimlə söhbət etdi. İxtilaf olan və olmayan məsələlər barəsində hamıdan yaxşı xəbəri var idi, bütün rəvayətləri bilir, eşitdiyini çox yaxşı başa düşərdi.

Sonra mənə dedi: Ey Əba Əbdillah! Bu elmi nəzmə salaraq bir yerə yığ, onun barəsində ayrı-ayrı kitablar yaz. Abdullah ibni Ömər in camaatı zəhmətə salmasından, Abdullah ibni Abbasın (çox) asanlıq etməsindən və Abdullah ibni Məsudun qeyri-adi fətvalarından uzaq ol. Orta xətlə hərəkət et. İmam və səhabələrin ittifaq etdiklərini gətir. Bu yolla xalq sən in bilik və kitablarını öyrənsinlər və şəhərlərdə yaysınlar. Biz onlarla əhd bağlarıq ki, onunla müxalifət etməsinlər və onun xilafına hökm verməsinlər.

Dedim: Allah sizi qorusun, İraq camaatı bizim elmimizi bəyənmir, öz işlərində bizim nəzərimizə diqqət etmir.

Əbu Cəfər dedi: Biz onları bu işə məcbur edərək. Qılıncla onların başına vurub, qamçı ilə bellərini sındırırıq. Sən tez onu yaz. Oğlum Məhəmməd Məhdi gələn il Mədinəyə gəlir. Bu işi tamam etmək xəbərini, inşaallah səndən eşitsin.

Malik deyir: Biz xeymədə oturduğumuz zaman kiçik bir oğlan uşağı içəri daxil oldu. Gözü mənə sataşdığı zaman qorxdu, geri çəkildi və daha yaxınlaşmadı.

Əbu Cəfər ona dedi: “Əzizim, yaxına gəl! Bu, Hicaz əhlinin fəqihisi Əbu Abdullahdır.” Sonra üzünü mənə tutub dedi: “Ey Əba Əbdilləh! Bilirsən uşaq nə üçün qorxub yaxın gəlmədi?”

Dedim: Yox!

Dedi: Allaha and olsun, təəccüb etdi ki, nə üçün mən sənə bu qədər yaxın oturmuşam. Bu vəziyyəti başqa bir kəs üçün görməmişdir. Buna görə də geri çəkildi.

Malik dedi: Sonra əmr verdi ki, mənə min dinar qızıl və qiymətli paltar versinlər. Oğluma da min dinar verdi. Sonra oradan getməyə icazə istədim. İcazə verdi. Ayağa qalxdım. O, mənəmlə xudahafizləşdi, mənəmin üçün dua etdi. Yola düşdüyüm zaman bir qulam arxadan gəldi və o paltarı çiynimə qoydu. Bu, onların qaydası idi. Hər kəsə xələt vermək istədikdə, belə edərtilər. O da elə o cür xalqın içinə gələr və sonra onu öz qulama verərdi. Qulam onu çiynimə qoyanda, çiynimi aşağı əydim. O paltarı geyib xalqın qarşısına çıxmaq istəmirdim. Bu işdən xoşum gəlmirdi.

Əbu Cəfər qışqırdı: Bu paltarı Əbu Abdullahın çadırına apar...¹

BƏHS VƏ TƏHQİQ ÜÇÜN LAZIM OLAN İNCƏ-NÖQTƏ

Hər kəs bu iki nəfərin dostcasına etdiyi söhbətə yaxşı diqqət etsə, başa düşər ki:

1. Abbasi xəlifəsi Mədinədə olan valisini işdən çıxarıb acınacaqlı vəziyyətdə Bağdada gətirir. Sonra imam Malikdən onun işi barəsində üzr istəyib, bu işdən xəbərsiz olduğunu bildirir. Eşitdiyi zaman narahat olduğunu ona çatdırır.

Bu dediklərimizdən o iki nəfərin arasında həmrəylik olduğunu görürük. İmam Malik Mənsurun yanında çox böyük hörmətə sahib idi. Belə ki, onu ev paltarında qarşılayır, heç kəsin oturmadığı yerdə otuzdurur. Hətta balaca uşaq onların diz-dizə oturmağından təəccüblənib qorxur.

2. Mənsurun Malikə dediyi bu sözündən: “nə qədər sən xalqın içindəsən, onların işi sahmandadır, sən onlar üçün Allah əzabından amansan. Allah sənə görə böyük bəlanı onlardan qaytarar”, – başa düşülür ki, “iki hərəm” camaatı xəlifənin əleyhinə qiyam etmək istəyirdilər. Malik onları sakitləşdirmişdi. Allaha, Peyğəmbərə və “Ulul-əmrə” (yəni hakimə) itaət etmənin vacib olduğunu deyib, inqilabı yatırtmışdı. Xəlifə də onlara qarşı zor işlətmədən əl saxlamışdı. Allah onun fətvasının vasitəsilə xəlifənin xalqı qırmasının qarşısını almışdı.

¹ “Tarixi-xüləfa”, İbni Qüteybə, 2-ci cild, səh. 150.

Elə buna görə də Mənsur deyirdi: Bu iki hərəmin camaatı hamıdan çox fitnə və qiyama meyillidir. Allah onları öldürsün.

3. Xəlifə Maliki bütün İslam dövlətlərinə fəqih qərar verir. Onun məzhəbini zorla bütün insanlara qəbul etdirir.

Buradan başa düşülür ki, bədbəxt şüələr bu zalımların əlindən nələr çəkmişlər. Onlara əzab verilirmiş ki, pak imamlardan ayrılıb, Malik və onun kimilərə itaət etsinlər.

4. İmam Malik və Əbu Cəfər Mənsur zorla iş başına gələn səhabə və xəlifələr barəsində həmfikirdirlər. Hər ikisi onları başqalarından üstün bilir.

Malik deyir: Elm və fiqh barəsində mənimlə söhbət etdi. Gördüm ki, hamısından biliklidir. Sonra keçmiş alimlər barəsində sözə başladı, yenə də gördüm ki, xalqı hamıdan artıq tanıyır.

Sözsüz, Əbu Cəfər Mənsur da Malik barədə bu fikirdədir. O da onu həmin sözlərlə tərifləmişdir. Görüşdükdə ona deyir: Allaha and olsun! Əmirəl-möminindən sonra səndən daha alim olanı görməmişəm. Sözsüz ki, “əmirəl-möminin” deyəndə, o özünü nəzərdə tuturmuş.

Dediklərimizdən belə məlum olur ki, Malik də nasibi olmuşdur. Çünki o da Əmirəl-möminin Əli ibni Əbi Talibin xilafətini qəbul etməmişdi. Qabaqda dediyimiz kimi, Əli (ə)-ı dördüncü xəlifə kimi tanıdığına görə camaat Əhməd ibni Hənbəldən narazı olmuşdu. Malikin Hənbəldən öncə yaşadığını nəzərə alsaq, daha bu danışığa ehtiyac qalmaz.

Bundan əlavə, qabaqda qeyd etdiyimiz kimi, o, nasibi Abdullah ibni Ömər in hədislərinə etimad edirdi. Abdullah ibni Ömər rəvayət edir: Biz Peyğəmbərin zamanəsində heç kəsi Əbu Bəkrlə bərabər bilmirdik. Ondan sonra Öməri və Ömərdən sonra Osmanı qərar verirdik. Ondan sonra qalan camaatı bərabər bilirdik.

Abdulah ibni Ömər Malikin hədislərində ən məşhur sənəd sahibidir. Müvəttəənin əksər rəvayətləri və həmçinin Malikin fiqhi ona qayıdır.

5. Zülm üstündə qurulmuş siyasətli özünü xalqa yaxınlaşdırmaq istəyir. Xoşlarına gələn fətvaları xalqa çatdırır. Quran və sünnətə bağlanmaq istəmir.

Mənsurun Malikə olan sözlərində belə bir şey vardır: “Elmi nəzmə sal, kitab yazıb xalqa çatdır. Abdullah ibni Ömər in camaatı zəhmətə salmasından, İbni Abbasın (çox) asanlıq etməsindən, İbni Məsudun qeyri-adi sözlərindən çəkin. Orta yolu tut, səhabənin və xəlifələrin icmasını öz işinin əsasında qərar ver. Xalqı sənənin kitablarını oxumağa və fiqhinə əməl etməyə məcbur edəmə.” Buradan başa düşülür ki, əhli-sünnət və camaatın məzhəbi Abdullah ibni Ömər in çətinlikləri, İbni Abbasın asanlıqları və İbni Məsudun qeyri-adi sözləri ilə qarışıqdır. Malikin bəyəndiyi və orta yol saydığı, xəlifə Əbu Bəkr, Ömər, Osman və səhabələrin yoludur ki, Əbu Cəfər Mənsur onu bəyənilir.

Amma orada Peyğəmbərin sünnətindən və pak imamlardan bir şey yoxdur. İmamların bəzisi Malik və Mənsurla müasir olmuşdur. Xəlifə onları siyasət səhnəsindən uzaqlaşdırmağa çalışırdı.

6. Gördüyünüz kimi, sünnə barəsində yazılan ilk kitab, səhabə və onlardan sonra gələnlərin hədislərini

əhatə edir. Bu iş dövlətin, xüsusilə xəlifənin öz istəyi ilə baş verirdi. Belə ki, istədiyi zaman xalqı zor və qılınc gücü ilə özünə itaətə vadar edirdi.

Belə məlum olur ki, bu rəvayətlər əməvilərin və abbasilərin düzəltdiyi rəvayətlərdir. Belə ki, onlara xidmət etsinlər, onların nüfuzlarını və qüdrətlərini genişləndirərək xalqı İslamın həqiqətlərindən uzaq saxlasınlar.

7. Gördüyünüz kimi, Malik İraq xalqından savayı heç kəsdən qorxmur. Belə ki, onlar Əli ibni Əbi Talib (ə)-ın şiələrindən olub, elm və fiqhədə pak imamlara itaət edir, Malik və Malik kimilərə etina etmirdilər. Onların Əhli-beytlə müxalif olub, hakimiyyətə yaxınlaşmalarını gözəl başa düşür və dünyalarını pula satmalarını görürdülər.

Buna görə də Malik xəlifəyə deyir: Allah əmiri salamat etsin. İraq xalqı bizim elmimizi qəbul etmir və ona bağlanmırlar.

Mənsur təkəbbürlə cavab verir: Biz onları məcbur edər, qılıncı onların başını, qamçı ilə bellərini sındırarıq.

Burada hakimlərin yaratdığı məzhəblərin necə şöhrət tapıb yayılması aydın olur. Həmin məzhəblərdir ki, bu gün əhli-sünnət və camaat adını özünə almışdır.

Daha təəccüblüsü Əbu Hənifənin Maliklə və Malikin onunla müxalif olmasıdır. Hər ikisi də Şafei və Əhməd Hənəbi ilə müxalifdirlər. Dörd məzhəbin eyni nəzərdə olduğu heç bir məsələ yoxdur. Yalnız çox az və cüzi. Baxmayaraq ki, hamısı əhli-sünnət və camaatdır! Başa düşmək olmur ki, bu nə cür camaatdır (cəmdir)?!

Malikdir, ya Hənəfi, ya Şafei, ya Hənbəli?! Yox, nə budur, nə də o, bəlkə Müaviyə ibni Əbu Süfyanın camaatıdır. Onlar Əli ibni Əbi Talib (ə)-ı lənətləməkdə onunla həmfikirdirlər və səksən il bu “sünnəyə” əməl etmişdirlər.

Öz aralarında bu qədər ixtilaf ola-ola, bu dörd məzhəbdən kənara çıxmayınca hər bir məsələdə anlaşılmazlığı azad bildikləri halda, başqa bir müctəhid onlarla ixtilaf etsə, onu kafir sanaraq İslamdan kənar bilərlər.

Əgər ağıllı insandırlarsa, nəyə görə şiənin ixtilafını öz daxili ixtilafları kimi qəbul etmirlər? Bu insafdandırmı?

Amma şiə onların nəzərində bağışlanmalı deyil, çünki onların günahı budur ki, Peyğəmbərdən savayı heç kimi həzrət Əli (ə)-dan üstün bilmirlər. Bu, ixtilafın əslidir ki, əhli-sünnə və camaat ona dözə bilmirlər. Onlar yalnız bir şeydə vəhdətdədirlər, o da Əli (ə)-ı xilafətdən kənara qoymaq, onun fəzilətini gizlətməkdir.

8. Zorla müsəlmanlara hakim olanlar onların mallarını əliaçıqlıqla alimə oxşayanlara paylayırlar. Bu yolla onların vicdan və dinlərini öz əllərinə alırlar.

Malik dedi: Sonra əmr etdi ki, mənə min dinar qızıl və qiymətli paltar versinlər. Min dinar da öz oğluna bağışladı.

Bu, Malikin özünün etiraf etdiyi şeydir. Bəlkə demədiyi şeylər bundan da artıqdır. Çünki onun aşkar hədiyyədən xoşu gəlmirdi və istəmirdi ki, xalq bunu bilsin. Bunu onun öz sözlərindən başa düşmək olar.

Qulam o paltarı mənım çıynımə qoyanda aşığı əyildim. İstəmərdim onu mənım çıynımə qoysun. Bu işdən xoşum gəlmirdi.

Mənsur bunu bildiyi üçün qulamına əmr etdi ki, paltarı xeyməyə aparsın. Bəlkə, bu yolla camaat bir şey başa düşməsin.

ZƏMANƏ ALİMLƏRİNİN HAKİM ABBASI TƏRƏFİNDƏN YAXALANMASI

Abbasi xəlifəsi Əbu Cəfər Mənsur böyük siyasətçi idi. İnsanların vicdanını ələ ala bilir, müxtəlif yollarla öz nüfuzunu genişləndirmək istəyirdi. Bu, onun Maliklə görüşündə açıq surətdə bilinir. Çünki Mədinənin valisi Malikə şallaq vurduqdan sonra onunla çoxdan dost olduğunu aşkar etdi.

Malik bu hadisədən on beş il qabaq, bir dəfə də Mənsurla görüşmüşdü. Bu Mənsurun yenicə xilafətə çatdığı zaman idi.¹ Mənsur o görüşdə Malikə demişdi:

Ey Əba Əbdilləh! Mən yuxu görmüşəm!

Malik dedi: Allah əmirəl-möminini düz fikrə hıdayət etsin. Əmirəl-möminin nə görmüşdür?

Əbu Cəfər dedi: Gördüm ki, səni bu evdə oturtmuşam. Sən Allahın evini abad edənlərdən olmusan. Mən də xalqı sənin elminə itaətə məcbur etmişəm. Dövlət və şəhərlərdə camaatla əhd bağlamışam ki, həcc mövsümündə öz nümayəndələrini sənin yanına göndərsinlər. Sən də öz növbəndə onları

¹ “Tarixi xüləfa”, İbni Qüteybə, 2-ci cild, səh. 142.

düz yola hidayət edəsən. Elm yalnız Mədinə camaatının elmidir, sən də onların ən elmlisisən.¹

İbni Qüteybə yazır: Əbu Cəfər Mənsur xilafətə çatdığı zaman Malik ibni Ənəs, İbni Əbi Züeyb və İbni Səmanı bir yerə yığdı və onlardan soruşdu: Mən sizin nəzərinizdə nə cür adamam? Adil rəhbərlərdənsən, ya zalım?

Malik deyir: Mən dedim: Ey əmirəl-möminin! Mən Allahı və sənin qohumun Peyğəmbər (s)-i vasitəçi salıb, bunun cavabını verməkdən məni məzur qılmanı istəyirəm.

Dedi: Əmirəl-möminin səni bağışladı.

İbni Səman dedi: Allaha and olsun ki, sən çox yaxşı kişisən. Allahın evinə – həccə gedir, Onun düşməni ilə cihad edirsən. Yollarda əmniyyət yaradır, zəiflər sənin vasitənlə arxayın olurlar. Din səninlə möhkəmdir! Sən çox adil rəhbər və xalqın ən yaxşısısan!!

İbni Əbi Züeyb dedi: Allaha and olsun! Sən mənim üçün xalqın ən pisisən. Allah və Peyğəmbərin malını yığıb saxlamış, Peyğəmbərin qohumlarının, yetimlərin və fəqirlərin payını vermirsən. Zəifləri yazıq etmiş, güclüləri əzaba salmışsan. Onların malını əllərindən almışsan. Sabah Allaha nə cavab verəcəksən?

Əbu Cəfər ona dedi: Nə dediyini heç başa düşürsən? Gör kimin qarşısındasan?

Dedi: Bəli, qılınclar görürəm, canım xətdədir, amma ölüm yüz faizdir, nə qədər tez gəlsə, o qədər yaxşıdır.

¹ “Həmin səhifə.

Bu söhbətdən sonra Mənsur İbni Əbi Züeyblə İbni Səmanı bayıra çıxartdı. Maliklə tək qaldıqda, ona aman verib dedi: “Ey Əba Əbdillahi! Arxayınlıqla öz şəhərinə qayıt. Əgər bizim yanımızda olanları istəsən, biz də heç kəsi səndən üstün tutmırıq və heç kəs sənənlə bərabər olmaz...”

Deyir: Sabahı gün Əbu Cəfər Mənsur onların hər biri üçün bir kisə göndərdi. Hər birində beş min dinar pul var idi. Pulları aparən şəxs onun qoruyucularından biri idi. Mənsur ona dedi: Onları hər birinə bir kisə ver, əgər Malik ibni Ənəs pulu aldı, heç, almasa da bir eybi yoxdur.

Amma əgər İbni Əbi Züeyb aldı, başını kəsib mənə gətir, əgər almasa, eybi yoxdur.

İbni Səman əgər almasa, başını kəs, mənə gətir. Əgər alsay, qoy salamat getsin.

Malik deyir: O kişi pulları gətirdi. İbni Səman pulu aldı və sağ qaldı. İbni Zübeyr almadı, o da sağ qaldı. Amma, Allaha and olsun, mənəim pula ehtiyacım var idi, ona görə onu aldım.¹

Bu, abbasilərin bəyəndiyi həmin üslub idi. O zaman onlar üçün daha çox əhəmiyyət kəsb edirdi. Xalq onlara – Peyğəmbər (s)-lə qohum olduqları üçün – hörmət edirdi. Elə bu səbəbdən xəlifə Malikin nə demək istədiyini başa düşdü və bəyəndi. Onu söz deməkdən azad etdi.

İkincisi, İbni Səman idi. Xəlifəni elə tərif etdi ki, onun qorxusu onda olmasın. Çünki cəllad durmuş, xəlifənin əmrini gözləyirdi.

¹ “Tarixi xüləfa”, 2-ci cild, səh. 144-145.

İbni Əbi Züeybə gəldikdə isə, o, qorxusu olmayan, şücaətli bir insan idi. Allah yolunda heç kəsdən qorxmur, imanlı, ixlashı, düz danışan, Allahın, Peyğəmbərin və müsəlmanların xeyrini istəyən idi. Heç bir qorxusu olmadan həqiqəti deyib, onun yalançı və hiyləgər olmasını aşkar etdi. Onu ölümlə hədələdikdə isə, hazır olduğunu bildirdi.

Xəlifə o iki nəfəri pulla yoxladı. İmam Maliki isə hər bir surətdə bağlısladı. Hər iki halda sağ qalacağını bildirdi.

Əgər İbni Əbi Züeyb pul alsaydı, ya İbni Səman almasaydı, hər ikisinin başı kəsiləcəkdi. Əbu Cəfər Mənsur çox siyasətçil və hiyləgər idi. Maliki böyüdü, onun məzhəbini rəsmi etdi. İbni Əbi Züeybin – Malikdən savadlı olmasına baxmayaraq – məzhəbini aradan apardı. Əhməd ibni Hənbəl onun Malikdən savadlı olmasını təsdiq etmişdi.¹

Şafeinin etirafına görə, Leys ibni Səd də Malikdən savadlı idi.² Həqiqət isə bu idi ki, imam Sadiq (ə) hamıdan elmlı idi. Bunu hamı etiraf edir.³ Görəsən, ümmətin arasında elə bir adam vardı ki, fəzilət, şərəfət, elm və əməldə ona çatsın? O elə bir kəsdir ki, cəddi Əli ibni Əbi Talib (ə) Peyğəmbərdən sonra xalqın ən alimi, ən fəqihi olmuşdur.

¹ “Təzkirətul-huffaz”, 1-ci cild, səh. 176.

² “Mənaqibi Şafei”, 1-ci cild, səh. 524.

³ “Qabaqkı bəhslərdə Malikin bu barədə sözünü demişdik.

Amma bu, siyasətdir ki, kimini yuxarı və kimini də aşağı gətirir. Həmçinin bu, puldur ki, bəzi adamları qabağa salır, bəzilərini isə geri qovur.

Burada hər şeydən mühüm olan şey, əhli-sünnə və camaatın bu dörd məzhəbinin siyasət nəticəsində vücuda gətirilib xalqa zorla sırılmasının möhkəm və eyni zamanda aydın dəlillərlə sübut edilməsidir. Sözsüz, xalq da öz əmirlərinin dinindədir.

Daha geniş xəbərdar olmaq istəyənlər Şeyx Əhməd Heydərin yazdığı “Əl-imamus-Sadiqu vəl-məzahibul-ərbətu” kitabına müraciət edə bilərlər.

Bu kitabda imam Malikin hakimlərin yanında hansı nüfuza və sevgiyə malik olduğunun şahidi ola bilərsiniz. Hətta imam Şafei Mədinənin valisindən xahiş edir ki, imam Malikin evinə getmək üçün şərait yaratsın. Hakim ona deyir: Mən hazıram Mədinədən Məkkəyə piyada gedəm, amma Malikin qapısında dayanmayam. Onun qapısında durduqda zəlil olduğum qədər heç bir yerdə zəlil olmuram.

Əhməd Əmin Misri özünün “Zühurul-İslam” kitabında yazır: Dövlətlər əhli-sünnət məzhəblərinin möhkəmlənməsində böyük rola malik olmuşlar. Hökumətlər möhkəm olduğu zaman bir məzhəbə kömək, xalq da itaət edir. O məzhəb həmin dövlət qalana qədər davam edir.¹

Biz deyirik ki, imam Sadiq (ə)-ın məzhəbi Əhli-beytin məzhəbidir. Əlbəttə, əgər ona məzhəb adı qoymaq düz hesab olunarsa. (Bu cür adlandırmaq müsəlmanların adətidir.) Bu, həmin həqiqi İslamdırsa

¹ “Zühurul-islam”, 4-cü cild, səh. 96.

ki, Allah rəsulu onu gətirmişdir, heç bir dövlət də ona kömək etməmiş və rəsmən tanınmamışdır. Əksinə olaraq, bütün hakimlər onu məhv etmək üçün çalışmış, hər yolla olursa-olsun, xalqı ondan uzaqlaşdırmaq istəmişlər.

Əgər bu qaranlıq aradan getmiş və bütün tarix boyu ona kömək olunmuşsa da, bu Allahın müsəlmanlara olan lütfündən irəli gəlmişdir. Çünki Allahın nurunu heç kəs söndürə, qılıncla kəsə bilməz. Aldadıcı təbliğlər, qərəzli şayiələr onu aparmağa qadir deyildir.

Allah Peyğəmbəri dünyadan gedəndən sonra hidayət imamlarına və pak Əhli-beyt (ə) iqtida edənlər çox az olmuşdur. Tarix boyu müxtəlif zamanələrdə artıb çoxalmışdır. Çünki pak ağacın kökü torpaqda, budaqları isə göydədir. Hər zaman Allah istəsə, o, meyvə gətirir. Hər şey Allahla olsa qalır və yaşayır.

Qüreyş elə əvvəllər də – Həzrət Mühəmməd (ə)-in təbliği zamanı – onun qarşısını almaq istəyirdilər. Amma Allahın köməyi və Əbu Talibin (ki, özünü Həzrətə fəda etmişdi) çalışması ilə bir iş görə bilmədilər.

Qüreyş özü-özünü aldadıb “Mühəmməd (s)-in ocağı kordur” – dedilər. “O, dünyadan getdiyi zaman nəslə kəsiləcək və işi də axıra çatacaqdır.”

Amma Pərvərdigar ona “Kövsər” verdi. Həsən və Hüseyin babası oldu. Möminlərə müjdə verib dedi: Onlar hər ikisi imamdır, istər sülh etsinlər, istərsə də qiyama qalxsınlar. Qalan doqquz imam Hüseyin (ə)-in övladlarındandır.

Qüreyş isə bunu istəmirdi. Həzrət Mühəmməd (s) dünyadan gedəndən sonra, ayağa qalxıb onun ailəsini yer üzündən silmək istədilər. Fatimə (əleyha-salam)-ın evini mühasirə etdilər və yandırdılar. Əgər Əli (ə) təslim olmasaydı, barışıq da olmazdı və nəticədə İslama son qoyardılar.

Qüreyş rahat oldu, qorxuları aradan getdi. Çünki dövlət artıq onların əlində idi. Mühəmməd (s)-in nəslindən onları qorxuda biləcək bir kəs qalmamışdı. Amma Əli (ə) xilafətə gəldiyi zaman Qüreyş yenidən öz işinə başladı. Həzrət Əli (ə)-a qarşı amansız müharibələr apardılar və onu məhv edənə qədər dayanmadılar. Xilafəti Qüreyşin ən pis tayfasına qaytardılar. Yenidən padşahlıq geri qayıtdı və irs şəklində oldu.

Hüseyn (ə) Yezidlə beyətdən imtina etdiyi zaman Qüreyş yenidən Peyğəmbər (s)-in Əhli-beytini tamamilə aradan aparmaq üçün ayağa qalxdılar. Hətta onların adını tarixdən silmək istəyirdilər.

Kərbəla faciəsi baş verdi. Bu faciədə Peyğəmbər (s)-in bütün nəslini, hətta südəmər uşaqlarını öldürüb şəhid etdilər. Nübüvvətin tamam kökünü qırmaq istədilər. Amma Allah Öz Peyğəmbərinə verdiyi vədəyə əməl etdi, Əli ibni Hüseyn (ə)-a nicat verdi. Onun nəslindən başqa imamları dünyaya gətirdi. Şərq və qərb onun nəslilə doldu, Kövsər vücud tapdı.

Elə bir şəhər və kənd yoxdur ki, orada Peyğəmbər (s)-in nəslindən bir nəfər ya özü, ya da təsiri olmasın. Xalq onlara ehtiram edir, onları sevir.

Bütün bu qədər çətinlik və hiylələrdən sonra bu gün Cəfəri şüalərinin sayı iki yüz əlli milyona çatır.

Onların hamısı Peyğəmbər (s) ailəsinin on iki imamlarına itaət edirlər. Bu yolla Allaha yaxınlaşmaq və Peyğəmbər (s)-in şafaətinə nail olmaq istəyirlər.

Başqa məzhəblərin sayı – dövlətlərin himayə etməsinə, xalqı onlara tərəf çəkmələrinə baxmayaraq – bu qədər deyildir.

وَمَكَرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ

“Onlar çarə fikirləşirdilər və Allah çarə fikirləşdi. Allah ən yaxşı çarə edəndir.”¹

Məgər Firon Bəni-İsrailin bütün xırda oğlan uşaqlarını öldürməyə əmr etmədimi? Onun bu işinin səbəbi münəccimlərin ona verdikləri xəbər idi.

Münəccimlər xəbər vermişdilər ki, Bəni-İsraildən bir uşaq dünyaya gələcəkdir ki, onun sağlığını təhlükəyə salacaqdır. Amma ən yaxşı çarə edən (Allah) Musa (ə)-a Fironun hiyləsindən nicat verdi. Onu Fironun öz evində böyüdü və sağlığına son qoydu. Məgər öz zəmanəsinin Fironu olan Müaviyə Həzrət Əli (ə)-a lənət göndərtdirib onun övlad və şialərini öldürmədimi? Onun fəzilətlərini deməyin qarşısını almadımı? Bütün gücü ilə Allahın nurunu söndürüb cahiliyyəti təzədən geri qaytarmaq istəmədimi? Amma ən gözəl çarə edən Allah Müaviyənin istəyinin əleyhinə olaraq, Əli (ə)-ın adını və ardıcılarını ucaltdı. İndi bütün dünyada – istər şiə, istər sünnü, hətta məsihi və yəhudilər belə – Əli (ə)-ın adını hər yerdə (yaxşıliqla) çəkirlər. Onun qəbri Allah Peyğəmbərinin qəbrindən sonra ziyarətgaha çevrilmiş, milyonlarla insan onu ziyarət edib göz yaş tökürlər. Onu sevməklə Allaha yaxınlaşırlar.

¹ “Ənfal” surəsi, 30-cu ayə.

Amma Müaviyənin (ki, yer üzünəd imperatorluq edirdi) adı itib-batmışdır. Ondan heç bir xatirə qalmamışdır. Qaranlıq və balaca məqbərədən başqa qəbrində heç nə yoxdur. Bir nəfər də olsun, ziyarətinə gedib onu yada salmır.

Ey ağıllı insanlar! Baxın ibrət alın. Batilin yalnız quru səsi vardır. Haq isə əbədi yaşayacaqdır!

Bizi haqq yola hidayət etdiyi üçün Allaha şükür edirik. Allah bizə göstərdi ki, şiələr Peyğəmbərin sünnətinə həqiqətən əməl edənlərdir. Çünki onlar Əhli-beytə iqtida edirlər. Əhli-beyt Peyğəmbərin ailəsindəndir və onlar ailədən və onun daxilindən daha yaxşı xəbərdardırlar. Onlardır ki, Allah onları seçmiş və Kitabını onlara vermişdir.

Allah həmçinin bizə öyrətmişdir ki, əhli-sünnət və camaat özlərinin (keçmişdə və indi olan) hakimlərinin bidətinə itaət edirlər və iddia etdikləri şeydə heç bir dəlilləri yoxdur.

«SƏQƏLEYN» HƏDİSİ ŞİƏNİN NƏZƏRİNDƏ

Yalnız şiənin Peyğəmbər (s)-in sünnətinə əməl etməsini sabit edən şeylərdən biri də Allah rəsulundan olunan rəvayətdir. Bu, məşhur “səqəleyn” hədisidir. Həzrət bu hədisdə buyurur: “Mən sizin aranızda iki qiymətli şey qoyuram. Onlardan biri Allahın Kitabı, digəri isə mənim Əhli-beytimdir. Nə qədər ki, onlardan yapışmısınız, heç vaxt məndən sonra (haqdan) azmazsınız. Onlardan qabağa keçməyin ki, yazıq və dala qalmayın ki, bədbəxt olarsınız. Onlara heç nə

öyrətməyin, onlar sizdən biliklidir.”¹ Bəzi rəvayətlərdə belə gəlmişdir: “Alim və aqah Allah mənə xəbər verdi ki, o ikisi (Quran və Əhli-beyt (ə)) Kövsər hovuzunda mənim yanıma gələnə qədər bir-birindən ayrılmaz.”

“Səqəleyn” hədisini əhli-sünnət və camaat iyirmi kitabdan səhih və müsnəd rəvayətlərlə nəql etmişlər. Şiələr də o hədisi öz hədis kitablarında gətirmişlər.

Gördüyünüz kimi, bu hədis aşkar surətdə deyir: Əhli-sünnət və camaat haqq yoldan azmışlar. Onların hər ikisindən tutmamış, yazıq olmuşlar. Çünki Əhli-beytdən qabağa düşmüşlər. Güman edirlər ki, Əbu Hənifə, Malik, Şafei və İbni Hənbəl pak Əhli-beytdən daha elmlidirlər. Pak Əhli-beyti bir kənara qoyub onlara itaət edirlər.

Onların bəziləri “Qurandan tutmaq bizə kifayət edər” deyirlər. Lakin bu söz düz deyildir. Quranda ümumi ayələr vardır. Bu ayələrin bəyan, açıqlanma və şərhə ehtiyacı vardır. Bunları cürbəcür yollarla təfsir etmək olar. Sözsüz, belə halda Quran ayələrinin, eləcə də Peyğəmbər (s)-in sünnəsinin düzgün şərhçilərə ehtiyacı vardır.

Bu müşkülün yeganə həll yolu Əhli-beytin sorağına getməkdir, necə ki, Peyğəmbər (s) bunu sifariş etmişdir.

¹ “Səhihi Termizi”, 6-cı cild, səh. 621, hədis: 3786ə “Səhihi Müslüm”, 7-ci cild, səh. 123ə “Müstədrəki Hakim”ə “Müsnədi Əhməd”, 3-cü cild, səh. 14ə “:ənzül-ümmal”, 1-ci cild, səh. 185-187ə “Xəsaissinəsai”, 15-ci cild, hədis: 79ə “Təbəqati ibni Səd”, 2-ci cild, səh. 194ə “Əl-möcəmul-kəbir”, 3-cü cild, səh. 63, hədis: 2678, səh. 64, hədis: 2681 və səh. 65, hədis: 2683ə “Əd-durrul-mənsur”, Süyuti, 2-ci cild, səh. 285 (“Ali-İmran” surəsinin təfsiri)ə “Səvaiqul-möhriqə”, İbni Həcər, səh. 126ə “Ən-nihayə”, İbni Əsir, 1-ci cild, səh. 216.

Əgər “səqəleyn” hədisini “Əli Quranladır və Quran Əli ilə, onlar (Kövsər) hovuzunun kənarında birlikdə gələnə kimi, heç vaxt bir-birindən ayrılmazlar.” Həmçinin “Əli haqladır və haqq Əli ilə, onlar qiyamət günündə hovuzun kənarına gələnə kimi heç vaxt bir-birindən ayrılmazlar” hədislərilə yanaşı qoysaq, inanırıq ki, Əlini boşlayan hər bir kəs Qurani düzgün təfsir etməyi kənara qoymuş və Əlidən ayrılan şəxs haqdan üz çevirmiş, batili özünə rəhbər qərar vermişdir. (Haqdan başqa hər şey batildir.)

Həmçinin inanırıq ki, əhli-sünnət və camaat Əli (ə)-ı kənara qoymaqla Quran və Peyğəmbərin sünnətini kənara qoymuşdur və Peyğəmbər (s)-in dediyi söz nə qədər də düzdür ki, buyurur: Mənim ümmətim yetmiş üç firqəyə bölünəcəkdir. Bir qrupdan başqa hamısı azacaqdır.

Bu nicat tapan qrup Əli (ə)-ın yolunu getməklə haqq və hidayətə çatanlardır. Onun düşmənlərini düşmən tutmuş, dostlarını sevmişlər. Onun elmindən istifadə etmiş, bərəkətli övladlarını özlərinə rəhbər seçmişlər.

أُولَئِكَ هُم خَيْرُ الْبَرِيَّةِ جَزَاؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ حَسِبَ رَبَّهُ

“Onlar xalqın ən yaxşılardır. Onların öz Rəbbi yanındakı mükafatı (ağacları) altından çaylar axan Ədn cənnətləridir. Onlar orada əbədi qalacaqlar. Allah onlardan razıdır, onlar da Allahdan. Bu (nemətlər) Rəbbindən qorxanlar üçündür!”¹

¹ “Bəyyinə”, surəsi, 7-8-ci ayələr.

“SƏQƏLEYN” HƏDİSİ ƏHLİ-SÜNNƏT NƏZƏRİNDƏ

İrəlidə qeyd etdiyimiz kimi, əhli-sünnə və camaat bu hədisi iyirmidən artıq kitabda gətirmiş və onun düzlüyünə etiraf etmişlər.

Əgər onlar bu hədisin düzlüyünə etiraf edirlərsə, düz yoldan ayrılmaqlarını da boyunlarına almalıdırlar. Onlar Əhli-beyt (ə)-dan tutmamış, əsası olmayan məzhəblərə itaət etmişlər ki, nə Allah onların barəsində əmr vermişdir, nə də Peyğəmbərin sünnətində ondan bir xəbər vardır.

Təəccüblü burasındadır ki, bu gün, Bəni-Ümyyənin məhv olub aradan getdiyi bir zaman da, əhli-sünnə və camaat alimləri niyə görə tövbə edib Allaha tərəf qayıtmırlar? Halbuki indiki zamanda elmi-təhqiqatlar aparmaq üçün hər bir şey hazırdır.

وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى

“Şübhəsiz ki, Mən də tövbə edən, iman gətirən və yaxşı işlər görüb, sonra da doğru yolu tutanı çox bağışlayanam!”¹

Əgər xalq qədim zamanlarda hakimlərin zorları ilə onlara itaət edirdilərsə, bu gün onların nə üzrü vardır? Bu gün dövlətlərin dinlə işi yoxdur. Onlar öz hakimiyyətləri xətərə düşməyincə, heç vaxt heç nə demirlər. Hətta insan hüququ sayıb fəxr edirlər ki, onlarda azad fikir və azad əqidə vardır.

Yalnız bir şey qalır. O da əhli-sünnə və camaatın “səqəleyn” hədisinə etiraf etməsidir. Onlar deyirlər:

¹ “Taha” surəsi, 82-ci ayə.

Rəvayət bu cür də gəlmişdir: Sizin aranızda Allahın kitabını və sünnəmi qoyuram.¹

Biz onlara yalnız bunu deyə bilərik: Siz elm ölçülərindən, bəhs və tanıma qaydalarından, höccət və dəlilin isbatından uzaqsınız. (Gələn fəsildə bunu şahidi olacağıq.)

ALLAHIN KİTABINI VƏ ƏHLİ-BEYTIMİ, YOXSA ALLAHIN KİTABINI VƏ SÜNNƏMİ?

Biz “Düz danışanlarla birlikdə” kitabında bu barədə geniş surətdə danışmışıq. Sözün qıyası budur ki, bu iki hədisin mövzusu yaxındır. Çünki Peyğəmbərin həqiqi sünnəti onun pak Əhli-beytindədir. Onlar evin içini daha yaxşı bilirlər. Əli ibni Əbi Talib (ə) Peyğəmbər sünnətinin qapısıdır. Əli (ə) islami rəvayət etməyə ən layiqli adamdır.

Bununla belə (təkrar olmasına baxmayaraq) daha geniş məlumat üçün nəql etmək məcburiyyətindəyik. Bəlkə də bəziləri o kitabı mütalie etməmişlər.

Əziz oxucu bu bəhisdə bəzi şeylərə rast gələ bilər ki, “Allah kitabı və itrətim (Əhli-beytim (ə))” hədisinin düzgünlüyünə qane olar və başa düşər ki, “Allah kitabı və sünnəmi” hədisi xəlifələr tərəfindən – Əhli-beyti kənara qoymaq üçün dəyişdirilmişdir.

Diqqət etmək lazımdır ki, “Allah kitabı və sünnətim” hədisi, hətta əhli-sünnət və camaatın fikrinə görə də düz deyildir. Onlar özləri bunu iqrar edib deyirlər ki, Peyğəmbər (s) onlara hədis yazmağı

¹ Bu hədisini əsli yoxdur və mürsəl sayılır.

qadağan etmişdir. Belə olduğu halda, o həzrət necə deyə bilər: Mən sizin aranızda öz sünnətimi qoymuşam, o sünnət ki, nə yazılıb və nə də məlumdur!

Digər tərəfdən əgər “Allah kitabı və sünnətim” düzdürsə, bəs onda niyə görə Ömər ibni Xəttab cürətlənərək Peyğəmbər (ə)-lə müxalifətçilik edir və deyir: Allah kitabı bizə bəsdir?!

Əgər Peyğəmbər (s) özündən sonra yazılmış sünnət qoyubsa, hansı icazəyə görə Əbu Bəkr və Ömər onu yandırır və xalqı uzaq salırlar?!

Əgər bu hədis düzdürsə, niyə görə Əbu Bəkr Peyğəmbər (s)-in vəfatından sonra minbərə çıxıb deyir: Allah Peyğəmbərindən heç nə rəvayət etməyin, hər kəs sizdən bir şey soruşsa, deyin ki, bizim aramızda Allah kitabı vardır. Onun halalını halal, haramını haram sayın!¹

Əgər bu hədis düzdürsə, bəs niyə görə Əbu Bəkr, Ömər və onlarla olanlar xanım Zəhra (əleyha-salam)-ın hörmətini ayaq altına qoyub evinə tərəf hücum edir və evi içindəkilərlə birlikdə yandıracaqları ilə hədələyirlər? Məgər Peyğəmbər (s)-in xanım Fatimeyi-Zəhra barəsində buyurduğu: “Fatimə mənim bədənimin yarısıdır, hər kəs onu qəzəbləndirərsə, mənə qəzəbləndirmişdir və hər kəs ona əziyyət edərsə, mənə əziyyət etmişdir” hədisini eşitməmişdilərmi?

Bəli, and olsun Allaha! Onu həm eşitmiş, həm də başa düşmüşdülər. Məgər onlar Allahın sözünü eşitməmişdilərmi ki, buyurmuşdur:

قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ

¹ “Təzkirətul-huffaz”, Zəhəbi, 1-ci cild, səh. 3.

“(Ya Peyğəmbər!) De: Mən sizdən bunun (risaləti təbliğ etməyimin) müqabilində qohumluq məhəbbətindən başqa bir şey istəmirəm.”¹

Bu ayə Fatimə, Əli və onların iki övladı barəsində nazil olmuşdur. Görəsən, Peyğəmbər ailəsini sevmək onları qorxutmaq, evlərinə od vurmaqdırmı? Evin qapısı ilə o qədər Fatimə (əleyha-salam)-ı sıxırlar ki, axırda uşağını salır. Atam-anam ona qurban olsun!

Əgər “Allah kitabı və sünnəm” hədisi düz olsaydı, bəs onda Peyğəmbərlə beyət edən Müaviyə və səhabələr hansı haqla Əli (ə)-a lənət edirdilər? Peyğəmbərə göndərdikləri kimi, ona da salavat göndərməyin lazım olması barədə Allahın fərmanını eşitmədilərmi? Onlar Peyğəmbərin bu kəlamını eşitməmişdilərmi ki, buyurur: “Hər kəs Əlini söysə, məni söymüşdür, hər kəs məni söysə, sanki Allahı söymüşdür!”²

Əgər bu hədis düzdürsə, bəs niyə görə sünnət bir çox səhabəyə gizli qaldı və onlar dini hökmlərdə öz nəzəriyyələri ilə fətva verdilər? Dörd məzhəb başçıları da öz nəzərlərinə və qiyasa əməl etdilər!³

Əgər Peyğəmbər (s) Allah kitabını və öz sünnətini insanların haqdan çıxması üçün qərar vermişdisə, belə isə, əhli-sünnə və camaatın çıxardığı bidətlərə ehtiyac yox idi. Bilmək lazımdır ki, hər bidət azğınlıq gətirir və hər azğınlıq oddadır.

¹ “Şura” surəsi, 23-cü ayə.

² “Müstədrəki-Hakim”, 3-cü cild, səh. 121ə “Buxari və Müslüm bu hədisi səhih sayıblarə “Tarixul-xüləfa”, Süyuti, səh. 173. “Xəsaishi-Nəsaı”, səh. 169ə “Mənaqibi-Xarəzmi”, səh. 82.

³ “Cameu bəyanil-elm”, 2-ci cild, səh. 61.

Bundan əlavə, alimlər və ağıllı insanlar Peyğəmbərə irad tutub deyərlər: Sünnətini öz başına buraxıb, onu qorumağı və həyatda ona əməl etməyi xalqa tapşırmadığı bir halda, necə deyir ki:

“Mən sizin aranızda iki qiymətli əmanət qoyuram, əgər onlardan yapışsanız, məndən sonra haqdan azmazsınız. Onlardan biri Allahın kitabı və digəri mənim sünnətimdir.”

Əgər onlara desək ki, Peyğəmbər (s) özü sünnətini yazmağa icazə verməmişdir, onda bizə gülürlər. Necə ola bilər ki, özü müsəlmanlara hədis yazmağa icazə vermir, amma bununla belə deyir: Sizin aranızda öz sünnətimi qoymuşam?!

Amma bütün bunlarla yanaşı, Quranda nasix və mənsux, xas və am (xüsusi və ümumi), möhkəm və mütəşabih ayələr olduğu kimi, sünnədə də bu vardır. Yalnız bu fərqlə ki, Quranın hamısı səhihdir. Çünki onu qorumağı Allah Özü Öz öhdəsinə götürmüşdür. Amma sünnədə olan yalan hədislər düz hədislərdən daha çoxdur. Beləliklə Peyğəmbər (s)-in sünnəni, məsum bir imamın olmasına daha çox ehtiyaclıdır ki, səhih hədisi qeyrisindən ayırsın.

Məgər görmürsünüz ki, Allah necə Quranın mübəyyinə (aşkarediciyə) ehtiyacı olmasını bildirir? Mütəal Allah buyurur:

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ

“Sənə bu Quranı nazil etdik ki, insanlara göndəriləni (hökmləri, halal və haramı) onlara izah edəsən.”¹

1 “Nəhl” surəsi, 44-cü ayə.

Əgər Peyğəmbər onu açıqlamasaydı, xalq Allahın əhkamını tanıya bilməzdi. Baxmayaraq ki, Quran onların öz dilində nazil olmuşdu.

Quranda bəzi vacib əməllər vardır ki, açıqlanmasında Peyğəmbər (s)-ə ehtiyac vardır. O cümlədən: namaz, zəkat, oruc, həcc kimi vacibləri qeyd etmək olar. Bütün bu vaciblərin necə yerinə yetirilməsində Peyğəmbər (s)-ə ehtiyac vardır.

Əgər Quranın (ki, heç cür ixtilaf və batilliyə onda yol yoxdur) aşkarediciyə ehtiyacı varsa, belə isə sünnətin daha artıq buna ehtiyacı vardır. Çünki onda çoxlu ixtilaf olmaqla yanaşı, əlavə olunmuş yalan hədislər də vardır. Hər düşünən ağıl bunu təsdiq edər ki, bütün peyğəmbərlər öz risalətlərinə diqqət yetirmiş, özlərindən sonra (onun vəzifələrini yerinə yetirməyə) Allahın göstərişi ilə canişin qoymuşlar.

Elə buna görə də Peyğəmbər ümmətin arasında Əli ibni Əbi Talib (ə)-ı özünün canişini olmağa hazırlamış, hələ uşaqlıqdan peyğəmbərlik əxlaqı ilə böyütmüşdü. Böyüdükdən sonra bütün elmləri ona öyrətmişdi.

Heç vaxt vermədiyi sirləri ona vermişdi. Dəfələrlə xalqı ona tərəf hidayət edib demişdi: “Bu, mənim qardaşım, vəsim və canişinimdir.” Daha sonra buyurmuşdu: “Mən ən yaxşı Peyğəmbərim, Əli ən yaxşı vəsi və məndən sonra xalqın ən yaxşısıdır.”

Bir daha buyurur: “Mən Quranın nazil olmasında mübarizə etdim. Əli Quranın açıqlanmasında mübarizə aparacaq. O, ixtilafı olan məsələləri xalq üçün açıqlayacaq.”

Buyurur: “Mənim tərəfimdən Əlidən başqa heç kim xəbər çatdırmayacaq. O, məndən sonra bütün möminlərin sərvəridir.”

Yenə buyurur: “Əlinin mənə olan nisbəti, Harunun Musaya olan nisbəti kimidir. Mən ondanam, o da məndəndir. O, mənim elmimin qapısıdır.”¹

Elmi və tarixi dəlillərlə sabit olur ki, Həzrət Əli (ə) yeganə elmi şəxsiyyət idi ki, hamı ona müraciət edirdi. Əhli-sünnətin ümmətin alimi adlandırdıqları İbni Abbas Həzrət Əli (ə)-in şagirdlərindən olmuşdur. Buradan başa düşülür ki, müsəlmanların bütün elmi Əlidəndir.²

Misal üçün: Bu cür təsəvvür edib deyirik: Əgər “Allahın kitabı və sünnəm” hədisi “Allahın kitabı və Əhli-beytim” hədisi ilə uyğun və münasib olmazsa, onda gərək ikincini irəli salaq. Belə halda bütün müsəlmanlara Əhli-beytə müraciət etmək imkanı yaranacaqdır. Quran və sünnəti onlardan öyrənə biləcəklər.

Amma əgər birinci hədisi – “Allahın kitabı və sünnətim” hədisini qəbul etsək, həm Quran və həm də sünnətdə sərgərdan qalarıq. Tanınmamış hökmləri bizə açıb bəyan etmək üçün bir kəsi tapa bilmərik. Alimlərin ixtilaf etdikləri məsələlər də həll olmamış qalar.

Sözsüz, belə bir halda hər hansı alimin sözünə qulaq assaq, ya hər hansı məzhəbə itaət etsək, dəlilsiz

¹ Qeyd etdiyimiz bütün rəvayətləri əhli-sünnə və camaat düzgün saymışdır.

² “Nəhcül-bəlağənin izahı (giriş)”, İbni Əbil-hədid öz qələmi ilə yazmışdır.

və sübutsuz iş görmüş olarıq. Mütəal Allah Quranda buyurmuşdur:

وَمَا يَتَّبِعْ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا

“Onların əksəriyyəti yalnız zənnə uyar, zənn isə əsla həqiqət ola bilməz.”¹

Mən bu məsələ üçün nümunə gətirib əziz oxucuya mətləbin nə qədər düz olduğunu çatdıracağam.

Əgər Qurani-Kərimdə dəstəmaz ayəsinə diqqət etsək:

وَأَمْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلِكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ

“(Yaş əlinizlə) başınızı və hər iki topuğunuza qədər ayaqlarınızı məsh edin” – ilk baxışda ayaqların da baş kimi məsh olunmasının lazım olmasını başa düşürük. Amma müsəlmanların əməlinə diqqət etdiyiniz zaman ixtilaf olduğunu müşahidə edirik. Əhli-sünnət ayaqlarını yuyur, şiə isə məsh edir.

Belə bir halda şəkkə düşüb nə edəcəyimizi bilmirik. Əgər əhli-sünnət və camaata müraciət etsək, görərik ki, onların alimləri öz aralarında da bu haqda ixtilaf etmişlər. Onlardan bəzisi ayəni nəsblə – “ərculəkum” və bəzisi isə cərlə – “ərculikum” oxumuşdur.

Hər iki oxunuşu düz bilib deyirlər: Hər kəs nəsblə oxuyubsa, ayağı yumağı vacib və hər kəs cərlə oxuyubsa, ayaqları məsh etməyi vacib bilmişdir.

Əhli-sünnənin böyük alimi ədəbiyyatşünas Fəxri Razi² bu məsələyə çatanda deyir: Hər iki qiraət düzdür və hir ikisi məsh etməni vacib edir. Çünki “ərcul” kəlməsi ya “nəsb” məhəllindədir, ya da ona “cər”

¹ “Yunus” surəsi, 36-cı ayə.

² “Təfsiri :əbir”, imam Fəxri Razi, 11-ci cild, səh. 161.

verilmişdir. Daha sonra əlavə edir: Quran bizə məshi gətirmiş, sünnət isə ayağı yumağı vacib etmişdir.

Əziz oxucu! Gördüyün kimi, əhli-sünnət alimi bizi sərgərdanlıqdan çıxara bilmədi. Öz sözü ilə bizdə daha artıq qarışıqlıq və şəkk yaratdı. Necə ola bilər ki, sünnət Quranla müxalif olsun?!

Peyğəmbərin Quranla müxalifətçilik etməsi heç cür mümkün deyildir. O, ayağını Quranın dediyinin əksinə olaraq yumamışdır. Əgər Peyğəmbər (s) dəstəmaz aldığı zaman ayaqlarını yumuş olsaydı, onda böyük səhabələr onunla müxalifətçilik etməzdilər. Elm və bilikdə nümunə olan Əli ibni Əbi Talib, İbni Abbas, Həsən və Hüseyin, Hüseynə ibni Yəman, Ənəs ibni Malik və ayəni cərlə oxuyan səhabələr çoxluq təşkil edirlər. Peyğəmbər (s)-in pak Əhli-beytinin ardıcılları olan şüalər əksəriyyətdə olub, dəstəmazda məşin vacibliyini deyirlər.

NECƏ HƏLL ETMƏLİ?!

Əziz oxucu! Gördüyün kimi, (nə qədər etimadlı olsa belə) müsəlman öz şəkkində sərgərdan qalıb düz yolu tapa bilmir. Hansı hökmün Allahın həqiqi hökmü olduğunu, hansının isə olmadığını düşünə bilmir.

Mən bilərəkdən Qurandan bu nümunəni zikr etdim. Əziz oxucu, bu bəhsə diqqət yetirməklə əhli-sünnət və camaat alimlərinin ixtilafının nə həddə olduğunu başa düş. Çox sadə və eyni zamanda Peyğəmbərin iyirmi üç il həyata keçirdiyi bir məsələdə necə də ixtilaf etmişlər?

Bu məsələni Peyğəmbər (s)-in bütün yaxınları bilməliydi. Amma əhli-sünnət alimləri qiraətdə ixtilaf

etmiş, bəzi vaxt nəsb və bəzi vaxt cərlə oxumuşlar. Elə bu ixtilafın nəticəsidir ki, şəri hökmdə anlaşılmazlıq irəli gəlmişdir.

Alimlər Quranın təfsirində və həmçinin şəri hökmləri ələ gətirməkdə cürbəcür qiraətlərə görə böyük ixtilafdadırlar.

Əgər onların Quranda olan ixtilafı belə aşkardırsa, sözsüz ki, sünnədə daha da aşkar olacaqdır.

HƏLL YOLU NƏDƏDİR?

Quran və sünnətin şərhində etimad olunan adamlara müraciət etməyin vacib olmasına əqidən vardırsa, sənin fikrincə ağıllı şəxs və kəlam əhli kimdir? Quran və sünnət insanların səhvə düşməsinin qarşısını ala bilməmiş, hər ikisi sakit durmuşlar. Dəstəmaz ayəsində gördüyümüz kimi, bir ayəni neçə cür təfsir etmək mümkündür. Elə buna görə də Quran və sünnətin həqiqətlərinə ağıllı olan alimlərə ehtiyacımız vardır. Belə olduqda, o alimlər kimlərdir?

Əgər desək ki, “onlar başda səhabələr olmaqla ümmətin alimləridir,” – səhv etmiş olarıq. Gördüyümüz kimi, onlar dəstəmaz və başqa hökmlərdə ixtilaf etmişlər. Hətta onların bu ixtilafı bir-birini təkfir etməyə gətirib çıxarmışdır.

Əgər dörd məzhəb başçısının sorağına getməyə təklif etsəniz, yenə də müşkül həll olunmamış qalacaqdır. Bildiyimiz kimi onların özlərinin çoxlu fiqhi məsələlərdə ixtilafı vardır. Hətta ixtilafı o yerə çatmışdır ki, bəziləri namazda “Bismillah” (Allahın adı ilə) deməyi məkrüh saymışlar. Bəziləri isə onsuz namazı batil bilmişlər. Bundan əlavə, bu məzhəblərin

hakimlər tərəfindən yaranmasını keçmiş bəhslərdə gördük və bildik ki, onların zəmanəsi Peyğəmbərdən çox sonra olmuşdur. Belə ki, onlar səhabələri yaxşı tanımamışlar, o ki, qaldı Peyğəmbər (s).

Beləliklə, bizim qarşımızda yalnız bircə yol qalır. O da Peyğəmbər (s)-in pak Əhli-beytinə müraciət etmək yoludur. Allah onları pak etmiş və çirkinlikdən uzaqlaşdırmışdır. Onlar elə bir insanlardır ki, elmdə və təqvada heç kəs onlara çata bilməz. Onlar yalan və səhvədən uzaqdırlar. Bu, Quran ayəsi¹ və əziz Peyğəmbərin sözüdür.²

Allah onları seçməklə Quran və din elmini onlara bağışladı. Xalqın ehtiyacı olduğu hər şeyi Peyğəmbər (s) onlara öyrədərək ümməti onlara itaət etməyə çağırdı və buyurdu: “Mənim Əhli-beytim sizin aranızda Nuhun gəmisinə bənzəyir. Hər kəs ona minərsə, nicat tapar və hər kəs ondan ayrılırsa, qərqr olar.” Əhli-sünnə alimlərindən olan İbni Həcər bu hədisi səhih sayıb buyurmuşdur: “Nuhun gəmisinə bənzətməkdən məqsəd onları sevmək, Peyğəmbər (s)-in zəhmətlərinə görə onlara hörmət bəsləmək, onların elmlərindən istifadə etməklə Allahla müxalifətçilik etmək qaranlığından nicat tapmaqdır. Onlardan ayrılan hər kəs naşükürlük dəryasında batar və qudurğanlıq səhralarında məhv olar.”³

¹ Mütəal Allah buyurur:

“İnnəma yuridullahu liyuzhibə ənkumur-ricəsə Əhləl-bəyti və yutəhhirəkum tətəhira.” (“Əhzab” surəsi, ayə: 33.)

² “Səqəleyn” hədisi. (Onların Quranın kənarında qərar verilməsi hər bir səhv və yalandan uzaq olmalarını göstərir.)

³ “Əs-səvaiqul-möhriqə”, İbni Həcər, səh. 152.

Daha artıq məlumat əldə etmək istəyənlər “Əl-müraciət” və “Əl-qədir” kitablarına müraciət edə bilərlər.

Beləliklə, şüalər Peyğəmbər (s)-in sünnəsinə həqiqi əməl edənlərdir. Əhli-sünnə və camaat isə haqq yoldan çıxmış rəhbərlərindən itaət edirlər. O kəslərə ki, onları düz yoldan çıxarmış və qaranlıqlarda öz başlarına buraxmışlar.

Xalis bəndələrini Öz haqqa yoluna hidayət edən Allaha şükür edirik!

ŞİƏ FİQHİNİN MƏNBƏSİ

Hər kəs on iki imama itaət edən şüenin fiqhində axtarış aparsa, onların bütün məsələlərdə – on iki imamın vasitəsilə – Peyğəmbərə müraciət etdiklərini görə bilər.

Onların fiqhində yalnız iki mənbə vardır: Quran və sünnə. Yəni birinci mənbə Qurani-Kərim, ikinci mənbə isə Peyğəmbərin sünnəsidir. (Allahın salavat və salamu ona olsun.) Bütün tarix boyu şüenin nəzəri bu olmuşdur. Onlardan heç biri özlərindən bir sözü demələrinə, ya bir hökmü vermələrinə iddia etməmişlər.

Həzrət Əli (ə)-i xilafətə seçdikləri vaxt onunla şərt bağlayıb dedilər: İki şeyxin – Əbu Bəkr və Ömər in yolunu tut. Həzrət buyurdu: Allah kitabından və Peyğəmbərin sünnəsindən başqa heç nəyə itaət etməyəcəyəm.¹

¹ Bəzi vaxtlarda “və öz ictihadına” sözü işlədilmişdir ki, yalan və sonradan hədisə qoşulmadır.

Biz gələn bəhslərdə Həzrət Əli (ə)-in həmişə Peyğəmbərin sünnəsinə sadıq qalması barədə danışacağıq. O, həmişə sünnəyə vəfalı qalıb ümməti ona tərəf qaytarmağa çalışmışdır. Belə ki, xəlifələr ona qəzəblənmiş, xalqı ondan incik salmışdılar.

İmam Baqir (ə) həmişə buyurardı: “Əgər biz sizə özümüzdən söz demiş olsaq, həm özümüzü haqq yoldan uzaqlaşdırmış olarıq, həm də sizi haqdan çıxarıq. Biz sizinlə Allah və Peyğəmbərdən olan aydın dəlillərlə danışırıq.”

Bir daha buyurur: “Ey Cabir! Biz əgər sizə öz istəyimizlə söz deyib, şəxsi nəzərimizi bəyan etsək, biçərə olarıq. Biz sizinlə Peyğəmbərdən saxladığımız rəvayətlərlə (qızıl saxlanan kimi) danışib, söz deyirik.”

İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurur: “Allaha and olsun! Biz nə ürəyimizin istəyi ilə, nə də şəxsi nəzərimizlə söz deyirik. Biz Allahımızın sözündən başqa bir söz demirik. Sizə verdiyimiz hər bir xəbər Allah rəsulundandır və öz nəzərimizlə heç nə demirik.”

Alimlər və müctəhidlər də özlərindən heç nə demirlər. Onların da dediklərinin hamısı Əhli-beytdəndir.

Hətta, əgər əsrin böyük mərcəyi Seyyid Məhəmməd Baqir Sədrə müraciət etsək, görərik ki, fiqhın ibadətlər və müamilələrə aid olan əməli risaləsində deyir:

“İstinbat etdiyimiz fiqhi mənbələrin barəsində xülasə danışmağı lazım bilirəm. O mənbələr elə qiymətli rəvayətlərdir ki, hədis rəvayət etməkdə təqvalı

olan, düz danışan ravilərdən bizə gəlib çatmışdır.¹ Amma qiyas, istehsan və bunlar kimi şeylərə itaət etməyə şəri icazəmiz yoxdur.

(Şəri dəlilləri ələ gətirməkdə istifadə olunan yollardan biri də əqlidir.)

Müctehidlər və əxbarilər ona əməl etmənin barəsində ixtilaf etmişlər. Amma biz əqli dəlilə bağlı olan bir şey ələ gətirə bilmədik. Baxmayaraq ki, ona əməl etməni biz caiz bilirik. Çünki əql ilə sabit olan hər şey, eyni halda kitab və sünnətlə də sabit olur.

O ki, qaldı icmaya, biz onu kitab və sünnənin kənarında, ayrıca bir dəlil saymırıq, yalnız bəzi yerlərdə ona etimad edirik.

Beləliklə, bizim üçün iki mühüm mənbə vardır: Biri Quran, digəri isə sünnədir. Allahdan bizi o iki əslə itaətə hidayət etməsini istəyirik. Hər kəs o iki mənbədən tutsa, möhkəm bir ipdən tutmuşdur, o ip heç vaxt qırılmaz. Allah eşidən və biləndir.

Bəli, biz bunu həmişə şiə arasında hakim görmüşük. Onlar bu ikidən başqa heç nəyə etimad etmirlər. Onlardan heç biri qiyas və istehsan üzündən fətva verməmişlər. İmam Sadiq (ə)-la Əbu Hənifə arasında olan bəhs məşhurdur. O bəhsdə imam onu bəhsdən çəkindirərək buyurur: “Allahın dinində qiyas etmə. Əgər şəriət qiyasla qarışarsa, din aradan gedər. İlk qiyas edən İblis olmuşdur. O, Adəm barəsində dedi: Mən ondan yaxşıyam, məni oddan, onu isə gildən yaratmışan.”

¹ “Əl-fətavil-vazihe”, Şəhid Baqir Sədr, səh. 98.

Bunlar şianin mənbəsidir. İmam Əli ibni Əbi Talib (ə)-in vaxtından bu günə qədər şialər ona müraciət edirlər. İndi isə əhli-sünnə və camaatın fiqhinə diqqət edək.

ƏHLİ SÜNNƏ VƏ CAMAATIN FİQH MƏNBƏSİ

Əhli-sünnə və camaatın fiqhinə müraciət etsək, onun Quran və sünnətdən çox uzaq olduğunu görürük.

Onların mənbəsi Quran və sünnədən əlavə rəşidin xəlifələri, səhabə və onlardan sonra gələnlərin (tabein) sünnəsidir. (Onlar hamısı hədis alimləridir.) Daha sonra qiyas, istehsan, icma onların mənbələrindəndir.

Onların fikrinə görə dediyimiz bu mənbələr Allahın dininə hakimdirlər.

Dəlilsiz söz deməmək və başqalarının töhmətinə məruz qalmamaq üçün onların özlərindən bir neçə dəlil gətiririk. Əzizi oxucunun bu barədə yaxşı nəticə almasına ümidvarıq.

Biz əhli-sünnə ilə ilk iki mənbə haqqında (Quran və sünnə) bəhs etmirik. Çünki bu iki mənbədə onlarla ixtilafımız yoxdur. Vacib də elə budur ki, bu iki mənbəyə müraciət edilsin Nəql, əql və icma da onu göstərir. Mütəal Allah buyurur:

وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا

“Peyğəmbər sizə hər nə versə, onu götürünə nəyi qadağan edirsə, ondan əl çəkin.”¹

Həmçinin:

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا

¹ “Həşr” surəsi, 7-ci ayə.

“Allah və Peyğəmbəri bir işə hökm etdiyi zaman heç bir mömin kişiyyə və qadına öz işlərində başqa yol seçmək (öz ixtiyarları ilə ayrı cür hərəkət etmək) yaraşmaz.”¹

Bunlardan əlavə, daha başqa ayələr vardır ki, şəri hökmlərin, yalnız Kitab və Peyğəmbərin sünnəsindən ələ gəlməsini göstərir. Amma bizim onlarla söhbətimiz onların özlərindən artırdıqları başqa mənbələr haqqındadır.

BİRİNCİ: RAŞİDİN XƏLİFƏLƏRİ

Onlar bu hədislə istidlal edirlər: “Siz mənim sünnəmdə, məndən sonra raşidin xəlifələrin sünnəsinə itaət edin, onlardan möhkəm tutun.”²

“Düz danışanlarla birlikdə” kitabında bu hədis barəsində söhbət etmişdik. Hədisdə olan raşidin xəlifələrindən məqsəd Əhli-beyt imamlardır. O kitabı oxumayanlar üçün burada bir neçə dəlil gətiririk.

Buxari, Müslüm və digər hədisçilər Allah rəsulunun xəlifələrinin on iki nəfərdə tamamlanmasını demişlər. Həzrət buyurur: “Mənim canşinim on nəfərdir. Hamısı Qüreyşdəndir.” Bu səhih hədis göstərir ki, məqsəd Əhli-beyt imamlarıdır.

Deyə bilərsiniz ki: İstər şiələrin dediyi Əhli-beyt imamları olsun, istərsə də sünnülərin dediyi dörd raşidin xəlifələri, hər halda fiqh mənbəsi üç şeydir: Quran, sünnə və xəlifələrin sünnəti.

¹ “Əhzab” surəsi, 36-cı ayə.

² “Termizi”, 5-ci cild, səh. 43, hədis: 2676ə “Sünəni ibni Macə”, 1-ci cild, səh. 15-16, hədis: 42ə “Şəbul-iman”, Beyhəqi, 6-ci cild, səh. 67, hədis: 7516ə “Müsnədi Əhməd ibni Hənbəl”, 4-cü cild, səh. 126-127.

Bu söz əhli-sünnət məzhəbinə görə düz, şüələrin məzhəbinə görə isə düz deyildir. Çünki (irəlidə dediyimiz kimi) Əhli-beyt imamları özlərindən (dinə) heç nə artırmamışlar. Onlar öz cədləri Allah rəsulundan öyrəndikləri və saxladıkları sünnəti lazım olan zaman xalqa çatdırırdılar.

Amma əhli-sünnət və camaat öz kitablarını Əbu Bəkr və Ömər in sünnəti ilə doldurmuş və fiqh in əsası qərar vermişlər. (Hərçənd ki, kitab və sünnətlə müxalif olmuş olsun.)

Sözsüz, Ömər və Əbu Bəkr bu hədisə daxil deyildirlər. Əgər Həzrət Peyğəmbər (s)-in bu hədisdən məqsədi onlar olsaydı, onda Həzrət Əli (ə) onların sünnəsi ilə hökumət etməkdən boyun qaçırmazdı.

Başqa bir tərəfdən əgər Həzrətin məqsədi onlar olsaydı, Həzrət Əli (ə) Peyğəmbər (s)-in sözü ilə müxalifətçilik etməzdi və onların sünnətinə əməl edərdi.

Beləliklə, hədis Ömər və Əbu Bəkr in rəşidin xəlifələrdən olmamasını göstərir. Hərçənd əhli-sünnət Əbu Bəkr, Ömər və Osman ı rəşidin xəlifələrindən bilir. Həzrət Əli (ə)-a gəldikdə isə onu uzun müddət rəşidin xəlifələrindən bilməmiş, sonradan onlara əlavə etmişlər. Ondən öncə isə o həzrətə minbərlər üstündə lənət göndərir dilər, Belə olan surətdə, necə deyə bilərlər ki, onun sünnəsinə itaət etmişlər?!

Əgər Cəlaləddin Süyutin in “Tarixul-xüləfa” kitabında gətirdiyi rəvayətə diqqət etsək, əqidəmizin nə qədər düz olmasını başa düşə bilərik.

Süyuti Hacib ibni Xəlifədən nəql edib yazır: Ömər ibni Əbdül-Əzizin xilafəti zamanı moizə etdiyini

gördüm. O öz xütbəsində dedi: Ağah olun, o şeyi ki, Allah rəsulu və onun iki yoldaşı sünnət qoyubdur, bizim dinimizdir və ona itaət edəcəyik. Onlardan başqa hər şey ki, adət və sünnət olubdur, boşlayacağıq.¹

Həqiqət burasındadır ki, səhabələrdən bir çoxu və o cümlədən Əməvi və Abbasi xəlifələri bu fikirdədilər ki, Əbu Bəkr, Ömər və Osmanın sünnəti eynilə dinin özüdür. Ona əməl etməli və öz həddində saxlamalıdır.

Beləliklə, əgər bu üç xəlifə Peyğəmbərin sünnətinin yayılmasının qarşısını alarsa (irəlidə gördük ki, elə aldılar da), onda təkcə onların sünnətinə əməl etməkdən savayı bir şey qalmır.

İKİNCİ: BÜTÜN SƏHABƏLƏRİN SÜNNƏSİ

Əldə olan şahid və dəlillərə görə, əhli-sünnə və camaat heç bir istisna olmadan bütün səhabələrə itaət edirlər.

Onlar bu barədə əsas olmayan bir hədislə istidlal edirlər. Biz bu hədis haqqında “Düz danışanlarla birlikdə” kitabında geniş bəhs etmişik. Hədis belə deyir: “Mənim səhabələrim ulduza bənzəyir, onların hansına itaət etsəniz, yolu taparsınız.” İbni Qəyyim Covziyyə bu hədisin səhabənin nəzərinin höccət olmasına dəlil olmasını bildirir.²

Şeyx Əbu Zöhrə bu həqiqətə etiraf edib deyir: Görürük ki, əhli-sünnə fəqihləri, səhabələrin bütün

¹ “Tarixul-xüləfa”, Süyuti, səh. 241.

² “Elamul-muvəqqiin”, 4-cü cild, səh. 122.

fətvalarına əməl edirlər”. Başqa bir yerdə əlavə edib deyir:

“Səhabələrin sözlərinə və fətvalarına istidlal etmək əksər fəqihlərin adətidir. Şiələr isə bu barədə onlarla müxalifdir.”¹

Amma İbni Qəyyim Covziyyə fəqihlərin nəzəriyyəsini qırx altı üsulla isbat etmişdir ki, onların hamısı möhkəmdir.

Biz Şeyx Əbu Zöhrəyə deyirik: Quran və sünnə ilə müxalif olan dəlillər necə möhkəm ola bilər?! İbni Qeyyimin gətirdiyi bütün dəlillər hörümçək toruna bənzəyir. Sən özün onları bir-birindən ayırıb deyirsən:

“Şukani deyir: Həqiqət səhabələrin sözünün höccət olmamasıdır. Çünki sübhan olan Allah Mühəmməd (s)-dən başqa heç kəsi bu ümmət üçün göndərməmişdir. Bizim bir Peyğəmbər (s)-dən başqa peyğəmbərimiz yoxdur. Ondan sonra gələn səhabələr və başqalarının vəzifəsi Kitab və sünnədə olan dinə itaət etməkdir. Hər kəs Allahın dinində bu ikidən əlavə bir şeyin olmasını desə, dində sabit olması mümkün olmayan bir söz demişdir. Allahın fərman vermədiyini bir qanun çıxarmışdır.”²

Salam olsun Şukaniyə ki, haqqı söyləmiş, düz söz dilinə gətirmişdir və məzhəb təsiri altına düşməmişdir. Onun sözü hidayət imamlarının sözü ilə uyğundur. Əgər əməli də sözü ilə uyğundursa, onda Allah onu sevindirsin.

¹ Bu daha bir dəlildir ki, şiə Quran və sünnədən başqa heç nəyə etimad etmir.

² Şeyx Əbu Zöhrənin kitabı, səh. 102.

ÜÇÜNCÜ: TABEİNİN SÜNNƏSİ

Biz əhli-sünnə və camaatın tabeinin nəzərlərinə əməl etməsini görürük. Ovsai, Süfyan Suri, Həsən Bəsri, İbni Üyeynə və bir çox başqaları öz iddialarına görə, dörd məzhəb imamlarının ictihadına əməl edir, onlara təqlid edirlər. Baxmayaraq ki, dörd məzhəb imamları tabeinin tabeləridir.

Səhabələr çox yerdə öz səhvlərinə etiraf etmiş və demişlər: Biz bəzi şeylər demişik ki, onlara özümüzün etiqadımız yoxdur. Əbu Bəkr bir məsələnin cavabında deyir: “Mən öz nəzərimi deyirəm. Əgər düz çıxarsa, Allahdandır. Əgər düz olmazsa, ya məndən, ya da Şeytandandır.” Ömər öz yoldaşlarına deyir: “Mümkündür sizin xeyrinizə olmayan fətvalar verəm və mümkündür sizin xeyrinizə olan işlərdən sizi saxlayam.”¹

Əgər onların elmi bu qədədirsə və özləri zənn və gümana əməl edirlərsə, müsəlmanlara layiqdirmi ki, İslamı tanıdıqları halda, onların sözlərini və sünnətini mötəbər sayıb, fiqhi mənbələrindən istifadə etsinlər. Bütün bunlardan sonra “mənim yoldaşlarım ulduz kimidir” hədisindən əsər-əlamət qalarmı?

Peyğəmbərin məclisində iştirak edib elm öyrənən səhabələr belə olarsa, onlardan sonra onlardan elm öyrənən və fitnələrdə iştirak edənlərin halı necə ola bilər?

Dörd məzhəb imamları Allah dinində öz nəzəriyyələri əsasında söz demiş və etiraf etmişlər ki, sözlərini ehtimal və güman üzündən deyirlər.

¹ “Nisa” surəsi, 59-cu ayə.

Onlardan biri deyir: Bu bir şeydir ki, mən onu düz bilirəm. Mümkündür, bir başqasının nəzəri də düzgün olsun. Əgər belədirsə, nə üçün müsəlmanlar özlərini onlara itaətə məcbur edirlər?

DÖRDÜNCÜ: ƏMİRLƏRİN ÜSULU

Əhli-sünnə və camaat bu üsulu “Səvafiul-ümərə” adlandırırlar. Bu ayəni də “Ətiullahə və ətiur-rəsul və ulul-əmrü minkum” **(Allaha, Peyğəmbərə və özünüzdən olan ixtiyar sahiblərinə itaət edin!)**¹ onların barəsində olduğuna dəlil gətirirlər.

Onlar “ulul-əmr”dən məqsədin – hansı yolla hakimiyyəti gəlmələrinə baxmayaraq – bütün əmirlərin olduğunu zənn edirlər. Etiqadları da budur ki, bu hakimləri Allah onların boyunlarına mindirmişdir. Buna görə də onlara itaət edib, sünnələrinə əməl etmək vacibdir!!!

İbni Həzəm Zahiri əhli-sünnə və camaatın cavabında deyir: Sizin dediyinizdən belə çıxır ki, əmirlər Allahın dinində və Peyğəmbərin şəriətində istədiklərini batil və istədiklərini də ona əlavə edə bilirlər. Bu barədə dinə bir şey artırmaqla, ondan bir şey azaltmağın arasında fərq yoxdur. Hər kəs buna icazə verərsə, ümmətin icmasına əsasən kafirdir.

Zəhəbi İbni Həzəmə cavab verərək deyir: Bu, düzgün xəbər deyildir. Çünki ümmətin bütün alimləri – Davud ibni Əli və onun ardıcıllarını çıxmaqla – bu nəzərdədirlər ki, “ulul-əmr”in öz ictihadı və nəzəri əsasında hökm və fətva verməyə haqqı vardır. Əlbəttə,

¹ “Nisa” surəsi, 59-cu ayə.

bu şərtlə ki, hökm verdikləri hadisə haqqında hər hansı bir nəss olmuş olsun. Və deyirlər: Nəssə və aşkar buyuruq qarşısında ictihad edə bilməzlər. Beləliklə, məlum olur ki, onlar icazə verilmiş şeyləri dinə artırma bilirlər, amma istədiklərini batil edə bilməzlər.

Biz Zəhəbinin cavabında deyirik: Sən hansı icmadan danışırısan, halbuki özün Davud ibni Əli və ardıcılarını istisna edirsən?! Niyə görə onun ardıcıllarının adını çəkmirsən? Nə üçün Əhli-beyt imamlarını və şüələri istisna etməyibsən? Sənin fikrincə, onlar İslam ümməti deyil?! Yoxsa əmirlərə yaxın olmaq istəyi səni onlara dinə istədiklərini artırmaq icazəsi verməyə məcbur edib? Məgər İslam adı ilə hökumət edən əmirlər Quran nəsslərindən, ya Peyğəmbər nəsslərindən bir şey bilirdilərmə ki, o yerdə də dayanaydılar?

Öncə dediyimiz kimi, əgər ilk iki xəlifə (Əbu Bəkr və Ömər) Quranın və Peyğəmbərin nəssləri ilə müxalifətçilik etmişlərsə, onlardan sonra gələnələr bu dəyişilmiş nəsslərə necə bağlı qala bilirlər?

Əgər əhli-sünnət və camaat fəqihləri hakimlərin Allahın dinində istədiklərini etməyə icazə verirlərsə, onda Zəhəbinin onlara itaət etməsi heç də təəccüblü deyildir.

“Təbəqatul-fuqəha” kitabında gəlmişdir ki, Səid ibni Cübeyr dedi: Abdullah ibni Ömərdən ilanım hökmü haqqında soruşdum.

Dedi: İstəyirsən desinlər ki, İbni Ömər elə dedi, İbni Ömər belə dedi?!

Dedim: Bəli, sənin dediyinlə şad və qane oluruq.

İbni Ömər dedi: Bu barədə əmirilər danışmalıdır. Allah, Onun Peyğəmbəri və onlardan xəbər verənlər gərək danışsınlar.

Səid ibni Cübeyrdən rəvayət olmuşdur ki, belə dedi: Rəca ibni Həyat Şamın böyük fəqihlərindən idi. Onun barəsində axtarış apardıqda, gördüm ki, şamlıdır və deyir: Əbdül-Məlik ibni Mərvan bu barədə belə demişdir.¹

İbni Sədin “Təbəqat” kitabında Müseyyib ibni Rafedən nəql edirlər ki, dedi: Əgər bir şeyin haqqında qəzavət ola və onun barəsində nə Qurandan və nə də sünnətdən bir söz olmaya, onu “səvafiyul-üməra” adlandırır, onların öhdəsinə buraxırlar. Onlar da elm əhlini o işə görə yığır və sonda alınan nəticə hər nə olur-olsun haqdır.²

Biz isə deyirik: Quran buyurmuşdur:
*وَلَوْ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضُ بَلْ جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ
وَأَكْثَرُهُمُ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ*

“Əgər haqq (Quran) onların nəfslərinin istəklərinə tabe olsaydı (və ya Allah onların istədikləri kimi hərəkət etsəydi), göylər, yer və onlarda olanlar (bütün məxlular) korlanıb gedərdi. (Aləm bir-birinə qarışıb, nizamı pozulardı.) Xeyr, Peyğəmbər onlara haqla (Quranla) gəldi, lakin onların əksəriyyəti haqqı xoşlamır.”³

¹ “Təbəqatül-füqəha”, Səid ibni Cübeyrin həlilə “Təbəqati İbni Səd”, 6-cı cild, səh. 258.

² “Təbəqati İbni Səd”,

³ “Möminun” surəsi, 70-71-ci ayələr.

BEŞİNCİ: ƏHLİ-SÜNNƏ FİQHİNİN DİGƏR MƏNBƏLƏRİ

Onların arasında “qiyas”, “istehsan”, “istishab”, “sədde babe zirae və icma” daha çox məşhurdur. İmam Əbu Hənifə hədisləri bir kənara qoyub qiyasa əməl etməkdə çox məşhurdur. Malik isə Mədinə camaatının əməlindən istifadə etmək və “sədde babe zirae”də tanınmış, imam Şafei isə səhabələrin fətvasına müraciət etməkdə şöhrət tapmışdır. O, səhabələri on dərəcəyə bölmüş və onları “əşərətun mubəşşirətun” (behışt müjdəsi verilmiş on nəfər) adlandıraraq başqalarına üstünlük vermişdir. Onlardan sonra ilk hicrət edənlər, sonra ənsar və daha sonra isə fəthdən sonra müsəlman olanları (muslimətul-fəth) qərar verdi. Bu “muslimətul-fəth” həmin o kəslərdir ki, Peyğəmbər (s) Məkkəni fəth edəndən sonra onları bağışlamış və onlar da müsəlman olmuşdular.¹

İmam Əhməd ibni Hənbəl ictihaddan çəkinmək, fətvadan uzaq olmaq, səhabələrə (hər kəs olur-olsun) itaət etməkdə məşhur olmuşdur. Xətib Bağdadi ondan nəql edib deyir: Bir kişi halal və haram barəsində ondan bir məsələ soruşdu. Əhməd ona dedi: Allah səni bağışlasın, bizdən başqa kimdən istəyirsən soruş, fəqihlərdən soruş, Əbu Sovrdan soruş.²

Məruzi ondan nəql edir ki, dedi: Hədis bir yana qalsın, xalqın sualları barəsində də hər kəs məndən bir şey soruşsa, ona cavab verməyəcəyəm.³

¹ “Mənaqibi Şafei”, 1-ci cild, səh. 443-444.

² “Tarixi-Bağdad”, 2-ci cild, səh. 66.

³ “Mənaqibi imam Əhməd ibni Hənbəl”, səh. 57.

Əhməd ibni Hənbəl həmin o kəsdir ki, bütün səhabələrin (heç bir istisna olmadan) ədalətli olması nəzəriyyəsini irəli sürmüşdür. Onun bu nəzəri əhli-sünnət və camaatda çox təsir qoymuşdur.

Xətib Bağdadi tarixi kitabının ikinci cildində Məhəmməd ibni Əbdürrəhman Seyrəfidən nəql etmişdir ki, deyir: Əhməd ibni Hənbələ dedim: Əgər Allah rəsulunun səhabələri bir məsələ haqqında ixtilaf etsələr, onların sözüne diqqət yetirib düz olanına itaət edə bilərikmi?

Mənə dedi: Allah rəsulunun səhabələri arasında nəzər verməyin caiz deyildir.

Dedim: Yolu nədir?

Dedi: Hər hansına istəyirsən, itaət et.

Biz deyirik: Məgər haqla batili bir-birindən ayıra bilməyənlə təqlid etmək olarmı? Təəccüblüdür! Həmişə fətva verməkdən qaçan Əhməd necə olur ki, burada fətva verərək "hər hansı səhabəyə istəyirsən, itaət et" hökmünü verir! Özü də onların sözündə heç bir axtarış aparmır!

Şiə və sünnünün fiqhi mənbələri haqqında qısa da olsa, təhqiq etdik. Bu bəhsdən başa düşürük ki, Peyğəmbər (s)-in sünnəsinə əməl edənlər yalnız şiələrdir. Onu heç nə ilə əvəz etmirlər. İş o yere çatmışdır ki, Peyğəmbər sünnəti onların şüarı olmuşdur. Hətta onların düşmənləri buna şəhadət verirlər.

Amma əhli-sünnətə gəldikdə isə, onlar hər səhabənin, tabeinin və hakimin sözüne itaət edirlər. Onların kitabları və sözləri özlərinin əleyhinə şəhadət verir. Gələn fəsildə (Allahın köməyi ilə) onların işinin

necəliyini görəcək və biləcəyik ki, Peyğəmbərin sünnəsi ilə heç bir işləri yoxdur.

Biz bu barədə nəticə almağı oxucuların ixtiyarına qoyuruq ki, özləri kimin əhli-sünnə və kimin əhli-bidət olması barədə özləri hökm çıxarsınlar.

BƏHSİ TAMAM ETMƏK ÜÇÜN LAZIM OLAN MƏTLƏBLƏR

Demək lazımdır ki, şiələr fiqhi mənbələrinə, o cümlədən Kitaba və sünnəyə vəfadar olmuş, heç vaxt ona bir şey artırmamışlar. Çünki onların imamlarında kifayət edəcək qədər – bütün məsələlər barəsində – nəss olmuşdur.

Bəzi insanlar təəccüb edib deyirlər: Zəmanə günügündən dəyişildiyi halda, bütün məsələlərə aid olan kifayətedici nəss (Əhli-beyt imamlarından) haradandır?

Həqiqəti oxucunun zəhninə yaxın etmək üçün bir neçə məsələyə işarə edirik:

Müsəlmanlar Allahın Həzrət Mühəmməd (s)-i bütün dinləri kamil edən bir şəriətlə göndərməsinə inanırlar. İnsanlar o həzrətə itaət etdikdə kamil insaniyyət yoluna qədəm qoyurlar. Belə ki, ondan sonra heç bir nübüvvət yoxdur və bu həyat o həzrətin nübüvvətilə sona yetir.

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ

“Müşriklərin xoşuna gəlməsə də, onu (İslamı) bütün dinlərin fəvqündə (bütün dinlərdən üstün) etmək üçün Öz Peyğəmbərini doğru yolla və haqq dinlə göndərən Odur!”¹

¹ “Tövbə” surəsi, 33-cü ayə.

Sübhan Allah insanlardan bütün danışqlarında, rəftarlarında Onun əhkamına itaət etmələrini istəmiş, işlərində Ona təvəkkül etmələrini bildirmişdir.

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ

“Allah yanında (haqq olan) din, əlbəttə, İslamdır.”¹

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ

“Kim İslamdan başqa bir din ardınca gedərsə, (o din) heç vaxt ondan qəbul olunmaz.”²

Əgər belədirsə, onda Allahın əhkamı hərtərəfli olmalı, bu çətin yolda insanın ehtiyaclarını ödəməlidir. Bütün çətinliklərə qalib gəlmək, hədələr qarşısında müqavimət göstərmək, müəyyən olunmuş hədəflərə çatmaqda ona yar olmalıdır. Elə buna görə də Allah buyurur:

مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ

“Biz Kitabda (Quranda) heç bir şeyi nəzərdən qaçırmadıq.”³

Beləliklə, Allahın Kitabında deyilməmiş bir şey qalmamışdır.

Amma insan öz dar baxışı ilə Allahın buyurduğu bütün şeyləri dərk edə bilmir. Əlbəttə, bu, dəlilsiz deyildir. Sübhan Allah buyurur:

وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ

¹ “Ali-İmran”, surəsi, 19-cu ayə.

² “Ali-İmran”, surəsi, 85-ci ayə.

³ “Ənam” surəsi, 38-ci ayə.

“Elə bir şey yoxdur ki, Allaha tərif deyib, Ona şükür etməsin, lakin siz onların (dillərini bilmədiyiniz üçün) təqdisini anlamazsınız.”¹

“İnnə min şeyin” (heç bir şey) kəlməsi insan, heyvan və canı olmayanların şükr etməsini göstərir. İnsan canlı heyvanların təsbihini qəbul edə bilər, lakin, daşların (cansızların) təsbihini qəbul etmək onun üçün çətinidir, buna görə də mütəal Allah buyurur:

إِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ

“Biz dağları ona ram etmişdik, onlar axşam və səhər onunla birlikdə (Allahı) təqdis edib, Onun şərinə təriflər deyərdilər.”²

Əgər bunu qəbul edib, iman gətirsək, Quranda qiyamət gününə qədər insanların ehtiyacı olduğu hökmlərin olmasını da, sözsüz, qəbul etməliyik. Amma biz onları başa düşmürük. Sözsüz, onu başa düşən və ona nazil olan adama müraciət etməliyik ki, bütün mənalərini başa düşmüş olsun. O, Allahın Peyğəmbəridir.

وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ

“Biz Quranı sənə hər şeyi (din hökmləri, halal-haramı, günahı və savabı) izah etmək üçün, müsəlmanlara da bir hidayət, mərhəmət və müjdə olaraq nazil etdik.”³

Onu qəbul edib iman gətirsək, çarəsiz qalıb bu həqiqəti də qəbul etməliyik ki, sübhən Allah hər şeyi Öz Peyğəmbəri üçün açıqlamışdır ki, o həzrət də xalqa bəyan etsin. Allah rəsulu da hər şeyi demiş və xalqın

¹ “İsra” surəsi, 44-cü ayə.

² “Sad” surəsi, 18-ci ayə.

³ “Nəhl” surəsi, 89-cu ayə.

qiyamət gününə qədər ehtiyacı olan hər bir şeyi açıqlamışdır.

İndi əgər o həzrətin bütün açıqlaması bizə çatmamışdırsa, onda nöqsanı özümüzdə görməliyik. Bu nöqsan ya bizim zəifliyimizdən, ya nadanlığımızdan, ya da Peyğəmbərlə bizim aramızda olan vasitələrin xəyanətindən baş vermişdir. Səhabələrin bilməməsi və agahlıq tapmaması da bundan istisna deyildir.

Amma mütəal Allah baş verə biləcək bütün ehtimalları bilirdi. Şəriətinin aradan getməməsi üçün Öz bəndələrinin arasından imamlar seçmiş, Öz kitabının elmini onlara irs olaraq vermişdir. Xalqın yanında bəhanə olmaması üçün onun açıqlamasını onlara öyrətmişdir. Mütəal Allah buyurur:

ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا

“Sonra Kitabı bəndələrimizdən seçdiklərimizə miras olaraq verdik.”¹

Allah rəsulu xalqın ehtiyacı olduğu hər bir şeyi onlara bəyan etmişdi. Xalqın qiyamət gününə qədər ehtiyacı olan elmi vəsisi Əli (ə)-a öyrətmişdi. Bu, Həzrət Əli (ə)-in səhabələr arasında məqamının böyüklüyünə dəlidir. O, hər şeyi yaxşı düşünür, güclü hafizə və böyük anlayışa malik idi. Beləliklə, Peyğəmbər bildiklərinin hamısını ona öyrətmiş, ümməti ona tərəf hidayət edərək onu öz elminin “qapısı” tanıtdırmışdır.

Soruşa bilərsiniz ki: Peyğəmbər (s) bütün bəşəriyyət üçün nazil olmuşdur. Ola bilməz ki, birinə məxsus elm versin və digərini ondan məhrum etsin. Deməliyik ki, Peyğəmbər (s) bu barədə təkbaşına bir iş edə bilməz. O, əmri yerinə yetirən bir bəndədir. Allah

¹ “Fatir” surəsi, 32-ci ayə.

ona hər nə buyurursa, o da yerinə yetirir. İslam təkallahlıq dinidir. Bu, Quran, əql və vicdanın şahid olduğu bir həqiqətdir. Mütəal Allah buyurur:

لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا

“Əgər Allahdan savayı o ikisin də yerdə və göydə digər bir ilah (məbud) olsaydı, (göy və yer) məhv olardılar.”¹

Həmçinin buyurur:

وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذْ أَنْزَلَ مَا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ

“Onunla başqa bir Allah olmamışdır, (əgər belə olsaydı) hər Allah öz yaratdığını özü ilə aparardı, bəzisi digərinə üstünlük edərdi.”²

Eləcə də əgər Allah eyni zamanda iki mürsəl Peyğəmbər göndərsəydi, xalq iki yerə bölünərdi.

Mütəal Allah buyurur:

وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ

“Elə bir ümmət yoxdur ki, onun içindən, qorxdığı bir peyğəmbər gəlib getməsin.”³

Eləcə də hər peyğəmbərin öz ümməti arasında canişin və vəsisi olmuşdur ki, xalqın içində olmaqla onları pərakəndəliyə düşərək bir-birindən uzaqlaşmadan saxlasın.

And olsun ki, bu, təbii bir şeydir. Bütün insanlar – alim, cahil, mömin, kafir – bunu bilirlər. Məgər siz görmürsünüz ki, hər qəbilə, hər partiya və hər dövlətin bir prezidenti vardır? Eyni vaxtda xalq iki başçıya itaət edə bilməz.

¹ “Ənbiya” surəsi, 22-ci ayə.

² “Möminun” surəsi, 91-ci ayə.

³ “Fətir” surəsi, 24-cü ayə.

Bütün bu dəlillərlə belə, Allah-taala insanlardan və mələklərdən olan elçilər seçmiş və insanlara rəhbərlik ictimaxarını vermişdir ki, onlar da Allahın fərmanı ilə rəhbərlik etmişlər.

إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ

“Allah Adəmi, Nuhu, İbrahim övladını və İmran ailəsini aləmlər üzərində seçilmiş etdi.”¹

Peyğəmbərlərin sonuncusu olan Həzrət Mühəmməd üçün Allahın seçdiyi imamların hamısı Peyğəmbərin Əhli-beytindəndir, hamısı İbrahimin ailəsindən, bir-birinin övladlarıdır. Peyğəmbər onlara işarə edib buyurur: “Mənim canişinlərim (məndən sonra) on iki nəfərdir və hamısı Qüreyşdəndir.”²

Hər zamanın öz tanınmış imamı vardır. Hər kəs öz zamanının imamını tanımadan dünyadan getsə, dinsiz dünyadan getmişdir.

Sübhan Allah imamı seçmiş, pak etmiş və məsum qərar vermişdir. Ona elm vermişdir, hikmət və elm yalnız layiqlərə verilir.

Bəhsimizin əsl mövzusuna qayıdaq. İmam xalqın ehtiyacı olan hər bir şeyi bilir. Onun bildiklərinin hamısı Kitab və sünnədəndir. Bunların hər ikisi qiyamət gününə qədər xalqın ehtiyacları kənarında olacaqdır. Bu ictimaxar yalnız Əhli-beyt imamlarına qismət olmuşdur. Onlar dəfələrlə “Came” kitablarının olduğunu demişlər. Bu kitabı Peyğəmbər (s) demiş, Əli

¹ “Ali-İmran” surəsi, 33-cü ayə.

² Buxari bu hədisi öz “Səhih”ində, 1-ci cild, səh. 127 və Müslüm öz “Səhih”inin 6-cı cild, səh. 3-də sənədlə gətirmişdir.

(ə) isə yazmışdır. Xalqın qiyamət gününə qədər olaraq bütün ehtiyacaları orada qeyd olunmuşdur.

İşarə etdiyimiz kimi, həmin səhifə həmişə Əli (ə) yanında olmuş, onu hər yerə özü ilə aparmış, Buxari və Müslüm öz səhihlərində ona işarə etmişlər. Heç bir müsəlman onu inkar edə bilməz.

Beləliklə, Əhli-beyt imamlarına bağlı olan şiələr şəri məsələlərdə Quran və sünnə əsasında hökm edirlər, buna görə də heç vaxt başqa bir şeydən istifadə etməyə ehtiyacları olmamışdır.

Amma əhli-sünnə və camaat çarəsiz qalıb ictihad, qiyas və bir çox başqa şeylərdən istifadə etmişlər. Səbəbi də əllərində lazımınca nəss və rəvayətin olmaması olmuşdur. Çünki onların imamları – ilk xəlifənin vaxtından başlayaraq – nəss və rəvayətlərlə çox da tanış olmamışlar. Əksinə olaraq, onların xəlifələri Peyğəmbərdən qalmış rəvayətləri yandırmış, camaatı onları nəql etməkdən çəkirmişlər. Onların böyüklərindən biri deyir: “Allahın Kitabı bizə bəsdir.” Beləliklə, Peyğəmbərin sünnəsini bir kənara atmışdır. Sözsüz, onlar çatışmazlıqla üzləşib, hətta Quranın əhkam barəsində olan ayələrinin açıqlanmasında məəttəl qalacaqlar.

Quranın zahiri əhkamının az olmasından hamımızın xəbəri vardır. Buna baxmayaraq, onların açıqlanmasında Peyğəmbərin bəyanına ehtiyac vardır. Mütəal Allah buyurur:

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ

“Sənə Quranı nazil etdik ki, insanlara göndəriləni onlara izah edəsən.”¹

1 “Nəhl” surəsi, 44-cü ayə.

Əhkamının açıqlanması üçün Quranın da Peyğəmbər sünnəsinə ehtiyacı vardır. Amma əhli-sünnə və camaat Quranı bəyan edən sünnəyə od vurdular və beləliklə, onlar üçün Quranı bəyan edən sünnət qalmadı.

Belə olduqda, çarəsiz qalıb ictihad və qiyasa əl atdılar. Məşvərət edib “istehsan” və tez sovuşan mənfəətlərə üz tutdular.

Bəli, onların işi həqiqətən də belə olmalıdır.

ŞİƏDƏ TƏQLİD VƏ MƏRCƏİYYƏT

Şəriət hökmlərinə əməl etməsi vacib olan hər bir müsəlman əgər özü müctehid olmazsa, (yəni özü şəriət hökmlərini Quran və sünnədən ələ gətirə bilməzsə) camiuş-şərait olan müctehiddən təqlid (yəni müctehidə dini əhkamlar barəsində buyuruğuna əməl) etməlidir. Camiuş-şərait olan müctehid alim, adil, təqvalı və s. olmalıdır. Allah-taala buyurur:

فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

“Əgər bilmirsinizsə, bilənlərdən soruşun.”¹

Bu barədə axtarış aparsaq, imamiyyə şüalərinin zəmanə və hədislərlə irəli getməsinin şahidi olarıq. Onlarda mərcəiyyət ardıcılığı heç zaman qırılmamışdır. Bu ardıcılıq onlardan Peyğəmbər (s)-in zamanından başlanmış, bu günə kimi davam edir.

Şüalər Əhli-beyt imamlarına bu gündə təqlid edirlər. Onların vücudu üç əsr davam etmiş və heç zaman onlardan biri digərinin sözü ilə müxalifətçilik etməmişdir. Bunun səbəbi Kitab və sünnənin

¹ “Nəhl” surəsi, 43-cü ayə.

buyurduqlarının onlar tərəfindən qəbul olunmasından və heç zaman qiyas və şəxsi ictihadlarına əməl etməmələrindəndir. Əgər onlar da əhli-sünnə və camaat kimi öz şəxsi ictihadlarına və qiyasa əməl etsəydilər, bu gün onların da arasında böyük ixtilaf görərdik. (Necə ki, o ixtilafı bu gün əhli-sünnə və camaatda görürük.)

Bundan başa düşülür ki, əhli-sünnə və camaat məzhəbi – istər Hənəfi, istər Maliki, istər Şafei və istərsə də Hənbəli olsun – bir nəfərin nəzəriyyəsi üstündə qurulmuşdur. O şəxslər Peyğəmbər (s) zamanından çox uzaq olmuş və onunla heç bir yaxınlıqları da yoxdur. Amma şiə məzhəbinə gəldikdə isə, bu məzhəb təvatür yolu ilə on iki imamdan bizə çatmışdır ki, onların hamısı Peyğəmbər (s)-in nəslindəndirlər, hər biri deyir: Mən hədisi atamdan, atam babamdan, babam Əmirəlmöminin Əli ibni Əbi Talib (ə)-dan, o da Peyğəmbər (s)-dən, Peyğəmbər (s) də Cəbraildən və onun da sözü Allahın sözüdür:

وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا

“Əgər o, Allahdan qeyrisi tərəfindən olsaydı, əlbəttə, onda çoxlu ziddiyyət tapardılar.”¹

Bir müddət keçdikdən sonra məsum imamın qeybə çəkilməsinin vaxtı çatdı. Onlar xalqı bütün şərtləri özündə toplayan fiqh aliminən təqlidə hidayət etdilər.

Daha sonra, o zamandan bu günə kimi müctəhid, fəqihlər meydana gəldilər. Onların meydana gəlməsi ilə hər zəmanədə ümmət arasında bir və ya bir neçə şiə mərcəi olmuş və xalq onlara təqlid etmişdir. Kitabı və sünnədən ələ gəlmiş hökmlər xüsusi əməli risalələrdə

¹ “Nisa”, surəsi, 82-ci ayə.

yazılmışdır. İctihad yalnız elm və texnologiyanın inkişafı nəticəsində meydana çıxan yeni məsələlərdədir. O cümlədən, ürək köçürülməsi, bir insanın bədən üzvlərinin başqa bir insana qoyulması, süni yolla hamiləlik, bank ticarəti və bunlar kimi bir çox məsələlərin adını çəkmək olar.

Müctehidlər arasında hamıdan artıq elmə malik olan şəxs şianin mərcəi adlanır. Bu müctehid şialərin dini rəhbəri və elmi hövzələrin rəisi olur.

Şiə hər zamanda diri bir müctehidə təqlid edir. Müctehid xalqın müşküllərini bilir, onların məsələlərini yaxından görür. Onlar müctehiddən sual edir və müctehid də cavab verir.

Beləliklə, şiə hər bir zamanda İslam şəriətinin iki əslinə, yəni Kitab və sünnəyə vəfalı qalmışdır. Onların alimləri şəxsi nəzərlərindən və qiyasdan ehtiyacsız olmuş, Əli ibni Əbi Talib (ə)-in zamanından etibarən Peyğəmbər (s)-in sünnəsini yığıb səhifədə qorumuşlar. O səhifədə insanların qiyamət gününə qədər olacaq ehtiyacları qeyd olunmuşdur. Onun övladları olan imamlar bir-birinin ardınca onu irs aparmış, qızıl kimi qorumuşlar.

Biz bu barədə Ayətullah şəhid Sədrin sözünü qabaq bəhslərdə qeyd etmişdik.

Əlbəttə, şəhid Sədrin sözü nümunə üçün qeyd olunmuşdu, əslinə qalsa şianin bütün mərcələri bunu deyirlər.

Bu qısa bəhşdə şəri təqlid məsələsi və dini mərcəiyyət bizim üçün aydın oldu. Məlum oldu ki, şialər Quran əhli və Peyğəmbərin sünnəsinə əməl edənlərdir. Onlar sünnəti birbaşa (Peyğəmbərin elm

şəhərinin qapısı olan) rəbbani alim, ümmətin Peyğəmbərdən sonra ikinci rəhbəri Əli ibni Əbi Talibdən almışlar. O Əli ki, Quranda Peyğəmbərin canı adlandırılmışdır.¹

Bu şəhərə gəlmək istəyən hər kəs onun qapısından keçərək, zülal kimi bulağa yetişir, qədəhi dolub-daşır, dərdlərinə dərman olunur. Heç vaxt ayrılması mümkün olmayan möhkəm halqadan yapışır. Çünki mütəal Allah buyurur:

وَأْتُوا النُّبُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا

“Evlərə qapılardan daxil olun.”²

Hər kəs qapıdan deyil, başqa yolla daxil olmaq istəsə, oğru adlanır və evə çata bilmir. Sünnədən xəbərsiz qalır. İtaətsiz olduğuna görə Allah ona cəza verir.

ƏHLİ-SÜNNƏT VƏ CAMAATDA MƏRCƏİYYƏT VƏ TƏQLİD

Əhli-sünnə və camaat məzhəbində mərcəiyyət haqqında axtarış aparanda, doğrusu insan lap heyran qalır, bilmir ki, onları hansı yolla Peyğəmbərə bağlasın. Onlar dörd məzhəb sahibinə, yəni Əbu Hənifə, Malik, Şafei və Əhməd ibni Hənbələ müraciət edirlər ki, bunların heç biri Peyğəmbəri görməmiş, onun elmindən istifadə etməmişlər.

¹ Bu ayəyə (mübahilə ayəsinə) işarədir ki, buyurur: “Qul təaləv nədu əbnaəna və əbnaəkum və nisaəna və nisaəkum və ənfusəna və ənfusəkum.”

² “Bəqərə” surəsi, 189-cu ayə.

Qeyd etdiyimiz kimi, şiələr Əli ibni Əbi Talib (ə)-a itaət edirlər. O, bütün ömrü boyu Peyğəmbərdən ayrılmamışdır. Ondan sonra behişt cavanlarının ağası imam Həsən (ə) və imam Hüseyn (ə)-a, bu iki rəhmət imamından sonra Əli ibni Hüseyn Zeynəl-abidinə, oğlu imam Baqir və nəvəsi imam Sadiq (ə)-a itaət edirlər. Əhli-sünnəyə gəldikdə isə, onlar o zaman olmamış (tarix onların harada olmasını da demir), imamlarının kim olması da məlum deyildir. Məlum deyildir ki, şəri hökmlərdə, halal və haramda – Peyğəmbər (s) dünyadan gedəndən məzhəb tapılana qədər – haradaydılar və nə edirdilər?

Bundan sonra bir-birinin ardınca bu dörd məzhəb ortaya gəlmiş və öz zəmanələrinin hakimləri olan abbasilər tərəfindən dəstəklənmişlər.

Daha sonra birlik yaranır, bu dörd məzhəbi özünün aldadıcı şüarının altına yığır. Onları “əhli-sünnə və camaat” adlandırır. Bütün Əli (ə) düşmənləri bu şüarın altına yığılırlar. Üç xəlifədən başlayaraq, Bəni-Üməyyə, Bəni-Abbas tərəfdarları onlara qoşulurlar. Xalqa da öz növbəsində hakimlərinin nüfuzu altına düşüb, onlara itaət edirlər.

Dörd məzhəb başçuları dünyadan getdikdən sonra ictihad qapıları öz alimlərinin üzünə bağlamış və hamı bu dörd dünyadan getmiş imama təqlid edirlər.

Bəzi hakimlərin ictihad qapısının bağlanması əllərinin olması mümkündür. Azad fikir və daxili qarışıqlıqdan qorxan hakimlər öz mənfəətlərini qorumaqdan ötrü bu işə əl atmağa məcbur olmuşlar.

Əhli-sünnə çarəsiz qalaraq dünyadan getmiş, görmədikləri və düz tanımadıqları adamlara təqlid

etməyə başladılar. O adamlar ki, hətta ədalətlərinə, təqvalarına və elmlərinə inanmırlar. Yalnız öz dədə-babalarından xoş xatirələri var idi ki, hər biri öz imamı üçün düzəldilmiş xoş rəvayətlər nəql edirdilər. Hər halda kimin nəyi varsa, onunla da xoşdur.

Bu gün əhli-sünnənin alimləri, ali təhsilliləri və tələbələri öz dədə-babalarının rəvayət etdiyi rüsvayçılıqlara diqqət etsələr, onların sözlərində bir çox bir-birinə zidd olan məsələlər ələ gətirərlər. Hətta onların arasında ixtilaf o qədər güclü olmuşdür ki, bir-birini təkfir belə etməkdən çəkinməmişlər.

Bunlardan əlavə, indiki zəmanəni tanımayan bir insana necə təqlid etmək olar? Qarşıya çıxan hər hansı təzə məsələlərə cavab verə bilərmə? Sözsüz, bu məzhəb başçıları qiyamət günü əhli-sünnətdən bizar olduqlarını bildirəcək və deyəcəklər: “Pərvərdigara, bizim görmədiyimiz və bizi görməyən bu adamların işinə görə bizdən hesab çəkmə. Biz heç vaxt onlara bizə təqlid etmənin vacib olmasını deməmişik.”

Mən bilmirəm Allah əhli-sünnədən “səqəleyn” hədisi barədə soruşsa, onlar nə cavab verəcəklər? Peyğəmbər (s) gəlib bu hədisə şəhadət verdikdə, onun şəhadətini rədd edə bilməyib, “biz öz böyüklərimizə və rəhbərlərimizə itaət edirdik” – deyəcəklər.

Əgər Peyğəmbər sual edib soruşsa: Dörd məzhəbə itaət etmək üçün Qurandan, ya Peyğəmbərin sünnəsindən bir əmr və ya əhdiniz varmı?

Bu sualın cavabı aydındır, nə Quranda, nə də sünnədə bu barədə heç nə deyilməmişdir. Əksinə olaraq, həm Quran, həm də sünnə Əhli-beyt (ə)-a itaət etməyi vacib etmişdir.

Deyə bilərlər ki,

رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ

“Pərvərdigara! Gördük və eşitdik, bizi qaytar ki, yaxşı iş görək.”¹

Cavab belə olacaqdır: “Heç vaxt! Bu sizin dediyiniz sözdür.”

Peyğəmbər (s) deyir: Pərvərdigara! Mənim ümmətim Quranı tərk etdilər, mən itrətə itaəti onlara sifariş edib, sənin onları sevməyi buyurduğunu çatdırdım. Amma onlar beyətimi sındırıb, mənim qohumluğuma göz yumdular. Övladlarımı öldürüb, ailəmə hörmət etmədilər. Pərvərdigara, onları mənim şəfaətimdən uzaq et!

Yenə də Peyğəmbərlə yaxın olmamaları aşkar oldu. Çünki hər kəs itrətdən uzaq olsa, Qurandan ayrılmışdır, hər kəs Qurandan ayrılırsa, dost və köməkçisi olmayacaqdır:

وَيَوْمَ يَعْضُ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا يَا وَيْلَتَى لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَدُولًا

“O gün zalımlar əllərini çeynəyib deyəcəklər: Kaş ki, mən Peyğəmbər vasitəsilə doğru bir yol tutaydım. Vay halıma! Kaş filankəsi özümə dost etməyəydimə Quran mənə gəldikdən sonra, məni ondan uzaqlaşdırdı. Şeytan insanı yalqız buraxar.”²

1 “Səcdə” surəsi, 12-ci ayə.

2 “Furqan” surəsi, 27-28-ci ayələr.

RAŞİDİN XƏLİFƏLƏRİ HAQQINDA ŞİƏNİN NƏZƏRİ

Onlar Peyğəmbər (s)-in pak ailəsindən olan on iki nəfərdirlər:

1. Əmirəl-möminin, təqvalıların və üzü ağ olanların rəhbəri, Allahın şiri, meydanlar qalibi Əli ibni Əbi Talibdir. Elm şəhərinin qapısı, ağilları mat qoyub qəlb və canları özünə vurğun etmiş, ürəkləri sevindirmişdir. Əgər o, Allah rəsulundan sonra olmasaydı, din yer üzündə qalmazdı

2. İmam Əbu Mühəmməd Həsən ibni Əlidir. Behişt cavanlarının ağası, bu ümmət arasında Peyğəmbər bostanının gülü, təqvalı, xeyirxah və əmindir

3. İmam Əbu Əbdillə Hüseyn, Həzrət Əli (ə)-in oğlu, behişt cavanlarının ağası, Peyğəmbər bostanının gülü, şəhidlər sərvəri, Kərbəla səhrasının şəhidi, canını ümmətin islahı yolunda fəda edən

4. İmam Əli ibni Hüseyn Zeynəl-abidin (ə) (səcdə edənlərin sərvəri)

5. İmam Mühəmməd ibni Əli "Baqir" ((keçmiş və gələcək elmləri yaran)

6. İmam Cəfər ibni Mühəmməd "Sadiq" (düz danışan)

7. İmam Musa ibni Cəfər "Kazim" (Peyğəmbər ailəsinin elm xəzinəsi)

8. İmam Əli ibni Musa "Rza" (uşaqlıqdan hikmət və elmlə olmuşdur)

9. İmam Mühəmməd ibni Əli "Cavad" (səxavət və gözəl əxlaq sahibi)

10. İmam Əli ibni Mühəmməd "Hadi" (fəzilət və hidayət sahibi)

11. İmam Həsən ibni Əli “Əskəri” (təqva və zöhd rəhbəri)ə

12. İmam Mühəmməd ibni Həsən “Məhdi (ə)” (zülm ərsə çıxandan sonra yer üzünü ədalətlə dolduracaq. O kəsdir ki, İsa ibni Məryəm ona iqtida edərək namaz qılacaq. Allah onun vasitəsilə öz nurunu kamil edib möminləri seindirəcək)ə

Bu on iki nəfər şiələrin imamlarıdır. İmamıyyə şiələr, on iki imamlı şiələr, “Cəfəri” şiələri dedikdə, həmin bu on iki imam nəzərdə tutulur.

Ümmətin içində şiə məzhəbindən başqa heç kəs onların imamlığını qəbul etmir.

Onların haqqında nazil olmuş Quran ayələri bu insanların fəzilət, şərəf, məqam və paklıqlarını bildirir. O cümlədən, “məvəddət”, “təthir”, “mübahilə”, “əbrar”, “salavat” və bir çox ayələri göstərmək olar.

Əgər onların fəzilətləri və ümmətə rəhbər olanları haqda Peyğəmbər (s)-in, hədislərini nəzərə alsaq, sözsüz onların imamətini qəbul edərik. Başa düşərik ki, onlar ümməti hər cür azgınlıqdan qurtaranlardır.

Təkcə şiənin həqiqi olub, nicat tapacağını qəbul edirik. Çünki onlar Allahın möhkəm ipindən tutmuşlar. Bu ip onları sevməkdir. Beləliklə, şiə nicat gəmisinə minmiş, boğulmaq təhlükəsindən uzaqlaşmışdır.

Biz bütün inamımızla deyə bilərik ki, şiə Mühəmməd (s) ümmətinin ardıcılığıdır.

لَقَدْ كُنْتَ فِي عَقْلَةٍ مِّنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ

“Sən bunu bilmirdin. Biz pərdəni götürdük və bəsirət gözün daha yaxşı gördü.”¹

¹ “Qaf” surəsi, 1-ci ayə.

RAŞİDİN XƏLİFƏLƏRİ BARƏSİNDƏ ƏHLİ-SÜNNƏNİN NƏZƏRİ

Onlar həmin dörd nəfərdirlər ki, Peyğəmbər (s) dünyadan gedəndən sonra xilafət kürsüsündə əyləşdilər. Əhli-sünnə onların üstünlüyünü – xilafətlərinin ardıcılığı ilə – qəbul edir. Onları qalan camaatdan üstün sayır. Bu bir şeydir ki, biz bu gün eşidirik. Amma keçən bəhslərdə qeyd etdiyimiz kimi, Əli ibni Əbi Talib (ə) onların fikrinə görə, hətta adi xəlifələrdən də sayılmırdı, o ki, qaldı raşidin xəlifələrindən!!! İmam Əhməd ibni Hənbəl iki əsr yarımdan sonra onu raşidin xəlifələrə qoşmuşdu. Bundan qabaq bütün İslam dövlətlərində və əməvilər imperatorluğunda onu lənətləyirdilər.

Əziz oxucunun daha artıq təhqiqi və acı yəqinə çatması üçün bir neçə nöqtəyə diqqət etməsi lazımdır. Qeyd etdiyimiz kimi, Abdullah ibni Ömər əhli-sünnət və camaatın böyük fəqihlərindəndir. Malik “Müvəttə”də, Buxari və Müslüm öz “Səhih” kitablarında və bir çox başqa mühəddislər onun sözünə etimad etmişlər.

Bu kişi böyük nasibilərdən olmuşdur. Tarixdə Əmirəl-möminin Əli (ə)-la düşmənçilik etməsi ilə tanınmışdır. Tarix onun Əli (ə)-a beyət etməkdən boyun qaçırmasını çatdırmışdır. Amma bunun əvəzində Allahın və Peyğəmbərin düşməni olan məlun

Həccəclə öz ixtiyarı ilə və tələsik surətdə beyət etmişdir!!¹

Abdullah ibni Ömər deyir: Əlinin heç bir fəzilət və üstünlüyü yoxdur!!! Öz daxili küdurət və düşmənçiliyini aşkar edib, onu Osman ibni Əfvandan da aşağı tutmuşdur.

Qeyd etdiyimiz kimi, o yalnız Əbu Bəkr, Ömər və Osmana üstünlük vermiş, amma Əli (ə)-ı küçə və bazar adamlarından kiçik saymasa da, onlarla bir saymışdır. Burada mühəddislərin və tarixçilərin qeyd etdiyi başqa bir həqiqət də vardır, o da onun aşkar surətdə Əli (ə), Əhli-beyt imamları ilə düşmənçiliyidir.

Abdullah ibni Ömər Peyğəmbərin hədisinin: “Məndən sonra xəlifələr on iki nəfərdir” barəsində belə deyir: Bu ümmətin on iki imamı olacaqdırə

Əbu Bəkr Siddiq, Ömər Faruq, iki nur sahibi Osman, Müaviyə və oğlu müqəddəs yerin padşahları, Səffah, Salam, Mənsur, Cabir, Mehdi, Əmin və Əmir Usb bunların hamısı Bəni Kəb qəbiləsindəndir. Hamısı xilafətə layiqdir və onlar kimi heç kəs tapılmaz!!²

1 Həccac ibni Yusif Səqəfi dinsizlikdə məşhur olmuşdur. Hakim “Müstədrək”də 3-cü cild, səh. 556ə İbni Əsakir öz tarixində 4-cü cild, səh. 236 gətiriblər ki, Həccac deyirmiş: İbni Məsud deyir: Allah yanından gəlmiş Qurani oxuyub. Allaha and olsun! Bu ərəb rəcəzlərindən biridir. Deyirdi: Nə qədər istəyirsiniz təqva qazanın, savabı yoxdur. Amma Əmirəl-möminin Əbdül-məlik ibni Mərvanın hakimliyinin savabı vardır. İbni Əqil “Nəsəihul-kifayə”nin 1-ci cildinin 106-cı səhifəsində yazır: Həccac :ufədə moizə edib Peyğəmbər (s)-in ziyarətinə – Mədinəyə gedənlərə dedi: Ölüm olsun o kəslərə ki, bir neçə taxta və çürümüş sümüyün ətrafına dolanırlar. Nə üçün Əmirəl-möminin Əbdül-Məlikin sarayında dolanırsınız? Bilmirsiniz ki, insan xəlifə ondan yaxşıdır?

2 “Tarixi xüləfa”, Süyuti, səh. 140ə :ənzül-ümmal”, 6-cı cild, səh. 67ə “Tarixi İbni Əsakir” və “Tarixi Zəhəbi”.

Ey əziz oxucu! Oxu və gör əhli-sünnətin bu böyük fəqihi həqiqəti nə cür dəyişdirir? Müaiyə, oğlu Yezidi və Səffahı xalqın ən yaxşısı sayır. Ləyaqətdə onlar kimi heç kəsin olmamasını deyir.

Düşmənçilik və kin onun gözünü tutmuş, düşmənçilik buludları onu əhatə etmişdir.¹

Onun fikrinə görə, Əli (ə)-in heç üstünlüyü və fəziləti yoxdur. Amma müharibədə azad olmuş Müaviyə, oğlu kafir Yezid və cinayətkar Səffahı ondan üstün bilir. Bu, zəmanənin çox təəccüblü işlərindəndir!

Abdullah ibni Ömər həqiqətən də öz atasının oğludur. Heç nədə təəccüb etmək lazım deyil, çünki kuzədən yalnız içində olan çölə tökülər. Atası var qüvvəsi ilə Əli (ə)-ı xilafətdən uzaqlaşdırmaq üçün çalışır, onu xalqın nəzərində kiçildirdi.

Kinəli oğlu da Osmanın ölümündən sonra – xalqın Həzrət Əli (ə)-a beyət etməsinə baxmayaraq – yenə də onunla beyət etməkdən çəkindi. Hədis oxuyub belə göstərmək istəyirdi ki, Əli (ə)-in heç bir üstünlüyü yoxdur və adi xalq kimidir!!!

Abdullah ibni Ömər əməvilərə çox xidmət etmişdir. Peyğəmbər (s)-ə töhmət vurmaqla Müaviyə və Yezidin başına xilafət tacı qoydu. Səffah, Mənsur və əməvilərin bütün fasiqlərinin xilafətini qəbul etdi. Onları Quran və sünnənin “müsəlmanların sərvəri” adlandırdıqları möminlər rəhbərindən üstün saydı.

¹ Oxu və yaddan çıxarma ki, Buxari və Müslümün etdiyi rəvayətdə Həzrət Peyğəmbər buyurmuşdur: Əlini sevmək iman, onunla düşmənçilik etmək nifaqdır. Peyğəmbərin zəmanəsində olan münafıqları Əli (ə)-la düşmənçilik etməklərilə tanıyırdılar.

Onun xalq tərəfindən qəbul olunan xilafətini rədd etdi.
Bu çox təəccüblüdür!

Biz yenidən Abdullah ibni Ömərin üstünə qayıdacağıq. Gələcək bəhsdə onun şəxsiyyətinin üstündən pərdəni götürəcəyik. Baxmayaraq ki, elə bu bəhsdə də onun ədaləti və etibarı aradan gedir və o, əhli-sünnəni düzəldən nasibilərə qoşulur.

Siz əgər bütün yer üzünü – şərqdən qərbə qədər – gəzib, əhli-sünnə məscidlərində namaz qılıb, onların alimləri ilə danışsanız, onların imam camaatlarının hər fürsətdə “Abdullah ibni Ömərdən rəvayət olmuşdur” – cümləsini işlədən görərsiniz!!!

Peyğəmbər (s) əhli-sünnə və camaatın fiqhini qəbul etmir

Qabaqki bəhslərdə ələ gətirdik ki, şiə yalnız Əhli-beyt imamlarına itaət etmiş, heç vaxt şəxsi rəy və qiyasa əməl etməmişdir. Hətta bundan da artıq, onları haram etmişdir. Yalnız Allahın Kitabı və Peyğəmbərin sünnəsi onların arasında hakim olmuşdur.

Həmçinin, əhli-sünnə və camaat Peyğəmbər sünnətindən kifayət qədər bəhrələnmədiyi üçün rəy və qiyasa əməl etməyə məcbur olmuşdur. Onları bu işə məcbur edən şey, böyüklərinin hədis və rəvayətləri yandırmaları olmuşdur.

Öz şəxsi nəzərlərinə əməl edənlər və ictihad sahibləri Peyğəmbərin dilindən hədis düzəldib öz məzhəblərini möhkəmlətmək istəyirlər. Haqqı batilə qatışdırırlar. Onlar deyirlər: Peyğəmbər (s) Məaz ibni Cəbəli Yəmənə göndərdi və ondan soruşdu: Əgər səndən hökm etməyini istəsələr, necə hökm edərsən?

Məaz dedi: Allahın Kitabı ilə hökm verərəm.

Peyğəmbər (s) ona dedi: Əgər Allahın Kitabında tapmasan, nə edərsən?

Dedi: Peyğəmbərin sünnəti ilə.

Peyğəmbər buyurdu: Əgər Peyğəmbərin sünnəsində tapmasan? Bu vaxt Məaz dedi: Əgər tapmasam, öz nəzərimlə ictihad edərəm.

Peyğəmbər buyurdu: Şükür olsun Allaha, Peyğəmbəri üçün elə bir nümayəndə qərar verdi ki, Allahın və Peyğəmbərin razılığı ilə əməl edir.

Bu hədis batildir. Allah rəsulunun dilindən belə bir hədis çıxması mümkün deyildir. Peyğəmbər (s) Məaza necə deyə bilər ki: Əgər Allahın Kitabında və Peyğəmbərin sünnəsində tapmadın? Halbuki, Allah Öz Peyğəmbərinə buyurur:

وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ

“Biz sənə elə kitab göndərdik ki, hər şeyi bəyan edir.”¹

Yenə buyurur:

مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ

“Biz Kitabda deyilməmiş heç nə qoymadıq.”²

Yenə buyurur:

وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا

“Peyğəmbər sizə hər nə verdisə, götürün və hər şeydən sizi saxladısı, dayanın.”³

Yenə də Peyğəmbərinə buyurur:

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ

¹ “Nəhl” surəsi, 89-u ayə.

² “Ənam” surəsi, 38-ci ayə.

³ “Həşr” surəsi, 7-ci ayə.

“Həqiqətən, Biz sənə Quranı haqq olaraq nazil etdik ki, Allahın sənə göndərdiyi ilə insanlar arasında hökm edəsən.”¹

Belə isə, bəs Peyğəmbər bundan sonra necə Məaza deyir ki: Əgər Allahın Kitabına və Peyğəmbərin sünnəsində tapmadın?! Yoxsa bu, Allahın Kitabının və Peyğəmbər sünnəsinin naqis olub hər şeyi bəyan etməməsinə olan bir etirafmıdır?!

Deyə bilərlər ki: Bəlkə də Məazın hədisi təbliğin əvəllərində baş vermişdir. O vaxt Quran hələ kamil surətdə nazil olmamışdı. Cavabında deyirik: Bu söz düz deyildir. Çünki:

1. Məaz dedi: Allahın Kitabı ilə hökm edərəm. Bu da onu göstərir ki, Allahın Kitabı o vaxt kamil olubmuş.

2. Bu, Allahın və Peyğəmbərin hökmünü bilməyən bir kəs üçün bəhanə ola bilər ki, öz şəxsi nəzəri ilə, ürəyi istədiyini kimi hökm etsin və nəsləri öyrənib tapmaqda zəhmət çəkməsin.

3. Allah-taala Quranda buyurur:

وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ

“Allahın nazil etdiyi (Kitab və şəriət) ilə hökm etməyənlər, əlbəttə kafirdirlər.”²

وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

“Allahın nazil etdiyi (Kitab və şəriət) ilə hökm etməyənlər, əlbəttə zalımdırlar.”³

وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

¹ “Nisa” surəsi, 105-ci ayə.

² “Maidə” surəsi, 44-cü ayə.

³ “Maidə” surəsi, 45-ci ayə.

“Allahın nazil etdiyi (Kitab və şəriət) ilə hökm etməyənlər, əlbəttə fasiqdirilər.”¹

4. Əhkamı bilməyən insanın qəzavət işlərində hökm verməyə ixtiyarı yoxdur.

Allah Peyğəmbərə hökm çıxarmaq ixtiyarını verib buyurmuşdur:

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ
الْخَيْرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ

“Allah və Peyğəmbər bir işi hökm etdiyi zaman heç bir mömin kişiyyə və qadına öz işlərində başqa yol seçmək (öz ixtiyarları ilə ayrı cür hərəkət etmək) yaraşmaz.”²

Bununla belə, Peyğəmbər hətta bir məsələdə belə öz şəxsi nəzərinə və qiyasa əməl etməmiş, yalnız Allahın buyruğu ilə hökm etmişdir. Bununla uyğun gəlməyən hər bir hədis “düzəltmə (qondurma) hədis”dir..

Daha artıq yəqinlik tapmaq üçün əhli-sünnətin “Səhih”lərindən sizin üçün dəlillər gətirdik. Bu hədisi Buxari öz “Səhih”ində sənədlə gətirmişdir: Peyğəmbərə sual verildə “bilmirəm, ya vacib deyil” sözlərini demirdi. Vəhyin ona nazil olmasını gözləyirdi. Heç vaxt öz şəxsi nəzəri, ya qiyasla söz demirdi. Allah onun barəsində buyurur: **“O şeylə ki, Allah sənə göstərmişdir.”³**

Bəli, aləmlərin Pərvərdigarı və hakimlərin hakimi Öz Peyğəmbərinə buyurur:

¹ “Maidə” surəsi, 47-ci ayə.

² “Əhzab” surəsi, 36-cı ayə.

³ “Səhihi Buxari”, 8-ci cild, səh. 148.

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ
فَأَحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ

“Biz (Quranı) sənə haqq üzrə və özündən əvvəlki kitabı təsdiq edən və onun qoruyucusu olaraq endirdik. Sən onların arasında Allahın nazil etdiyi (Quran) ilə hökm et.”¹

Bəli, bu Qurandır ki, Allah Peyğəmbərinə buyurur:
إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ

“Həqiqətən, Biz sənə Quranı haqq olaraq nazil etdik ki, Allahın sənə göstərdiyi ilə insanlar arasında hökm edəsən.”²

Onların səhihlərinin şəhadət verdiyi kimi, əgər Peyğəmbər öz şəxsi rəyinə və qiyasa əməl etməmişsə, bəs onların qiyasa əməl etməyə nə haqları vardır? Hansı haqla Allahın hökmü və Peyğəmbərin sünnəti ilə müxalifətçilik edirlər?

Deyirlər: Biz əhli-sünnəyik! Doğrudan da təəccüblüdür!

MÜHÜM MƏTLƏB

Keçən bəhslərdə əhli-sünnə və camaat barəsində dediyimiz sözlərdən məqsəd bu günkü əhli-sünnət deyildir. Dəfələrlə onların günahsız olduğunu xatırlatmışıq. Qədimdəkilərin törətdikləri işlər bunların ayağına yazılmaz. Bunlar haqqı gizlənən tarixin qurbanlarıdır ki, əməvilər, abbasilər və onların ardıcilları Peyğəmbər (s)-in sünnəsini məhv edib cahiliyyəti yenidən qaytarmaq istəyirdilər.

¹ “Maidə” surəsi, 480-ci ayə.

² “Nisa” surəsi, 105-ci ayə.

Biz də onlardan idik və onların karvanı ilə yol gedirdik. Onlardan istiqamət alırdıq. Lakin böyük Allah boynumuza minnət qoyub, bizi nicat gəmisinə tərəf hidayət etdi. Bizim yalnız Allah qarşısında ağlayıb, bütün ümməti bu yola hidayət etməsindən başqa çarəmiz yoxdur.

Ola bilsin ki, belə deyilsin: Səhabə qarşısında belə sərt mövqe tutmaq, onların əməllərini tənqid etmək, əksər müsəlmanların (ki, onların adətinə etiqladları var) narahatçılığına səbəb ola bilər. Müsəlmanların çoxu onları Peyğəmbər (s)-dən sonra ən yaxşı insanlar kimi tanıyır.

Cavabında deyirik: Müsəlmanların Allah və Peyğəmbərə etiqladları olmalıdır. Onların dedikləri hər şeyə əməl etməlidirlər. Onların qoyduğı hədlərdə durmalıdırlar. Müsəlmanlar və o cümlədən səhabələrin nicatı bundadır. Hər kəs bu həddən qırağına çıxarsa, əhli cəhənnəmdir, baxmayaraq ki, Peyğəmbər (s)-in əmisi belə olmuş olsun.

Səhabənin tənqidi və onların zəmanəsində baş vermiş hadisələri açıqlamaq bizə lazım və zəruridir. Çünki onlar ümmətin ixtilafına və müsibət çəkmələrinə səbəb olmuşlar.

ƏHLİ-SÜNNƏNİN ƏHLİ-BEYT (Ə)-LA MÜXALİFƏT ETMƏSİ ONLARIN ZATINI ÜZƏ ÇIXARIR

Hər bir mühəqqiq əhli-sünnə və camaatın Peyğəmbər (s) ailəsi ilə düşmən olması həqiqətinə yetişdiyi zaman, onların kimlərə itaət etdiyini başa

düşər. Bilər ki, bu insanlar Əhli-beyt ilə dava etmiş, onlara lənət göndərmişlər.

Əhli-sünnət və camaat bir mühəddisin xəvaric və ya nasibilərdən olduğunu görüncə onu adil, inanılmış bilirlər. Amma Əhli-beytdən olan şiə hədisçini gördükdə, ona töhmət vururlar.

Siz onların kitablarında Həzrət Əli (ə)-ın fəzilətləri haqqında səhih rəvayətlərə rast gələrsiniz. Amma onlar bu rəvayətləri yalan sayırlar. Hədisçilərin sənədlərində irad tutub onu zəif bilirlər.

Başqa xəlifələrə gəldikdə isə, onların haqqında yalan rəvayət də olmuş olsa, onu qəbul edib səhih sayırlar.

İbni Həcər, Abdullah ibni Əzdi (tanınmış nasibilərdəndir) haqqında deyir: O, əhli-sünnə və camaatdan olmuş, sünnətdə möhkəm və osmanilərdəndir.¹

Abdullah ibni Ovn Bəsri haqqında deyir: O, düz danışandır, ibadət əhli, sünnədə möhkəm, bidət qoyanlara qarşı müqavimətli olmuşdur. İbni Səd deyir: Abdullah ibni Ovn Bəsri, osmani olub.²

Həmçinin İbrahim ibni Yəqub Cuzcani (Həzrət Əli (ə)-la düşmənçilik etməkdə məşhur olmuşdur) haqqında deyir: O, Hüreyzi məzhəb olmuşdur, yəni Hüreyz ibni Osman Dəməşqinin məzhəbində

¹ Məşhur budur ki, osmanilər həmin nasibilərdir ki, Həzrət Əli (ə)-ı kafir bilirlər. Onu Osmanı öldürməkdə günahlandırırılar və onların rəhbəri Müaiyə və Yeziddir.

² “Təhzibut-təhzib”, İbni Həcər, 5-ci cild, səh. 145, həmçinin 1-ci cild, səh. 82.

olmuşdur. Hamı onu nasibi, Həzrət Əli (ə)-in düşməni kimi tanımışlar.¹

İbni Həyyan deyir: O, sünnədə möhkəm, hədis əzbərçisi idi.

Burada bir mətləbi xatırlamaq yaxşı olardı. Bu nasibi (onu sünnədə möhkəm və hədis əzbərçisi kimi tanıtdırırdılar) hədisçilərin onların evində yığılmasından çox istifadə etmişdir. Balaca qız uşağına bir toyuq verib şəhəri dolanmağı, qayıdandan sonra isə bu sözü deməyi tapşırırmış: Şəhərdə bir adam tapmadım ki, bu cücənin başını mənim üçün kəssin! Sonra qışqırıb deyirmiş: Sübhanəllah! Bir adam tapılmayacaqmı ki, cücənin başını kəssin? Əli isə günün gündüz çağı iyirmi mindən artıq müsəlmanın başını kəsdi!!!

Bu cür zirəklik və hiyləgərliklə nasibilər (Peyğəmbər (s) ailəsinin düşmənləri) xalqı haqdan uzaqlaşdırmağa çalışırdılar. Pis, yalan sözləri ilə müsəlmanları, məxsusən hədisçiləri özlərinə tərəf çəkmək istəyirdilər. Onların qəlbini Əli (ə)-in düşmənçiliyi ilə doldurmaq istəyirdilər. Beləliklə, onu söyməyin və lənət göndərməyin düzgünlüyünü sabit etmək istəyirdilər.

Bu iş bu günə qədər uzanmışdır. Əhli-sünnə bu gün həzrət Əli (ə)-a məhəbbət göstərmələrinə baxmayaraq, Həzrət Əli (ə)-in fəziləti haqqında bir rəvayət eşitdikdə bir-birlərinə işarə edib, onu ələ salırlar. Sənin də şiə olduğunu deyib dində ifrata vardığını sayırlar!

¹ Nəvasib, Əli (ə) və onun ailəsi ilə düşmən olanlara deyirlər.

Amma Əbu Bəkr və Ömər haqqında danışsan və onların xeyrinə hər nə gəldi desən, sənin sözlərinə məmnuniyyətlə qulaq asır, çox elmlı sayaraq hörmət edirlər.

Bu Sələfi-salehin əqidəsidir. Tarixçilər qeyd edirlər ki, Əhməd ibni Hənbəl Əbu Bəkr, Ömər və Osmanı tənqid edən hər bir mühəddisi zəif sayırdı. İbrahim Cüzcani adı çəkilən nasibiyə çox ehtiram edib ona məktub yazır, onun məktublarını minbərlər üstündə oxuyur və onları şahid gətirirdi!

Əhməd ibni Hənbəl həmin o kəsdir ki, Həzrət Əli (ə)-in xilafətini xalqa çatdırmış, onu dördüncü xəlifə kimi tanımışdır. Əgər bu adam bu işi ilə yanaşı, Həzrət Əli (ə)-in fəzilətlərini qəbul etmərsə, gör başqaları Həzrətin barəsində nə fikirdə olurlar?!

Dar Qutni deyir: İbni Qüteybə əhli-sünnə mütəkəllimi idi, təşbihə¹ etiqađı vardı. Əhli-beytdən üz çevirmişdi.

Buradan əhli-sünnənin Peyğəmbər (s) ailəsindən üz çevirmələri məlum olur.

Əhli-sünnətin “Muhyius-sünnə”² adlandırdığı Mütəvəkkil Əhməd ibni Hənbələ çox hörmət edirdi. Onu bacardıqca ucaldırdı. Hakimlər təyin etməkdə ondan məsləhət alırdı. Eyni zamanda nasibi idi və həzrət Əlini və Əhli-beyti düşmən sayırdı. Düşmənçiliyi o yerə çatmışdı ki, Hüseyin ibni Əlinin qəbrini alt-üst etmişdi. O həzrəti ziyarət etməyi xalqa qadağan etmişdi. Xarəzmi öz risaləsində onu xatırlayıb

¹ Təşbih məzhəbində olanlar o kəslərdir ki, Allahu cismə oxşadırlar.

² Sünnət dirildən.

yazır: O yalnız Həzrət Əli (ə)-ı və onun ailəsini düşmən bilənlərə hədiyyə verir, nasibi məzhəbini dəstəkləyənlərə hörmət edirdi.¹

Nasibilərin həmin əhli-sünnə olmalarını deməyə ehtiyac yoxdur. Onlar nasibilərin məzhəbini, yəni Mütəvəkkili dəstəkləyirlər. (Diqqət et!)

İbni Kəsir yazır: Əhli-sünnə və camaat Əməşin Həzrət Əli (ə)-in fəziləti haqqında olan məşhur “teyr” hədisini rəvayət etdiyini eşidəndə, onu məsciddən çıxarıb yerini yudular.²

Onlar həmçinin böyük tarixçi Məhəmməd ibni Cərir Təbərinin (“Tarixi Təbəri”nin sahibi) dəfninin qarşısını aldılar. Çünki o, Qədir-xum “mən kuntu movlahu fə haza Əliyyun movlahu” hədisini müxtəlif hədisçilərin dilindən yığmış, bu hədisin mütəvatir olmasını sübut etmişdi.

İbni Kəsir yazır: Onun kitablarından birini gördüm. İki böyük cildə Qədir-xum hədislərini, başqa bir kitabda isə “teyri-məşva” hədisini yığmışdı.³

İbni Həcər də onu “Lisanul-mizan” kitabında xatırlayıb yazır: O, böyük rəhbər, müfəssir, imanlı adam və düz danışandır. Bir az şiəliyi vardır. Bu, ona ziyan yetirmir.⁴

Əhli-sünnətin səhih yazanlarından biri böyük mühəddis imam Nəsai Həzrət Əli (ə)-in fəziləti haqqında kitab yazandan sonra ondan sual edib

¹ “Rəsail”, Xarəzmi, səh. 135.

² “Əl-bidayətu və-n-nihayə”, İbni Kəsir, 11-ci cild, səh. 147.

³ Yəni orada.

⁴ “Lisanul-mizan”, İbni Həcər, 5-ci cild, səh. 103.

soruşdular: Müaviyənin fəziləti hansıdır? Dedi: “Mən onun haqqında fəzilət bilmirəm. Amma bunu bilirəm ki, Peyğəmbər onun barəsində buyurub: Allah qarnını doydurmasın.” Bunu eşidəndən sonra onu bihuş olana qədər vurdular. O, bu döyülmədən sonra öldü.

İbni Kəsir 303-cü ildə Bağdadda Aşura günü baş vermiş (əhli-sünnət və camaatla şiə arasında) əhvalatı qeyd edib deyir: Əhli-sünnətdən olan bir dəstə bir qadını heyvana mindirib Aişə adlandırdılar. Bəziləri də adlarını Təlhə və Zübeyr qoyub dedilər: Biz Əlinin yoldaşları ilə vuruşacağıq. Bu axmaq iş görə çoxlu adamlar qırıldı.

Bu iş bu gündə Hindistanda baş verir. Orada əhli-sünnə və camaat Aşura günü şiələrə hücum edir, əzadar dəstələrini dağıdırlar. Bu işlə bir dəstə günahsız müsəlman canlarını əldən verirdilər.

Bu araşdırmadan sonra başa düşürük ki, nasibilər Əli (ə)-la düşmənçiliyə başlayıb Əhli-beyt (ə)-la müharibə etdilər. Onlar özlərini əhli-sünnət və camaat adlandırdılar. Beləliklə, onların əhli-sünnət və camaatdan məqsədləri məlum olur.

Məlumdur ki, hər kəs Peyğəmbər (s) ailəsi ilə düşmən olarsa, onların cəddi Allah Peyğəmbəri ilə düşmən olmuşdur. Peyğəmbərlə düşmən olan Allahın düşməni sayılır.

Bu da məlumdur ki, Allah, Peyğəmbər və onun ailəsi ilə düşmən olan Allah bəndələyindən kənardır və əhli-sünnədən sayılmır. Amma Allahın sünnətinə gəldikdə isə bu, Allahı, Peyğəmbəri və onun ailəsini sevmək və onlara itaət etməkdir. Böyük Allah buyurur:

قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ

“De: Mən sizdən bunun müqabilində qohumlarıma məhəbbətdən başqa heç nə istəmirəm.”¹

Müaviyə hara, Əli hara! Azgın rəhbərlər hara, hidayət imamları hara! Əhli-sünnə hara, mərd şielər hara!

هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ

“Bu, insanlardan ötrü bir xəbər, müttəqilərdən ötrü isə hidayət və nəsihətdir.”²

ƏHLİ-SÜNNƏNİN PEYĞƏMBƏR (S) VƏ ONUN AİLƏSİNƏ OLAN SALAVATI DƏYİŞMƏSİ

Allah köməyiniz olsun, bu hissəyə diqqətlə baxın. Əhli-sünnət və camaatın daxilindən nələr keçdiyini müşahidə edin. Allah rəsulunun ailəsi barədə olan hər hansı bir fəzilətə əl ataraq dəyişdirmək istəmişlər. O cümlədən, fəzilətlərdən biri də “Mühəmməd və Ali-Mühəmmədə salavat göndərmək”dir ki, Quranda da gəlmişdir. Buxari, Müslüm və əhli-sünnənin bütün mühəddisləri rəvayət ediblər ki, bu ayə:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ
وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

“Həqiqətən Allah və Onun mələkləri Peyğəmbərə salavat göndərirlər, ey iman gətirənlər, siz də ona salavat göndərib, layiqincə salamlayın”³ – nazil olduğu zaman Allah Peyğəmbərinin yanına gəlib

¹ “Şura” surəsi, 23-cü ayə.

² “Ali-imran” surəsi, 138-ci ayə.

³ “Əhzab” surəsi, 56-cı ayə.

dedilər: Sənə salavat göndərmənin necəliyini bizə göstər. Biz sənə salavat göndərməyin yolunu bilmirik.

Peyğəmbər (s) buyurdu: Deyin:

“Əllahummə səlli əla Muhəmməd və Ali-Mühəmməd, kəmə səlləytə əla İbrahimə və əla ali İbrahim, innəkə həmidun məcid.”

Bəziləri bu cümləni artırıb demişlər ki, Həzrət buyurmuşdur: Mənə yarımçıq salavat göndərməyin. Dedilər: Ey Allahın rəsulu! Yarımçıq salavat nədir? Buyurdu: “Əllahummə səlli əla Muhəmməd” – deyib durmanızdır. Allah kamildir və kamil olmayan şeyi qəbul etməz.”

Elə bu səbəbdən imam Şafei aşkar demişdir: Hər kəs Əhli-beytə salavat göndərməsə, namazı batildir.

Dar Qutinin sünnəsində öz sənədi ilə Əbu Məsud Ənsaridən gəlmişdir ki, dedi: Allah rəsulu buyurmuşdur: Hər kəs namaz qıla və o namazda mənə və ailəmə salavat göndərməyə, namazı qəbul deyildir.¹

İbni Həcər “Səvaiqul-möhriqə” kitabında yazır: Deyləmi öz sənədi ilə Peyğəmbər (s)-dən gətirmişdir: Hər dua ki, onda Mühəmməd və Əhli-beytinə salavat olmasa, o dua asimana getməz.²

Təbərani “Möcəmul-ovsət” kitabında Əli (ə)-dən rəvayət edir ki, o Həzrət buyurur: Hər dua Mühəmməd və Ali-Mühəmmədə salavat göndərilənə qədər saxlanılır.³

¹ “Səhihi Buxari”, səh. 118.

² “Əs-səvaiqul-möhriqə”, İbni Həcər, səh. 148.

³ “Feyzul-qədir”, 5-ci cild, səh. 16ə “:ənzül-ümmal”, 1-ci cild, səh. 490, hədis: 2153.

Gördüyünüz kimi, əhli-sünnə kitablarında Peyğəmbər (s)-ə salavatın necəliyi açıqlanmışdır. Başa düşdük ki, əgər bir kəs öz namazında Mühəmməd və Ali-Mühəmmədə salavat göndərməsə, namazı batildir. Həmçinin dua zamanı Mühəmməd və Ali-Mühəmmədə salavat göndərməsə, duaları asimana getməz. Allaha and olsun! Bu, yalnız Mühəmməd və Ali-Mühəmmədə məxsus olan bir fəzilətdir. Beləliklə, onların başqa insanlardan üstünlüyü vardır. Başqaları onların vasitəsi ilə Allaha yaxın olurlar.

Amma əhli-sünnə bu fəzilətin Əhli-beytə məxsus olmasına dözə bilmədilər. Onun xətərini başa düşdülər. Onlar bildirdilər ki, hər nə qədər Əbu Bəkr, Ömər, Osman və sair səhabələr üçün yalandan fəzilət düzəltələr belə, bu fəzilətlərə yetişməyəcəkdir. Çünki onların namazı da Peyğəmbərdən sonra Əli ibni Əbi Talib (ə)-a salavat göndərməsələr batildir.

Bəli, o, itrətin sərvəri, Peyğəmbər ailəsinin böyüyüdür. Bunda heç şəkk yoxdur. Onlar bu fəziləti dəyişdirməyə başlayıb, ona daha bir hissə artırdılar. Beləliklə, öz rəhbərlərinin yerini səhabə arasında ucaltmaq istədilər. Bunun kənarında digər bir hissəni o cümlədən çıxarıb onu naqis etdilər. Kitab yazdıqları zaman onda olan salavatı kamil yazmırlar. Hər vaxt Mühəmməd (s), ya Peyğəmbər (s), ya Allah rəsulu (s) kəlmələrini qeyd etdikdə, yalnız bunu deməklə "Səlləllahu ələyi və səlləm" kifayətlənib "Ali-Mühəmməd" in adını çəkmirlər!

Əgər onlardan biri ilə söhbətdə ona desəniz: Mühəmməd (s)-ə salavat göndər, cavabınızda deyəcək: "Səlləllahu ələyi və səlləm" və Ali-Mühəmməddən

heç bir ad çəkməyəcək. Bəziləri hətta bu cümləni o qədər tez və sürətlə deyirlər ki, təkcə “səlli və səllim” kəlmələrini eşitmək olur. Amma digərlərindən (şüalərdən) salavat demələrini istəsən belə deyirlər:

“Əllahummə səlli əla Muhəmməd və Ali-Muhəmməd.”

Əhli-sünnə kitablarında Peyğəmbər (s)-dən bu söz rəvayət olmuşdur ki, buyurur: Deyin: “Əllahummə səlli əla Muhəmməd və Ali-Muhəmməd.” Bu cümləni indiki və gələcək zamanlarda deyin, Allahdan dua və istək kimi diləyin. Buna baxmayaraq onlar yenə də keçmiş zaman və xəbər kimi götürürlər. Amma “Ali-Muhəmməd”in adını çəkmirlər.

Əhli-sünnət və camaatın rəhbəri olan Müaviyə və Yezid Peyğəmbərin adını azandan götürmək istədilər.¹ Onların ardıcıllarının salavatı qısaltması heç də təəccüblü olmamalıdır. Əgər bacarsaydılar, onu tamam yox edərdilər. Amma bu mümkün olası deyildir.

İndi onların hamısı, məxsusən vəhhabilər, qısaldılmış salavat deyirlər. Əgər onu kamil demək istəsələr, bu cümləni “və əla əshabihi əcməin” ona artırirlar. Ya da başqa bir ibarətlə deyirlər: “Və əla əshabit-təyyibinət-tahirin.” Bu cümləni deməklə Əhli-beytin haqqında nazil olmuş “təthir” ayəsini əshab üçün qeyd edirlər. Beləliklə, səhabələrin fəzilətdə Əhli-beytlə bir olmasını xalqa bildirmək istəyirlər!!!

Onlar təhrif və dəyişdirmək elmini özlərinin böyük fəqihləri və rəhbərləri olan Abdullah ibni Ömərdən

¹ “Elm əhlindən soruşun” kitabında bu barədə bəhs etmişik.

öyrənmişlər. Bildiyiniz kimi, o, Əhli-beytlə düşmənçilikdə məşhur olmuşdur.

Malik “Müvəttə”də gətirmişdir ki, Abdullah ibni Ömər Peyğəmbər (s)-in qəbrinin kənarında durur, Peyğəmbər, Əbu Bəkr və Ömərə salam göndərirdi.¹

Ey əziz təhqiqqi! Əgər məsələnin həqiqəti barəsində düşünsən, görərsən ki, artırılmış bu hissə – “səhabələrə salavat göndərmək” – nə Quranda gəlmiş, nə də sünnədə qeyd olunmuşdur. Quran yalnız Mühəmməd və Ali-Mühəmmədə salavat göndərməni buyurmuşdur. Bu əmr hamıdan qabaq səhabələrə aiddir. Çünki hamıdan qabaq onlar Quranın buyurduqlarına mükəlləfdirlər.

Bu artırılmış hissəni təkcə əhli-sünnədə görə bilərsiniz. Bir çox bidətlər vardır ki, dində icad etmiş və sünnə adlandırmışlar. Onların hədəfi kiminsə fəzilətini gizlətmək, hansı həqiqətin isə üstünü örtmək olmuşdur.

يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

“Onlar Allahın nurunu öz ağızları ilə söndürmək istəyirlər. Allah isə kafirlərin xoşuna gəlməsə də, Öz nurunu tamamlayacaqdır.”²

Qeyd etdiklərimizdən həqiqi əhli-sünnənin kim olması məlum oldu. Yalançılar da üzə çıxdı.

HƏQİQƏTİN AŞKAR ETDİYİ YALANLAR

Bu bəhsdə azad fikirli insanlar üçün bir mətləbi açıqlamaq istərdik ki, nəticədə təəssübkeşliyi bir kənara

¹ “Tənvirul-həvalik”, Malikin “Müvəttə” kitabının şərhli.

² “Səf” surəsi, 8-ci ayə.

qoyub, gözləri qarşısında olan qara pərdələri çəkib həqiqətə çatsınlar və düz yola qədəm qoysunlar. Biz deyirik: Bütün əhli-sünnə başçıları Peyğəmbər (s)-in aydın və aşkar sünnəni ilə müxalifətçilik edib ona arxa çevirdilər. Bilərəkdən onu tərک etdilər.

Müsəlman ondan-bundan eşitdiyinə aldanmamalıdır. Biz bu kitabda yalnız o mənbələri qeyd edirik ki, səhih, müsənəd və tarixlərdə yazılmış olsun. Biz onların bəzisini öz qabaqkı kitablarımızda ötəri qeyd etmişik. Burada daha artıq və geniş surətdə onlar haqqında bəhs etmək istəyirik ki, pərdələr arasında qalmış günəş bir daha parlayıb qaranlığın yerini tutsun. Qeyd etdiyimiz kimi, təkrar və yenidən yadlara salmaq faydalıdır. Əgər keçmiş hadisələri ayırayrı bəyan etsək, oxucu daha artıq ondan istifadə edə bilər. Çox oxucular vardır ki, məxsus üslub və qaydalara əlaqələri vardır. Heç bir yorğunluq çəkmədən mətləbi oxuyurlar. Biz bu üslubu Qurandan öyrənmişik. Həzrət Musa (ə)-ın, Həzrət İsa (ə)-ın dastanı bir neçə surədə və bir neçə üslubda qeyd olunmuş və hər biri digərinə arxadır.

Biz burada bəzi başçı və rəhbərlərdən danışmaq istəyirik. Əhli-sünnət və camaat onları elm və fiqhdə alim bilirlər. Pak Əhli-beyt imamlarından üstün tuturlar! Burada fasiqlik, aludəlik, hiyləgərlik və çirkinliklə məşhur olmuş kəslərin adlarını çəkməyəcəyik. Bunları İslamdan uzaq bilirlər. Onlardan Müaviyə, Yezid¹, Əmr ibni As, İbni Mərvan,

¹ İbni Səd “Təbəqatul-kubra” kitabının 5-ci cildinin 66-cı səhifəsində Abdullah ibni Hənzələdən gətirmişdir ki, dedi: Allaha and olsun! Bizim Yezidin əleyhinə qiyam etməyimizin səbəbi bu idi ki, əgər

Müğeyrə ibni Şöbənin adını çəkmək olar. Bütün ərəb və İslam dövlətlərində əhli-sünnə və camaat bunları böyük insanlar kimi xatırlayırlar. Küçələrə onların adlarını verirlər. Onların şəxsiyyəti, siyasəti, gözəl əxlaqı haqqında kitab yazırlar. Onların xilafətini düz bilirlər!!!

Beləliklə, onların haqqında yazıb, rüsvay etməklə vaxtımızı itirmək və zay etmək istəmirik. Çünki bəzi tarixçilər və azad fikirli alimlər bu işi bizim yerimizə görmüşlər. Biz bu təhqiqdə düzgünlük, ədalət və təqva ilə məşhur olan rəhbərlərdən danışacağıq. Onlar əhli-sünnənin daha inamlı və güvəndiyi adamlardır. Biz onlarla daha yaxından tanış olub sünnəti dəyişmələrindən söz açacağıq. Ümmət arasında bidətlər yaradıb onların haqdan çıxmalarına səbəb olmuşlar. Onlar Peyğəmbər (s)-in ucaldığı sarayı viran etdilər. O imarət ki, Peyğəmbər bütün ömrünü onu qurub yaratmağa sərf etmişdi.

Mən əhli-sünnət və camaatın arasından on iki nəfəri seçmişəm. Onlar dinin əsas məsələlərinin başqa vəziyyətə düşməsində mühüm rol oynamış, ümmətin arasına təfriqə salıb dağıtmaqda var qüvvələri ilə çalışmışlar.

Əlhəmdu lillahi Rəbbil-ələmin!

qiyam etməsəydik, qorxurduq ki, asimandan başımıza od yağar. O, öz yaxınları ilə qeyri-şəri əlaqədə olurdu. İçki içir, namazı boş sayırdı. Allaha and olsun! Əgər heç kəs mənə kömək etməsəydi belə, mən tək qiyam edərdim və yaxşı imtahan verərdim.

Bəli, bu həmin Yeziddir ki, Peyğəmbər bostanının gülünü tikə-tikə etdi. Onun ailəsini öldürdü. Peyğəmbər şəhərini qarət etdi. Bütün bunlarla belə, görürük ki, bir İslam dövlətində “Əmirəl-möminin Yezid ibni Müaviyənin haqqında həqiqətlər” adlı kitab çap olunur.